

T.C. BOLU VALİLİĞİ
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ

BOLU

**2022
YILI**

**EKONOMİK
GÖRÜNÜM
ve
FAALİYET
RAPORU**

www.bolu.ticaret.gov.tr

**T.C. BOLU VALİLİĞİ
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**2022 YILI
BOLU İLİ
EKONOMİK GÖRÜNÜM
RAPORU**

NİSAN - 2023

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	8
BOLU İLİ	10
Bolu İlinin Tarihi	11
1. İÇ TİCARET	14
1.1. İÇ TİCARETE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	14
1.1.1. Bolu Ticaret İl Müdürlüğü İç Ticaret İle İlgili İş Ve İşlemleri	14
1.1.2. Ticaret ve Sanayi Odaları	15
1.1.3. Kurulan Ve Kapanan Şirket Sayıları	17
1.1.4. Coğrafi İşaret	19
1.1.5. Bolu Ticaret ve Sanayi Odasının Değerlendirme ve Önerileri	21
1.1.6. Gerede Ticaret ve Sanayi Odasının Değerlendirme ve Önerileri	23
1.1.7. Ticaret İl Müdürlüğüne Katılım Sağlanan Şirket Genel Kurul Sayıları	23
1.1.8. Hal Kayıt ve Yaş Meyve ve Sebze Hizmetleri	23
1.1.9. Taşınmaz Ticareti İşleri	24
1.1.10. İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti İşleri	24
1.1.11. Kuyum Ticareti İşleri	24
1.1.12. Alışveriş Merkezleri	26
1.1.13. Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler (İstenmeyen SMS Şikâyetleri).....	27
1.2. ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	29
1.2.1. Bolu Ticaret İl Müdürlüğü Esnaf Sanatkârlar İle İlgili İş Ve İşlemleri	29
1.2.2. Esnaf ve Sanatkâr Meslek Kuruluşları	29
1.2.3. Kurulan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayıları	30
1.2.4. Esnaf ve Sanatkâr İşletme Sayısı	32
1.2.5. İlimiz Esnaf ve Sanatkârların Sorunları ve Çözüm Önerileri	35
1.2.6. Kamu ve Yerel Yönetimden Beklentiler	36
1.2.7. Hibe ve Faizsiz Kredi Destekleri.....	36
1.3. KOOPERATİFLERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	37
1.3.1. Bolu Ticaret İl Müdürlüğü Esnaf Sanatkârlar İle İlgili İş Ve İşlemleri	37
1.3.2. Kooperatifçilik	37
1.3.3. Kooperatif Sayısı.....	38
1.3.4. Birlik Sayısı	40
1.3.5. Genel Kurul Sayısı.....	40
1.3.6. Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) Hibe Desteği	41
1.3.7. 2022 Yılında İç Ticaret, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçiliğe Yönelik Seminer ve Toplantılar.....	42
1.4. TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİNE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	47
1.4.1. Bolu İl Tüketici Hakem Heyeti	47
1.4.2. Piyasa Gözetimi Denetim Faaliyetleri	48
2. DIŞ TİCARET	50
2.1. İhracat Yapılan İlk On Ülke İle İhracata Konu İlk On Ürün Kalemi Hakkında Bilgiler	50
2.2. İthalat Yapılan İlk On Ülke İle İthalata Konu İlk On Ürün Kalemi Hakkında Bilgiler	51

2.3. Dış Ticaret Dengesine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	52
3. ÜRETİM	52
3.1. TARIM SEKTÖRÜ	52
3.1.1. Tarım Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmesi.....	52
3.1.2. En Fazla Üretimi Yapılan Tarımsal Ve Hayvansal İlk Beş Ürün Kalemı	54
3.1.3. Ciro Büyüklüğüne Göre İlk Beş İşletmeye İlişkin Bilgiler	55
3.1.4. Üretici Örgütlerine Yönelik Bilgi Ve İstatistikler	56
3.1.4.1. Kooperatifler	56
3.1.4.2. Tarımsal Birlikler	57
3.1.5. Tarımsal Kredilere Yönelik Bilgi Ve İstatistikler	57
3.1.6. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	57
3.2. SANAYİ SEKTÖRÜ	59
3.2.1. Sanayi Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	59
3.2.2. Sanayi İşletmelerine İlişkin Bilgi Ve İstatistikler	61
3.2.2.1 Sanayi İşletmelerinin İlçe Bazlı Dağılımı	61
3.2.2.2 Sanayi İşletmelerinin Yıllar İtibariyle İşletme Sayısı ve Çalışan Sayısı	62
3.2.3. Organize Sanayi Bölgelerine İlişkin Bilgi Ve İstatistikler	62
3.2.4. Küçük Sanayi Sitelerine İlişkin Bilgi ve İstatistikler	63
3.2.5. Sanayi Sektöründe İstihdam Bilgi ve İstatistikleri.....	65
3.2.6. Bolu İl Sanayinin Güncel Sorunları Ve Çözüm Önerileri	69
3.2.7. Bolu İlinin Sanayi – Ticaret Alanında Güçlü Ve Zayıf Yönleri, Fırsatlar, Tehditler Ve İlde Öne Çıkan Yatırım Alanları	73
3.3. KÜLTÜR VE TURİZM	77
3.3.1. Hizmet Sektörü.....	77
3.3.1.1 Hizmet Sektörünün Yapısı Ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	77
3.3.2. Konaklama.....	78
3.3.2.1. Turizm Belgeli- Belediye Belgeli İşletme Sayısı, Yatak Kapasitesi, Turist Sayısı.....	78
3.3.3. Kültür Varlıkları	79
3.3.3.1. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	79
3.4. TURİZM SEKTÖRÜ	80
3.4.1. Turizm Sektörünün Yapısı Ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	80
3.4.2. Turizm	84
3.4.2.1. Termal Turizm	84
3.4.2.2. Bolu Kaplıcaları	85
3.4.2.3. Spor Turizmi.....	85
3.4.2.4. Kültür Ve İnanç Turizmi.....	86
3.4.2.5. Bolu Müzesi	87
3.4.2.6. Seben Kaya Evleri	87
3.4.2.7. Akşemsettin Türbesi	88
3.4.3. Geliştirilmesi Ve Desteklenmesi Gereken Turizm Alanları	88
3.4.4. Turizm Sektörünün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	89
4. İSTİHDAM	90
4.1. ÇALIŞAN SAYISINA (SİGORTA TÜRLERİNE GÖRE) İLİŞKİN BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	90
4.1.1. Sosyal Güvenlik Göstergeleri	90
4.2. İstihdamın Sektörel Dağılımına İlişkin Bilgi Ve İstatistikler	91

4.3. Aktif Nüfus İşgücüne Katılım Oranı Ve İşsizlik Oranına İlişkin İstatistikler	92
4.3.1. İlin İşgücü Piyasası	92

5. DEVLET YATIRIMLARI 92

5.1. Tamamlanan veya Halihazırda Devam Eden Önemli Devlet Yatırımları ve Bu Yatırımlar İle Elde Edilen/Edilecek Olan Ekonomik Değerlere Ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş Ve Değerlendirmeler	92
5.1.1. Bolu Orman Bölge Müdürlüğü Yatırımları	92
5.1.2. Bolu İl Millî Eğitim Müdürlüğü Yatırımları	94
5.1.3. Bolu Gençlik ve Spor Müdürlüğü Yatırımları	95
5.1.4. Bolu İl Sağlık Müdürlüğü Yatırımları	96
5.1.5. Ulaştırma ve Altyapı Bölge Müdürlüğü Yatırımları	97
5.1.5.1. Yapımı Tamamlanan Yatırımlar.....	97
5.1.6. Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü Yatırımları	99
5.1.6.1. Bölge Müdürlüğümüz bünyesinde tamamlanan ve hâlihazırda yapımına devam eden projeler.....	99
5.1.6.2. İlimizde Bitirilerek Hizmete Girmiş Olan Devlet Yatırımları	103
5.1.7. Devlet Su İşleri 5. Bölge Müdürlüğü 53. Şube Müdürlüğü Yatırımları	104
5.1.7.1. İçme Suyu Tesisleri	105
5.1.7.2. Atık Su Arıtma Tesisleri	106
5.1.7.3. Barajlar, Göletler Ve Yeraltı Depolamaları.....	106
5.1.7.4. Sulama Tesisleri	109
5.1.7.4.1. İnşaat Safhasındaki Sulama Tesisleri	110
5.1.7.5. Arazi Toplulaştırma Ve Tıh	111
5.1.7.6. Dere Islahları.....	111
5.1.7.7. Hes	113
5.1.8. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yatırımları	113
5.1.9. Bolu İl Özel İdaresi Yatırımları	116
5.1.9.1. Tamamlanan Veya Hali Hazırda Devam Eden Önemli Devlet Yatırımları ve Bu Yatırımlar İle Elde Edilen/Edilecek Olan Ekonomik Değerlere ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş ve Değerlendirmeler	116
5.1.9.2. Yapılması Planlanan Önemli Devlet Yatırımları İle Bu Yatırımlardan Beklenen Ekonomik Değerlere Ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş Ve Değerlendirmeler	117
5.1.9.3. Önümüzdeki Dönemde Yatırım Yapılmasında Fayda Görülen Alanlara İlişkin Görüş, Öneri Ve Değerlendirmeler	117

6. DEVLET YARDIMLARI 119

6.1. Esnaf ve Sanatkârların İstifadesine Sunulan Hibe Ve Faizsiz Kredi Desteklerine İlişkin Bilgi Değerlendirme Ve Öneriler	119
6.1.1. Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanlığı'ndan alınan bilgiler.....	119
6.1.2. Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Bölge Birliği Başkanlığı'ndan alınan Bilgiler	119

7. DESTEKLENEN SEKTÖRLER 120

7.1. Halihazırda Devlet Tarafından Desteklenen Sektörler İle Bu Desteklerin İl Ekonomisine Katkısı	120
7.1.1. Bolu KOSGEB İl Müdürlüğü Bilgileri.....	120
7.2. Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı değerlendirilen ve bu nedenle öne çıkarılması gereken sektörler ile bu sektörlerin desteklenmesi halinde ele edilecek ekonomik değerlere ve sosyal kazanımlara ilişkin görüş ve değerlendirmeler	122
7.3. İktisadi ve ticari gelişimin önündeki engeller ile bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik görüş,	

değerlendirme ve öneriler.....122

8. GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRME 123

9. KAYNAKÇA 124

TABLolar

Tablo 1. Türlerine Göre Bolu ve Gerede Ticaret ve Sanayi Odalarına Kayıtlı Faal Şirket Sayılarını Gösterir Tablo	15
Tablo 2. 31.12.2022 Tarihi İtibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı Şirket Sayılarını Gösterir Tablo ..	16
Tablo 3. 31.12.2022 Tarihi İtibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasına Bağlı Şirket Sayılarını Gösterir Tablo ..	16
Tablo 4. 31.12.2022 Tarihi İtibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odasınca Kuruluşu Yapılan / Kapanan Şirket Sayılarını Gösterir Tablo	17
Tablo 5. 31.12.2022 Tarihi İtibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasınca Kuruluşu Yapılan / Kapanan Şirket Sayılarını Gösterir Tablo	17
Tablo 6. Gerede Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na Kayıtlı Meslek Komitelerini ve Üye Sayılarını Gösterir Tablo	17
Tablo 7. Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na Kayıtlı Meslek Komitelerini ve Üye Sayılarını Gösterir Tablo	18
Tablo 8. 31.12.2022 Tarihi İtibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Coğrafi İşaret Almış Ürünleri Gösterir Tablo	20
Tablo 9. 31.12.2022 Tarihi İtibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasından Coğrafi İşaret Almış Ürünleri Gösterir Tablo	21
Tablo 10. 2022 Yılı Taşınmaz, İkinci El Motorlu Kara Taşıtları ve Kuyum Ticareti Veri Tablosu	25
Tablo 11. Highway Outlet AVM'de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo	26
Tablo 12. Esas14 Burda AVM'de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo	26
Tablo 13. Cadde AVM'de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo	27
Tablo 14. 2022 Yılı Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İleti İstatistiği	28
Tablo 15. Bolu İlinde 2022 Yılında Kurulan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayılarını Gösterir Tablo.....	30
Tablo 16. Bolu İli Meslekler Bazında Esnaf ve Sanatkârlar Yaş Ortalaması ve Cinsiyet Dağılımları.....	30
Tablo 17. Bolu İlinde 31.12.2022 Tarihi İtibariyle Faaliyet Gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Tablosu	31
Tablo 18. Bolu İlinde 31.12.2022 Tarihi İtibariyle Faaliyet Gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Odalarının İlçeler İtibariyle Dağılımını Gösterir Tablo.....	32
Tablo 19. Bolu İlinde 31.12.2022 Tarihi İtibariyle En Fazla İcra Edilen 10 Meslek	33
Tablo 20. Bolu İlinde 2022 Yılında En Fazla Tescil Edilen 10 Meslek	33
Tablo 21. Bolu İlinde 2022 yılında En Fazla Terkin Edilen 10 Meslek	34
Tablo 22. Bolu İlinde İlçelere Göre 2022 Yılı Esnaf ve Sanatkârlar Sayısı	34

Tablo 23. Bolu İlinde 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununa Tabi Ticaret Bakanlığı Sorumluluk Alanına Giren Kooperatifler ve Ortak Sayıları	38
Tablo 24. Bolu İl ve İlçelerinde Kurulu Bulunan Tüm Kooperatiflerin Ortak Sayıları	39
Tablo 25. İlimiz ve İlçelerindeki Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerinde 01.01.2022 – 31.12.2022 Tarihleri arasında Kullanılan Kredi ve Miktarları.....	40
Tablo 26. Bolu İlinde 2022 yılında KOOP-DES Programı Hibe Desteği İçin Başvuran Kooperatif Bilgileri	41
Tablo 27. Bolu İlinde 2022 yılında KOOP-DES Programı Hibe Desteği Alan Kooperatifler	41
Tablo 28. Bolu İl Tüketici Hakem Heyeti 2022 Yılı İstatistiklerini Gösterir Tablo	47
Tablo 29. Bolu İlinde 6502 Sayılı Kanun Kapsamında 2022 Yılında Yapılan Denetim Tablosu	49
Tablo 30. Bolu İl Gümrük Müdürlüğünden 2022 Yılında İhracat Yapılan Ülke ve Ürün Tablosu.....	50
Tablo 31. Bolu İl Gümrük Müdürlüğünden 2022 Yılında İthalat Yapılan Ülke ve Ürün Tablosu	51
Tablo 32. Bolu İli 2022 İhracat-İthalat Rakamlarını Gösterir Tablo	51
Tablo 33. Bolu İlinde 2022 Yılında En Fazla Üretimi Yapılan İlk Beş Hayvansal Ürün Kalemini Gösterir Tablo.....	54
Tablo 34. Bolu İlinde 2022 Yılı İtibariyle İlimizde En Çok Ekilen İlk Beş Tarımsal Ürün Kalemini Gösterir Tablo	55
Tablo 35. Üretim Kapasitesi En Fazla İlk Beş Gıda İşletmesi	55
Tablo 36. Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin Ortak Sayısını Gösterir Tablo	56
Tablo 37. Bolu İl ve İlçelerdeki Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri ve Ortak Sayılarını gösterir Tablo.....	56
Tablo 38. Bolu İli 2022 Yılı Üretici Birliklerini Gösterir Tablo	57
Tablo 39. Bolu İlinde 31.12.2022 Tarihi İtibarıyla Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı Gösterir Tablo	61
Tablo 40. Bolu İlinde 31.12.2022 Tarihi İtibarıyla Kurulu Bulunan Organize Sanayi Bölgeleri	62
Tablo 41. Bolu İlinde 31.12.2022 Tarihi İtibarıyla Kurulu Bulunan Küçük Sanayi Siteleri	63
Tablo 42. Bolu İlinde 31.12.2022 Tarihi İtibarıyla Kurulu Bulunan Küçük Sanayi Sitelerinde Faaliyet Gösteren İşyeri Sayıları.....	64
Tablo 43. Bolu İlinde 2022 Yılında Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı Gösterir Tablo	65
Tablo 44. Bolu İlinde 2022 Yılında Çalışan Sayısına Göre İlk 5 Büyük İşletmeyi Gösterir Tablo	65
Tablo 45. Bolu İlinde 31.12.2022 Tarihi İtibarıyla Organize Sanayi Bölgelerinde Faaliyet Gösteren Firmaların Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo	66
Tablo 46. Bolu İl SGK Kayıtlarına Göre Bolu İlinde Çalışan Sayısına İlişkin Tablo	90
Tablo 47. Bolu İli Aktif Nüfusun Kır-Kent Dağılımı Gösterir Tablo	90
Tablo 48. TÜİK Verilerine Göre Bolu İlinin Göç Durum Tablosu	90
Tablo 49. Bolu İlinde İşe Yerleştirilenlerin Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo	91
Tablo 50. TÜİK Verilerine Göre Bolu İli Temel Göstergeler Tablosu	92
Tablo 51. Bolu İli Sağlık Kurumları ve Mevcut Yatak Sayılarını Gösterir Tablo	96
Tablo 52. Bolu İli Sağlık Personeli İstatistiğini (Kamu + Üniversite) Gösterir Tablo	96
Tablo 53. Bolu İlinde devam eden İl Özel İdaresi Projeleri Tablosu	116
Tablo 54. S.S. 5. Bölge Birliğimize bağlı Kooperatiflerimizce 2022 yılında kullanılan krediler.	119
Tablo 55. Bolu İli 2022 Yılı KOSGEB Destek Gerçekleşmelerine İlişkin Bilgiler	121

ÖNSÖZ

■ **Ersin TERZİ**
Bolu Ticaret İl Müdürü

Ülkemizin iç ticaret politikalarının belirlenmesi ve uygulanmasında, illerimizdeki mevcut ekonomik durumun, ticari ihtiyaçların ve sektörel gelişmelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu düşüncelerle, Ticaret İl Müdürlüğü olarak ilimizdeki kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde, ilimizin ticari hayatını tüm yönleriyle ortaya koyacak bir çalışmayla İç Ticaret, Esnaf ve Sanatkarlar, Kooperatifler ve Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi faaliyetleri, Dış Ticaret, Üretim, İstihdam, Devlet Yatırımları, Devlet Yardımları, Desteklenen ve Desteklenmesi öngörülen sektörler ile bunların ekonomiye katkıları ile gerekli görülecek diğer konularda bilgi ve değerlendirmelerin ve çözüm önerilerinin yer aldığı **“Bolu ili 2022 yılı Ekonomik Görünüm ve Faaliyet Raporu”** nu hazırlamış bulunmaktayız.

Batı Karadeniz Bölgesi’nde yer alan Bolu ilinin, bilinen en eski tarihi milattan önce 1200’lü yıllara dayanmaktadır. Hititleri, Büyük İskenderi, Persleri, Osmanlı Devletini ağırlayan Bolu, yıllar içinde kendine özgü gelenek ve göreneklere ile de farklı bir kimliğe bürünmüştür.

Bolu ili, Ankara ve İstanbul gibi sanayileşmiş bölgelerin ortasında, ülkemizin en önemli yatırım aksı üzerinde yer alan ve kişi başına düşen milli gelirden ülke genelinde ön sıralarda olan bir il’dir.

Bolu’da tarım, ticaret, sanayi, turizm ve hizmetler sektörü İl ekonomisini ayakta tutan önemli sektörler olarak sıralanmaktadır.

320 bin nüfusa sahip ilimizde 9 binden fazla kayıtlı esnaf bulunmaktadır. Anadolu'ya özgü bir gelenek olan Ahilik Geleneği, Bolu ve özellikle de Mudurnu ilçesinde halen yaşatılmaktadır. Ahiliğin sosyal dokudaki en belirgin yansımaları, tarihi çarşıda (Arasta) 700 yıldır devam etmekte olan Esnaf Duası (veya Bereket Duası) geleneği Mudurnu'nun köklü kent kültürüdür. Mudurnu ilçesinde demirci ustası olan Hacı Mehmet Şenkaya "*Türkiye'nin Ahi Babası*" seçilen ilk esnaf olmuştur.

Mevcut coğrafi konumu ve ana pazarlara yakınlığı, Bolu Dağı Tünelinin açılmasıyla da ulaşım olanaklarının daha da arttığı ilimiz, zengin turizm potansiyeline sahip olması, 30 binden fazla öğrencisi bulunan bir Üniversitenin bulunması, eğitim ve sağlık altyapısının büyük ölçüde tamamlanmış olması gibi avantajlara sahiptir.

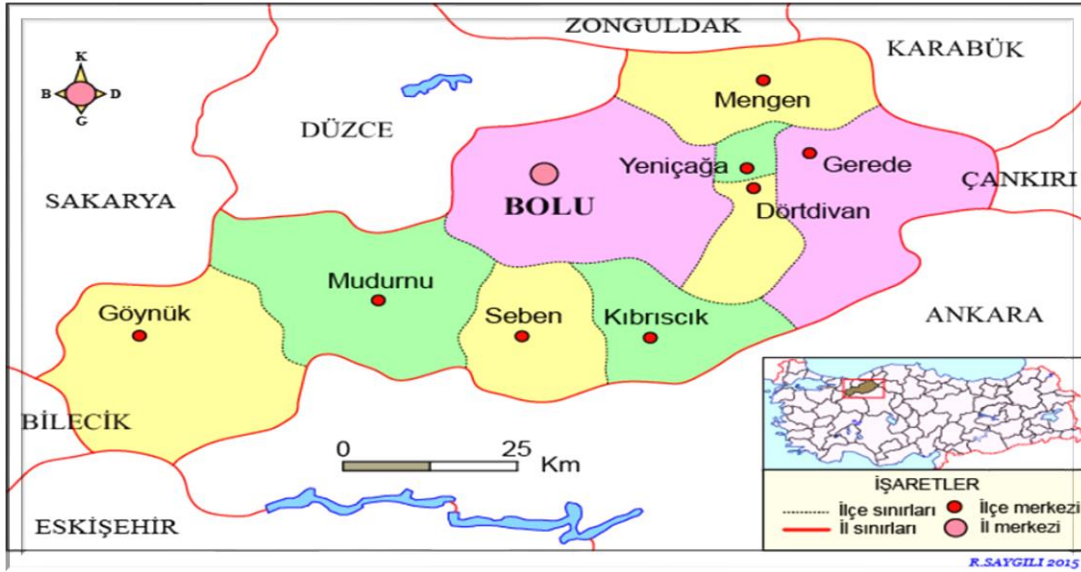
Tarımsal faaliyetlerin büyük bir bölümünü hayvancılığın oluşturduğu ilimizde, kanatlı hayvancılık sektörü çok önemli bir ekonomik faaliyet alanı olarak öne çıkmaktadır. Ülkemizde beyaz et üretiminin yaklaşık % 30'u Bolu'dan sağlanmaktadır.

Topraklarının % 65'i ormanlarla kaplı ilimizde, başta Abant, Yedigöller, Gölcük, Sünnet Gölü, Sülüklü Göl ve Seben Gölü olmak üzere irili ufaklı birçok doğal ve yapay göl, Kartalkaya Kayak Merkezi, Karacasu, Mudurnu Babas ve Sarot, Seben Kesenözü-Pavlu, Göynük-Çatak kaplıcalarıyla, başta doğa turizmi olmak üzere kış, termal, kültür, inanç, gençlik, spor, av, kongre, toplantı, gastronomi ve alternatif turizmde de potansiyeli giderek büyümektedir.

Sanayinin büyük ölçüde küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluştuğu Bolu'da, faaliyette bulunan önemli sanayi dalları; Gıda, Orman ürünleri ve Mobilya, Deri Ürünleri, Isı Cam ve Temperli Cam Sanayi, Elektrik Cihazları Üretimi, Kömür ve Linyit, Dokuma-Giyim Eşyası, Çimento sektörleridir.

İlimizi tanıtmak, İlin demografi, ticaret, üretim, istihdam ve yatırımlar vb. alanlarda mevcut durumunu ortaya koymak amacıyla hazırlanmış olduğumuz bu raporun hazırlanmasında, sahip oldukları verileri İl Müdürlüğümüzle paylaşan tüm kurum ve kuruluşlara, verdikleri destek için teşekkürlerimi sunuyorum.

BOLU İLİNİN GENEL DURUMU

Yüzölçümü : 8.323 km²
Nüfusu : 320.824 (İl Geneli)

Bolu ili, yurdumuzun Batı Karadeniz Bölgesinde yer almaktadır. İlimizin batısında; Sakarya ve Düzce, güneybatısında; Bilecik ve Eskişehir, güneyinde; Ankara, doğusunda; Çankırı ve Karabük, kuzeyinde; Zonguldak illeri vardır.

İlimiz Merkez İlçe haricinde 8 İlçesi, 4 Beldesi ve 511 Köyü vardır.

Bolu, Ankara ve İstanbul gibi sanayileşmiş bölgelerin ortasında, ülkemizin en önemli yatırım aksı üzerinde yer alan ve kişi başına düşen milli gelirden Türkiye genelinde ön sıralarda olan bir İl'dir.

Bolu, mevcut coğrafi konumu ve ana pazarlara yakınlığı, Bolu Dağı Tünelinin açılmasıyla ulaşım olanaklarının daha da artması, şehir içi dağıtım altyapı çalışmaları yıllık programlar dâhilinde sürdürülen doğalgaz kullanımının giderek yaygınlaşması, zengin turizm potansiyelini değerlendirmeye yönelik çalışmalar, su kaynaklarının yeterli, toprak verimliliğinin yüksek olması, ülkenin önemli kanatlı hayvancılık merkezlerinden biri olması, İlde otuz bine yakın öğrencisi bulunan bir üniversitenin bulunması, eğitim ve sağlık altyapısının büyük ölçüde tamamlanmış olması gibi avantajlara sahiptir.

Bolu'da tarım, ticaret, sanayi ve hizmetler sektörü İl ekonomisini ayakta tutan önemli sektörler olarak sıralanmaktadır.

Tarımsal faaliyetlerin büyük bir bölümünü hayvancılık teşkil etmekte, hayvansal üretim içerisinde kanatlı hayvancılık sektörü çok önemli bir ekonomik faaliyet alanı olarak belirmektedir. Türkiye beyaz et üretiminin yaklaşık % 30'u Bolu'dan sağlanmaktadır.

Sektörde 4 firma entegre üretim yapmaktadır. Bunlardan 2'si Avrupa Birliği'ne ihracat için ön izin belgesi almış olup, diğer firmalarca da ön izin belgesi alınması yönünde çalışmalar devam etmektedir.

Yüzde 11,5'i mutlak tarım arazisi olmak üzere tarım alanları, il arazisinin yaklaşık % 18'ini oluşturmaktadır. İlimizde tarla bitkileri olarak ekili alanların büyük bir kısmını tahıllar oluşturmaktadır. Yetiştirilen tahılların başında buğday gelmektedir. Buğdayı sırasıyla arpa, yulaf, çeltik ve mısır izlemektedir. Baklagillerden nohut, fasulye, fiğ ve burçak, endüstri bitkilerinden şeker pancarı ve şekerpancarı tohumu yetiştirilmektedir. Yumrulu bitkilerden patates, soğan, sarımsak ve hayvan pancarı yetiştirilmekte olup, bunlardan patates İlimiz için önemli ekonomik değere sahiptir. İlimizde ayrıca çeşitli meyve ve sebze bitkileri de üretilmektedir.

İl yüzölçümünün % 64'üne tekabül eden orman alanları toplam 514.295 hektardır. Bu alanın % 76'sı (389.222 hektarı) normal koru, % 24'ü (125.073 hektarı) bozuk korudan oluşmaktadır. İl ormanlarının yarıya yakın kısmını çam türleri oluşturmaktadır. Köknar, kayın, meşe ağaçları da il ormanlarında bulunan diğer ağaç türleridir. Orman kadastro yapılan alan 504.244 hektardır. Bu alanın 373.149 hektarının tescili yapılmıştır. Kadastro yapıp, tescili yapılmayan alan 131.095 hektar, kadastro yapılmayan alan ise 10.051 hektardır.

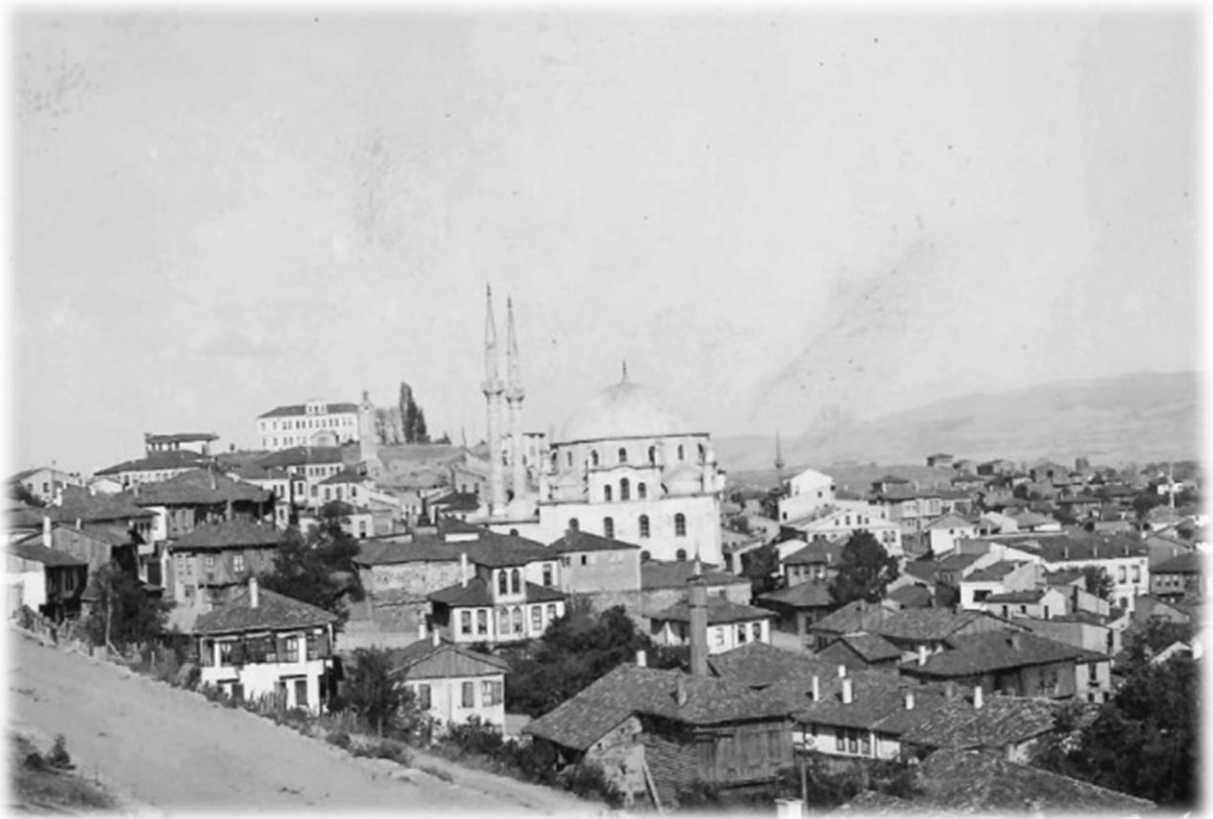
İldeki 487 köyün 402'si orman köyüdür. İl nüfusunun yaklaşık % 25'i orman köylerinde yaşamaktadır. İlin orman yolları uzunluğu toplam 9.235 km. olup, bunun 6.598 km'si yapılmış, 2.637 km'sinin de yapımı planlanmıştır. Bolu ili ormanlarında 2015 yılı Aralık ayı sonu itibariyle; 933.848 m³ endüstriyel odun ile 111.101 ster yakacak odun üretimi yapılmıştır. Bu ürünlerin satışından 160 milyon TL gelir elde edilmiştir. İlimiz ormancılık sektöründe faaliyet gösteren fabrika sayısı 118 olup, yıllık üretim kapasiteleri 498.049 m³'tür.

BOLU'NUN TARİHİ

M.Ö. 1200'lü yıllarda bütün Hitit toprakları gibi Bolu da Friglerin elindeydi. M.Ö. 6. asırda Persler bölgeye hâkim oldular. M.Ö. 336'da Büyük İskender Persleri yenerek Anadolu'nun birçok yeri gibi Bolu'yu da ele geçirdi. Büyük İskender'in ölümü üzerine Makedonya yıkılınca Bolu bölgesinde Bitinya Krallığı kuruldu. Yazılı belgeler, o dönemlerden kalan arkeolojik eserler ve tarih kaynaklarına göre, Trak göçleri sonunda Sakarya ve Filyos Nehrinin yayı içine yerleşen halk "Bithyn" ismi ile anılıyordu. Bu yüzden Bolu'nun da içinde bulunduğu Kuzeybatı Anadolu'ya "Bithynia" denilmiştir. Bithynler tarafından Salonia Campus

denilen Bolu Ovası ve çevresinin adı Romalılar tarafından “Claudio Polis” olarak değiştirilmiştir. Bolu isminin de “Polis”ten geldiği sanılmaktadır. Üç tepe üzerinde kurulmuş olan şehir içte ve dışta surlara sahipti. Şehrin kuzeyinde Halı Hisarı bölgesinde bu surların kalıntıları görülebilmektedir. 1071 Malazgirt zaferinden sonra batıya yayılan Türkmenler 3 yıl sonra Bolu’ya yerleştiler. Selçuklu Devleti’nin komutanları Artuk, Tutuk, Danişmend, Karateki ve Saltuk Beyler Süleyman Şah’ın emrinde İstanbul sınırına dayandılar. Bu akınlar sırasında Bolu, Horasanlı Aslahaddin tarafından fethedilmiştir.

Bolu Yöresine Osmanlı akını ilk kez Osman Gazi tarafından başlatılmıştır. Bolu yöresinin tümüyle fethedilmesi ise Orhan Gazi döneminin ilk yıllarına (1324 – 1326) rastlar. Bir başka rivayete göre Osmanlılar zamanında bölgede, bol olarak Uluğ – Alim olması nedeniyle önceleri “Bol Uluğ”, zamanla yöre “BOLU” olarak isimlendirilmiştir. Yıldırım Beyazid’in ölümü ile başlayan şehzadeler savaşına Bolu, birçok kez sahne oldu. Bolu, Ankara Savaşı sonrası Timur’un talan ettiği bölgelerin dışında kaldığı gibi, bu tehlike bitinceye kadar, Osmanlı Devleti’nin 2. kurucusu sayılan Çelebi Mehmet’i de Kızık Yaylasında barındıran belde olmuştur. Çelebi Mehmet’in Osmanlı Devleti’nin birliğini sağlamasından sonra ise Bolu, düzenli bir yönetime kavuştu.

1324 – 1692 yılları arasında Bolu, 36 kazası olan bir sancak beyliği idi. XVI. Yüzyılda Bolu, ikinci derece Şehzade sancaklarından biri oldu. 2. Bayezit döneminde Şehzade Süleyman (Kanuni) buraya atandı. 1683-1792 yılları arasında Voyvodalıkla yönetildi.

II.Mahmut zamanında ise Mutasarrıflığa dönüştürüldü. (1811) Tanzimat sonrası Bolu; Kastamonu eyaletine bağlandı (1864). 1909 yılında ise tekrar Mutasarrıflığa dönüştürüldü.

Mondros Mütarekesi'nin yürürlüğe girmesi ve İzmir'in işgal edilmesinin ardından Bolu yöresinde ilk Müdafai Hukuk Cemiyeti Gerede'de örgütlendi. Bolu 1. Dünya Savaşı'nda ve sonrasında düşman işgaline uğramadı fakat maddi zarar gördü. Mustafa Kemal Paşa önderliğinde yapılan milli mücadele dönemlerinin sonunda Bolu, 10 Ekim 1923'de Mutasarrıflık devrini tamamladı ve vilayet haline getirildi.

Valilik Binası / BOLU

1. İÇ TİCARET

1.1. İÇ TİCARETE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.1.1. BOLU TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ İÇ TİCARET İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLERİ

- Şirketlerin genel kurul toplantılarına ait başvuru evraklarının eksiksiz olarak kayda alınması için kontrol işlemlerini yapmak,
- Genel Kurul Toplantı Tutanak ve Belgelerini incelemek, noksanlıklarını tamamlamak, toplantı tutanak ve eklerini arşivlemek, bu bilgilerden Bakanlıkça belirlenecek olanları Merkezi Sicil Sistemine aktarmak,
- Şirket Genel Kurul Toplantılarına Bakanlık Temsilcisi görevlendirme işlerini yapmak,
- Elektronik Ticaret ve Perakende Ticarete ilişkin ilgili mevzuat ve Bakanlıkça verilen görevleri yapmak,
- Ticaret ve Sanayi Odaları ile ticaret Borsalarına ilişkin mevzuat ve Bakanlıkça verilen görevleri yapmak,
- Şirketler hakkında ileri sürülen ve denetim gerektirmeyen şikâyetlere ilişkin olarak bu kuruluşların işlem, hesap ve varlıklarını doğrudan ya da Bakanlığın talimatı üzerine incelemek ve sonuçlarını Bakanlığa rapor halinde bildirmek, bu incelemeler için personel görevlendirmek,
- İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında yapılan müracaatları değerlendirmek, belirlenen belgeleri düzenleyip ilgililere vermek,
- Toptancı halleri ve Pazar yerleri ile ilgili işlemleri yürütmek, Sebze ve Meyve ticareti ile iştigal eden meslek mensuplarını ve diğer ilgilileri ile Hal Hakem Heyeti üyelerine ilişkin bilgileri ve Heyet kararlarını Hal Kayıt Sistemine aktarmak,
- Kanun ve Yönetmelikle belirlenen belgeleri düzenleyip ilgililere vermek,

1.1.2. Ticaret ve Sanayi Odaları

Anayasamızın 135. maddesine göre; “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir.”

5174 Sayılı Yasa ticaret ve sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi odaları, deniz ticaret odaları, ticaret borsaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin kuruluş ve işleyişine ilişkin esasları düzenlemektedir.

İlimiz genelinde, Merkezde **Bolu Ticaret ve Sanayi Odası** ile Gerede ilçemizde **Gerede Ticaret ve Sanayi Odası** olmak üzere toplam 2 Ticaret ve Sanayi Odası faaliyet göstermektedir.

✚ 2022 yılı sonu itibariyle toplam Şirket Sayısı

4.683

✚ Bir önceki Yıl (2021 yılı) toplam Şirket Sayısı

4.424

Tablo 1. Türlerine Göre Bolu ve Gerede Ticaret ve Sanayi Odalarına Kayıtlı **FAAL** Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

Şirket Türleri	Bolu TSO Sayı	Gerede TSO Sayı	Toplam Sayı
Anonim Şirket	703	71	774
Limited Şirket	2.286	450	2.736
Kooperatif	182	10	192
Şahıs Firma	654	294	948
Diğer	33	-	33
TOPLAM	3.858	825	4.683

Tablo 2. 31.12.2022 tarihi itibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

ŞİRKET TÜRÜ	FAALİYET DURUMU			
	FAAL	TASFİYE HALİNDE	TERKİN	TOPLAM
ANONİM	703	9	418	1.130
LİMİTED	2.286	78	1.920	4.284
KOOPERATİF	182	42	250	474
ŞAHİS	654	-	1.691	2.345
DİĞER	33	-	28	61
TOPLAM	3.858	129	4.307	8.294

Tablo 3. 31.12.2022 tarihi itibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

ŞİRKET TÜRÜ	FAALİYET DURUMU			
	FAAL	TASFİYE HALİNDE	TERKİN	TOPLAM
ANONİM	71	3	36	110
LİMİTED	450	2	243	695
KOOPERATİF	10	1	16	27
ŞAHİS	294	-	629	923
DİĞER	-	-	7	7
TOPLAM	825	6	931	1.762

1.1.3. Kurulan ve Kapanan Şirket Sayıları

Tablo 4. 31.12.2022 tarihi itibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odasının Kuruluşu Yapılan ve Kapanan Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

	Anonim	Limited	Komandit	Kooperatif	Şahıs	Diğer	Toplam
Kuruluşu Yapılan	93	243	-	8	52	5	401
Kapanışı Yapılan	30	67	-	4	28	3	132

Tablo 5. 31.12.2022 tarihi itibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasının Kuruluşu Yapılan / Kapanan Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

	Anonim	Limited	Komandit	Kooperatif	Şahıs	Diğer	Toplam
Kuruluşu Yapılan	8	30	-	-	26	-	64
Kapanışı Yapılan	1	14	-	-	55	1	71

Tablo 6. Gerede Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na kayıtlı Meslek Komitelerini ve Üye Sayılarını Gösterir Tablo

Meslek Komitesinin Adı	Üye Sayısı
Tarım Hayvancılık Balıkçılık Ve Gıda İmalat Toptan Ve Perakende	110
Gıda Dışı Toptan Ve Perakende Ticareti	48
Orman Maden Kimya Elektronik İnşaat Malzemeleri Toptan ve İmalat	113
Tekstil Ve Deri İmalat Sanayi	263
Enerji Su Kanalizasyon Atık Yönetimi İnşaat Ve Yapı Kooperatifleri	102
Motorlu Taşıtlar Satış Ve Bakım Akaryakıt Ve Mahrukat	84
Ulaştırma Taşıma Ve Depolama Ve Destekleyici Diğer Faaliyetler	42
Hizmet Finans Sigortacılık Gayrimenkul Mücevherat Leasing ve Danışmanlık	69
TOPLAM	831

Tablo 7. Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na kayıtlı Meslek Komitelerini ve Üye Sayılarını Gösterir Tablo

Meslek Komitesinin Adı	Üye Sayısı
Gıda, Toptan ve Perakende	429
Giyim, Mobilya, Elk. Mlz., Toptan ve Perakende	226
Kırtasiye, Bilgisayar, Toptan ve Perakende, Telekom, Haber/Reklam Ajansları	119
Banka, Tarım Kredi Koop., Sigorta, Gayrimenkul	190
Otel, Konaklama, Pansiyon, Lokanta, Pastane, Yemek, Seyahat Acentesi, Turizm	374
Sağlık, Güvenlik, Eğitim	303
Madencilik, Gıda Dışı İmalat, Giyim İmalatı	196
Gıda İmalatı	210
İnşaat	648
İnşaat Malzemeleri	137
Araç, Akaryakıt	306
Taşıma	292
Ağaç İmalat	139
Metal İmalat	196
Değerli Metal ve Takı İmalat ve Ticareti, Temizlik Malzemesi, Spor Malz., Hediyelik Eşya Toptan ve Perakende, Anahtarcılık, Fotoğrafçılık	93
TOPLAM	3.858

1.1.4. Coğrafi İşaret

Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibariyle kökenin bulunduğu bir yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren ad veya işaretlere “coğrafi işaret” denir.

Coğrafi işaretler, ayırt edici özelliği ile ön plana çıkan ve bulunduğu bölge ile özdeşleşen doğal ürünler, tarım, maden ve el sanatları ile sanayi ürünlerine verilen işaretlerdir.

Coğrafi işaret tescilinin amacı; Coğrafi işarete konu olan ürünün kalitesinin korunması, bilinen özellikte üretiminin sağlanması, coğrafi işarete konu olan yörede veya özellikte üretim yapanların korumadan öncelikli olarak yararlanmalarının sağlanması ve ülkenin milli ve kültürel değerlerinin korunmasıdır. Coğrafi işaret tescili ile tek bir üreticinin haklarından ziyade, tescil belgesinde yer alan hükümlere uygun üretimde bulunan ve pazarlamasında bulunan herkesin haklarını koruma altına alır.

İlimiz genelinde, 31.12.2022 tarihi itibariyle toplam **25 Ürün** için **Coğrafi İşaret** alınmıştır.

Bolu İli Coğrafi İşaretli Ürünler

Tablo 8. 31.12.2022 tarihi itibariyle Bolu İlinde **Coğrafi İşaret** Almış Ürünleri Gösterir Tablo

BOLU İLİNDEKİ COĞRAFI İŞARET ALMIŞ ÜRÜNLER			
	ÜRÜN ADI	KURUM	TESCİL TARİHİ
1	BOLU KIBRISCIK PİRİNCİ	Bolu Tic. ve San. Odası	28.07.2020
2	BOLU KEŞİ	Bolu Tic. ve San. Odası	22.09.2020
3	BOLU FINDIK ŞEKERİ	Bolu Tic. ve San. Odası	22.09.2020
4	BOLU PATATESLİ EKMEĞİ	Bolu Tic. ve San. Odası	22.09.2020
5	BOLU MANDA KAYMAĞI	Bolu Tic. ve San. Odası	05.10.2020
6	BOLU SARI PATATESİ	Bolu Tic. ve San. Odası	10.11.2020
7	BOLU KABAKLI GÖZLEMESİ	Bolu Tic. ve San. Odası	10.11.2020
8	BOLU GÖYNÜK UĞUT TATLISI	Bolu Tic. ve San. Odası	09.12.2020
9	BOLU DAĞ FINDIĞI	Bolu Tic. ve San. Odası	18.12.2020
10	BOLU KANLICA MANTARI	Bolu Tic. ve San. Odası	23.02.2021
11	BOLU KARA KABAĞI	Bolu Tic. ve San. Odası	11.10.2021
12	GEREDE ŞAK ŞAK HELVASI	Gerede Tic.ve San. Odası	01.12.2020
13	GEREDE KEŞİ	Gerede Tic.ve San. Odası	14.04.2021
14	BOLU KIZILCIK TARHANASI	Bolu Belediyesi	01.12.2017
15	GÖYNÜK KABAKLI YUFKA TATLISI	Göynük Belediyesi	07.12.2020
16	GÖYNÜK DİK BÖREK / OKLAVA TATLISI	Göynük Belediyesi	07.12.2020
17	GÖYNÜK TOKALI ÖRTMESİ	Göynük Belediyesi	18.09.2017
18	GÖYNÜK BOMBAY FASULYESİ	Göynük Ziraat Odası	02.01.2018
19	MUDURNU BASMA HELVASI	Mudurnu Kaymakamlığı	23.12.2020
20	MUDURNU BAL KABAKLI GÖZLEMESİ	Mudurnu Kaymakamlığı	12.04.2021
21	MUDURNU KAŞIK SAPI	Mudurnu Kaymakamlığı	28.05.2021
22	BOLU CİVRİL FASULYESİ	Bolu Bağışçılar Vakfı	19.08.2018
23	MENGEN HÖŞMERİMİ	Mengen Belediye Başk.	19.07.2022
24	MENGEN KALDIRIK DOLMASI	Mengen Belediye Başk.	19.07.2022
25	MENGEN KEDİBATMAZI	Mengen Belediye Başk.	19.07.2022

Tablo 9. 31.12.2022 tarihi itibarıyla Gerede Ticaret ve Sanayi Odasından **Coğrafi İşaret** Almış Ürünleri Gösterir Tablo

GEREDE TİCARET VE SANAYİ ODASI - COĞRAFİ İŞARET ALMIŞ ÜRÜNLER			
	ÜRÜN ADI	KURUM	TESCİL TARİHİ
1	GEREDE ŞAK ŞAK HELVASI	Gerede Tic. ve San. Odası	01.12.2020
2	GEREDE KEŞİ	Gerede Tic. ve San. Odası	14.04.2021

1.1.5. Bolu Ticaret ve Sanayi Odasının Değerlendirme ve Önerileri

Arçelik Bölgesinin Islah OSB'ye dönüştürülmesi.

- Arçelik PCI ve yardımcı sanayi ağının bulunduğu bölgenin ıslah OSB'ye dönüştürülmesi konusundaki çalışmalar devam etmekte olup söz konusu bölgenin şehir yaşıntısından ayrıştırılarak daha düzenli hale gelmesi büyük önem arz etmektedir.
- Arçelik Bölgesi Islah OSB'nin yapılanma için gerekli yapılanma oranı %40'ı aşmıştır. Mevcut OSB'nin doluluk oranına bakıldığında, Arçelik bölgesini Islah Organize Sanayiye dönüştürerek, yanına yeni OSB'ler bağlanmalıdır.
- Bu konuda çalışmaları hızlandırmak adına bir an önce Organize Sanayi Bölgeleri Mevzuatının yenilenerek Meclisten geçirilip yürürlüğe konulmalıdır.

İlimizdeki ağır araç trafik yoğunluğunun azaltılması için Doğu ile Batı arasında üçüncü bir otoyol giriş çıkışının sağlanması ve Tır Parkı'nın yapılması.

İlimizin sanayi açısından gelişmekte olan ve Arçelik fabrikasını da içinde barındıran Yukarı Soku bölgesinde yoğun sanayi faaliyeti sebebiyle ağır araç trafik yoğunluğu oluşmakta. Oluşan yoğunluğun azaltılması ve trafiğin düzenlenmesi açısından bu bölgeye otoyol giriş çıkış gişe istasyonu yapılmalıdır. Bölgeye modern olanaklarla donatılmış bir de **TIR PARKI** yapılması yönünde gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

Yeniçağa Organize Sanayi Bölgesi kamulaştırma ve alt yapı çalışmalarının hızlandırılması.

İlçe bazlı teşvikler sonrası Bolu'muzun İlçelerinde de hareketlenmeler başlamıştır. Yeniçağa OSB'nin olduğu bölgedeki arazinin %60'dan fazlası istimlak edilmiştir. Geri kalan arazilerinde istimlak edilebilmesi ve Yeniçağa OSB'yi tercih edecek yatırımcılara parsel tahsislerine başlanması gerekmektedir.

Kamulaştırmaların hızlandırılabilmesi için Müteşebbislerden avans alınabilmesi noktasında OSB Kanunu ve ilgili mevzuatların yenilenerek yürürlüğe girmesi gerekmektedir.

✚ Dörtdivan Organize Sanayi Bölgesi yer seçiminin otoyol girişine yakın olması ve o bölge de yapılaşma olması.

Organize Sanayi çevreye ve Ankara Su Havzasına zarar vermeyecek müteşebbisleri barındıracak olmasından dolayı, Ankara su havzasında bulunan Dörtdivan OSB'nin arazisinin buradan çıkarılması için gerekli mevzuat değişikliklerinin yapılması gerekmektedir.

✚ Karayolları dışında Bolu'ya ulaşımın olmaması.

- Bolu, Ankara ve İstanbul'un ortasında, önemli bir hat üzerindedir. İlin 3 saatlik çevresinde Türkiye nüfusunun 1/3'ü yaşamaktadır. Bolu'nun en önemli konularından birisi, şehre karayolu dışında alternatif herhangi bir ulaşım ağı söz konusu değildir.
- Hızlı tren projesi, başta turizm olmak üzere İlimizin ekonomik kazanımlarını artıracaktır.
- Örneğin turizmde, bir misafirin uçaktan indikten sonra seyahat etmeye tahammül edebildiği yol maksimum 45 dakika olarak tespit edildi. Ankara ve İstanbul gibi ana havaalanlarının bulunduğu illerden Bolu'ya yapılacak olan hızlı tren ulaşımı, İlimizin ve hat üzerindeki tüm illerin turizm kimliğine de önemli katkılar yapacaktır.
- Hızlı tren ve demiryolu ulaşımı konusu 18-19 yıldır Odamızın gündeminde bulunan bir konudur.
- Gelecek vizyonu olarak bakıldığında, Ankara-İstanbul arası hızlı tren ulaşımı Bolu'nun vazgeçilmez gereklilikleri arasındadır.
- Öte yandan herkesin kullanabileceği stol tipi bir havalimanını Bolu'ya kazandırması da ilin ticareti, sanayisi ve turizmi açısından büyük önem arz etmektedir.

✚ Köroğlu Dağı KTKGB (Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri) turizm teşviklerinin çeşitlendirilmesi.

38,848 bin hektarlık bir alanda planlanan Köroğlu Dağı KTKGB(Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri) Bolu'daki turizmin gelişiminde ve büyümesinde kilit bir rol durumundadır.

KTKGB'ler de yapılacak turizm yatırımları yatırım teşvik sisteminde 5. Bölge teşviklerinden faydalanabilmektedir. Dolayısı ile ilimizin turizm tesisleşmesi ve kümelenmesinde günümüzde ve gelecekte turizmin yönelimlerine göre profesyonel biçimde planlanmasını beklediğimiz KTKGB son derece önemli ve kritik bir rol üstlenecektir. İlimiz turizmi açısından büyük önem arz eden bu alandaki taslak plan çalışmalarının 2023 yılı içerisinde tamamlanması gerekmektedir.

Turizm sektöründeki teşvikler sadece konaklama veya tesis kurmak ile sınırlandırılmamalı, geniş perspektifte kültür, sağlık, spor, yayla, arkeoloji, kongre ve Fuar gibi turizm ile ilgili her konuyu kapsayıcı geniş bir teşvik çıkartılmalıdır.

1.1.6. Gerede Ticaret ve Sanayi Odasının Değerlendirme ve Önerileri

✚ Hali hazırda devlet tarafından desteklenen sektörler ile bu desteklerin il ekonomisine katkısı.

Kırsal Kalkınma ve KOSGEB gibi kuruluşların desteği ile deri imalat sektörü desteklenmektedir. İl ekonomisinde deri ve tekstilde 1.978 kişi istihdam edilmekte, ayrıca; ilçemiz Deri İhtisas OSB ile Karma OSB yeni inşaatlar devam etmekte olup, bu inşaatların inşaat sektörünü de desteklemesi ile il ekonomisine katkı sağlamaktadır.

✚ Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı değerlendirilen ve bu nedenle öne çıkarılması gereken sektörler ile bu sektörlerin desteklenmesi halinde elde edilecek ekonomik değerlere ve sosyal kazanımlara ilişkin görüş ve değerlendirmeler.

Devlet tarafından imalat sektörünün desteklenerek Gerede ilçesinin 4. Bölge teşvikleri ile IPARD Programı uygulama İlleri arasına dâhil edilmesi ile Bölgenin refah düzeyini artırarak göç alan bir konum haline gelmesinin il ekonomisine katkı sağlayacaktır.

✚ İktisadi ve ticari gelişimin önündeki engeller ile bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik Görüş, Değerlendirme ve öneriler.

Yüksek faiz oranları ve uygulanan teşvik yöntemleri konusunda yüksek faiz oranlarının düşürülerek teşvik yöntemlerinde uygulanan yöntemlerin basite indirgenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

1.1.7. Ticaret İl Müdürlüğüne Katılım Sağlanan Şirket Genel Kurul Sayıları

- İl Müdürlüğümüzce 01.01.2022 – 31.12.2022 tarihleri arasında **19** adet A.Ş.'nin Genel Kurul Toplantısına Bakanlık Temsilcisi görevlendirilmesi yapılmıştır.

1.1.8. Hal Kayıt ve Yaş Meyve ve Sebze Hizmetleri

5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 1 Ocak 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5957 sayılı kanunun amacı; tüketicinin kaliteli, güvenilir, sağlıklı ve uygun fiyatlı mal temin edebilmesi, gıda güvenilirliğinin sağlanması, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesi, rekabetçi yapının sağlanması, kayıt dışılığın önlenmesi, maliyetlerin düşürülmesi, tedarik, dağıtım ve satışta etkinliğin sağlanması, üreticinin emeğinin karşılığını alabilmesi, toptancı halleri ve pazar yerlerinin çağdaş bir sisteme kavuşturulması ve işletilmesidir. Kanunla, rüsum oranları yeniden düzenlenmiştir.

Buna göre; toptancı halinde satılan mallardan %1, toptancı hali dışında satılan mallardan ise %2 oranında hal rüsumu alınmaktadır.

- İlimiz Merkezde Oğuldoruk köyü D-100 Karayolu Caddesi No.145 BOLU adresinde **K-3 yetki belgeli 1 adet Toptancı Hali** bulunmaktadır.
- Toptancı Halinde faaliyet gösteren 30 işyerinde 01.01.2022-31.12.2022 tarihleri arasında toplam **29.717.173 kg.** işlem yapılmıştır.
- Hal Kayıt Sistemine 01.01.2022-31.12.2022 tarihleri arasında **20** adet, toplamda **721** adet **Bildirimci** kaydı yapılmıştır.

1.1.9. Taşınmaz Ticareti İşlemleri

05.06.2018 tarih 30442 sayılı Taşınmaz Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında, taşınmaz alım satımı ve kiralanması ile tapu işlemlerine aracılık eden, taşınmazla ilgili danışmanlık ve yönetim hizmeti veren gerçek veya tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların mesleki faaliyetlerini, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi, askıya alınması ve iptaline ilişkin iş ve işlemleri yürütülmektedir.

1.1.10. İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti İşlemleri

13.02.2018 tarih 30331 sayılı İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında; ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle iştigal eden, gerçek ve tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların ikinci el motorlu kara taşıtı alım satım faaliyetleri, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi ve iptaline karar verilmesine yönelik işlemler yürütülerek, ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan işletme, toplu işyeri ve pazarlarda aranan şartlara uygunluğu incelenmektedir

1.1.11. Kuyum Ticareti İşlemleri

14.04.2021 tarihli 31454 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Kuyum Ticareti hakkında Yönetmelik” kapsamında; kuyum ticaretiyle iştigal eden gerçek veya tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların mesleki faaliyetlerini, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi, askıya alınması ve iptaline ilişkin iş ve işlemleri yürütülmektedir.

Tablo 10. 2022 Yılı Taşınmaz Ticareti, İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti ve Kuyum Ticareti Veri Tablosu

TAŞINMAZ TİCARETİ (EMLAK) YETKİ BELGESİ			
YILLAR	Yetki Belgesi Başvuru Sayısı	Verilen Yetki Belgesi Sayısı	Reddedilen Başvuru Sayısı
2018	27	23	4
2019	96	70	26
2020	83	34	49
2021	123	42	81
2022	57	26	31
Toplam	386	195	191

İKİNCİ EL MOTORLU KARA TAŞITI TİCARETİ (OTO GALERİ) YETKİ BELGESİ			
YILLAR	Yetki Belgesi Başvuru Sayısı	Verilen Yetki Belgesi Sayısı	Reddedilen Başvuru Sayısı
2019	106	50	56
2020	146	59	87
2021	40	13	27
2022	52	22	30
Toplam	344	144	200

KUYUM TİCARETİ (KUYUMCULUK) YETKİ BELGESİ			
YILLAR	Yetki Belgesi Başvuru Sayısı	Verilen Yetki Belgesi Sayısı	Reddedilen Başvuru Sayısı
2021	66	28	38
2022	22	13	9
Toplam	88	41	47

1.1.12. Alışveriş Merkezleri

İlimizde 2022 yılı itibariyle “Highway Outlet”, “Esas14 Burda” ve “Cadde AVM” isimli üç adet alışveriş merkezi faaliyet göstermektedir.

Tablo 11. Highway Outlet AVM’de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo

Mağaza Türü										
Mağaza Sayısı	Giyim	Ayakkabı Çanta	Eğlence Merkezi	Gıda	Kozmetik Aksesuar	Mobilya Ev Aksesuar	Marketler	Kitap Kırtasiye	Diğer	Toplam
	41	6	1	31	16	2	3	1	6	107

Ankara-İstanbul Otoyolu 227. Km Elmalık Mevkiinde bulunan Highway Outlet AVM’de toplam 107 firma hizmet vermekte olup, 1.150 kişi istihdam edilmektedir. **Alışveriş Merkezinde Verilen Diğer Hizmetler**

Bebek bakım odaları, Engelli Arabaları, Acil Tıp Teknisyeni, Bebek Arabaları, Mescid, ATM, Ücretsiz servis, Terzi, Masaj Koltukları, Ücretsiz Otopark, Mama Sandalyesi, Kayıp Eşya, Çocuk Kulübü, Okuma Köşesi, Sinema, Sanat Galerisi, Elektrikli Araç Şarj, Akaryakıt.

Tablo 12. Esas14 Burda AVM’de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo

Mağaza Türü										
Mağaza Sayısı	Giyim	Ayakkabı Çanta	Eğlence Merkezi	Gıda	Kozmetik Aksesuar	Mobilya Ev Aksesuar	Marketler	Kitap Kırtasiye	Diğer	Toplam
	23	6	3	13	12	9	1	1	20	88

Paşaköy Mah. D-100 Karayolu üzerinde bulunan Esas14 Burda AVM’de toplam 88 adet firma hizmet vermekte olup, toplam 479 Kişi istihdam edilmektedir.

Alışveriş Merkezinde Verilen Diğer Hizmetler

Turizm Acentesi, Kuyumcu, Pet Shop Terzi, Oto Yıkama (Diğer Kategorisine dâhil edildi), ATM, Ücretsiz Wi-fi, Ücretsiz Otopark.

Tablo 13. Cadde AVM’de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo

Mağaza Türü											
Mağaza Sayısı	Giyim	Ayakkabı		Eğlence Merkezi	Gıda	Kozmetik	Mobilya	Marketler	Kitap	Diğer	Toplam
		Aksesuar	Ev Aksesuar			Kirtasiye					
	5	1	2	7	3	2	-	-	3	23	

İzzet Baysal Caddesinde hizmet veren Cadde AVM’de toplam 23 adet firma hizmet vermekte olup, toplam 70 Kişi istihdam edilmektedir.

Alışveriş Merkezinde Verilen Diğer Hizmetler

Bebek bakım odaları, Mescid, ATM, Terzi, Sinema, Oto Yıkama, Otopark

1.1.13. Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler (İstenmeyen SMS Şikâyetleri)

6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında yürürlüğe giren Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler Hakkında Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket hizmet sağlayıcılara, İl Müdürlüğümüzce 2022 yılı içerisinde yapılan işlemlere ve uygulanan idari yaptırımlara ait veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 14. 2022 Yılı Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İleti İstatistiği Tablosu.

Yapılan İşlemin Türü	Sayısı
6563 Sayılı Kanun Kapsamında Olmadığından İşleme Alınmayan Şikâyet Sayısı	7
Eksik Bilgiden Dolayı İşleme Alınmayan Şikâyet Sayısı	20
Mükerrer Giriş Nedeniyle Sonlandırılan Şikâyet Sayısı	0
Bahis/Kumar İçerikli İleti Olması Nedeniyle İlgili Kuruma İntikal Ettirilen Şikâyet Sayısı	0
Cinsel Ürün İçerikli İleti Olması Nedeniyle İlgili Kuruma İntikal Ettirilen Şikâyet Sayısı	0
Cinsel Sohbet İçerikli İleti Olması Nedeniyle İlgili Kuruma İntikal Ettirilen Şikâyet Sayısı	0
Dolandırıcılık İçerikli İleti Olması Nedeniyle İlgili Kuruma İntikal Ettirilen Şikâyet Sayısı	0
Cezasız Sonuçlandırılan Şikâyet Sayısı	0
Cezai İşlemlerle Sonuçlandırılan Şikâyet Sayısı	3
Şikâyet Edilenin Kayıtlı Adresinin Başka İlde Yer Aldığının Tespit Edilmesi Üzerine İl Müdürlüğümüzden Diğer İl Müdürlüklerine Gönderilen Şikâyet Sayısı	24
İşlemi Devam Eden Şikâyet Sayısı	28
TOPLAM	82

Bolu Ticaret İl Müdürlüğünce, Kanuna aykırı uygulama nedeniyle 01/01/2022 - 31/12/2022 tarihleri arasında toplam **10.709,00 TL** idari para cezası uygulanmıştır.

2015-2022 yılları arasında uygulanan İdari Para Cezası toplamı **131.661,00 TL.** dir.

1.2. ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.2.1. BOLU TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ ESNAF SANATKÂRLAR İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLERİ

- Esnaf ve Sanatkâr Odalarının kuruluş taleplerini incelemek ve kuruluş belgelerini Bakanlığa göndermek,
- 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun 47 nci maddesi çerçevesinde genel kurul toplantıları ile ilgili işlemleri yerine getirmek, genel kurullarda Bakanlık Temsilcisi görevlendirme işlerini yapmak,
- 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun 64 üncü maddesine göre il ve ilçelerde oluşturulacak mutabakat komitelerinin almış olduğu kararları Bakanlığa bildirmek,
- Valilikçe yapılacak Esnaf ve Tacir ayrımı Komitesinin sekretaryasını yürütmek,
- 5362 sayılı kanuna göre Esnaf Odaları ile ilgili şikâyetlerin ön incelemelerini yapmak, yönetici, denetici ve ilgililerden bilgi belge istemek ve Bakanlığa bildirmek,
- Odalarca belirlenen fiyat tarifelerine Valilikçe yapılacak itiraz işlemlerinin sekretaryasını yürütmek.

1.2.2. Esnaf ve Sanatkâr Meslek Kuruluşları

Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği, 5362 Sayılı Kanuna göre kurulan odalar tarafından aralarında birlik ve dayanışma kurma ve kuruluşun gelişmesini sağlamak amacıyla kurulan tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır.

Oda ve Birliklerin 4 yılda bir yapılan genel kurulları 2022 yılında gerçekleştirilmiş olup Yönetim Kurulu ile Denetim Kurulundan oluşan yetkili kurulları belirlenmiştir.

Birlikler ilave olarak Disiplin Kurulunu ayrıca seçer.

- İlimizde, **2022 yılı sonu** itibariyle **24** Esnaf ve Sanatkârlar Odası, **1** Esnaf ve Sanatkârlar Odalar Birliği bulunmakta olup, bu odalara bağlı üye sayısı ise **9.524**'dir.
- Bolu ilinde toplam Esnaf sayısında bir önceki yıla (2021) göre **% 4,01** 'lik bir artış meydana gelmiştir. (2021 yılındaki esnaf sayısı 9.156'dir.)

1.2.3. Kurulan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayıları

Tablo 15. Bolu İlinde 2022 Yılında Açılan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayılarını Gösterir Tablo

01.01.2022 – 31.12.2022 tarihleri arasında Açılan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayıları	
Açılan Esnaf İşletme Sayısı (Tescil)	1.264
Kapanan Esnaf İşletme Sayısı (Terkin)	606

- 🚦 **Bir önceki yıl (2021) ;**
- **Açılan Esnaf Sayısı**
1.221
  - **Kapanan Esnaf Sayısı**
527

Tablo 16. Bolu İli Meslekler Bazında Esnaf ve Sanatkârlar Yaş Ortalaması ve Cinsiyet Dağılımları

ESNAF VE SANATKÂRLAR BİLGİ SİSTEMİ (YAŞ ORTALAMASI)	47
ESNAF VE SANATKÂRLAR BİLGİ SİSTEMİ CİNSİYET DAĞILIMI (ERKEK)	7.090
ESNAF VE SANATKÂRLAR BİLGİ SİSTEMİ CİNSİYET DAĞILIMI (KADIN)	1.889

Tablo 17. Bolu İlinde 31.12.2022 tarihi itibariyle Faaliyet Gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Tablosu

1	BOLU AYAKKABICILAR ESNAF ODASI
2	BOLU BAKKALLAR ŞEKERCİLER VE BAYİLER ESNAF ODASI
3	BOLU BERBERLER VE KUAFÖRLER ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
4	BOLU DEMİRCİLER VE NALBURLAR ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
5	BOLU ELEKTRİK VE İNŞAAT SANATKÂRLAR I ESNAF ODASI
6	BOLU KAHVECİLER VE OTELCİLER ESNAF ODASI
7	BOLU LOKANTACILAR AŞÇILAR VE PASTACILAR ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
8	BOLU MANAVLAR VE PAZARCILAR ESNAF ODASI
9	BOLU ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
10	BOLU TERZİLER ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
11	DÖRTDİVAN ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
12	GEREDE BAKIR. KALAY. SOBA. MAD. İŞ OTO TAM. VE TENEKECİLER ESN. VE SAN. ODASI
13	GEREDE ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
14	GEREDE KAHVECİLER VE LOKANTACILAR ESNAF ODASI
15	GEREDE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
16	GEREDE TABAK ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
17	GÖYNÜK ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
18	MENGEN ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
19	MENGEN ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
20	MUDURNU BAKKAL VE TUHAFİYECİLER ESNAF ODASI
21	MUDURNU ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
22	MUDURNU ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
23	SEBEN ŞOFÖRLER ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
24	YENİÇAĞA ŞOFÖRLER ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI

1.2.4. Esnaf ve Sanatkâr İşletme Sayısı

Tablo 18. Bolu İlinde 31.12.2022 tarihi itibariyle Faaliyet Gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Odalarının İlçeler İtibariyle Dağılımını Gösterir Tablo

ODANIN ADI		İLÇELER																
		ENS. VE SANAT. ODA. BİRLİĞİ	AYAKKABICILAR ODASI	BAKIR KALAY SOBA TENKEKÇİ ODASI	BAKALLAR ŞEK. BAYİLER ODASI	BAKALLAR TUHAFYİCİLER ODASI	BERBERLER KUAFÖRLER ODASI	DEMİRCİLER NALBURCULAR ODASI	ELEKTRİKÇİLER İNŞAAT SANATKÂRLARI ODASI	ESNAF SANATKÂRLAR ODASI	KAHVEÇİLER VE OKANTACILAR ODASI	ŞÖFÖRLER VE ESNAF SANATARLAR ODASI	LOKANTACILAR AŞÇILAR VE PASTACILAR ODASI	MANAVLAR VE PAZARCILAR ODASI	ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ODASI	TABAK ESNAF SANATKÂRLAR ODASI	TERZİLER ODASI	GENEL TOPLAM
MERKEZ	ODA ADEDİ	1	1		1		1	1	1		1		1	1	1		1	10
	ÜYE SAYISI		123		611		460	709	1057		340		640	408	1122		596	6066
DÖRTDİVAN	ODA ADEDİ														1			1
	ÜYE SAYISI														147			147
GEREDE	ODA ADEDİ			1						1	1				1	1		5
	ÜYE SAYISI			185						457	108				162	72		984
GÖYNÜK	ODA ADEDİ									1								1
	ÜYE SAYISI									683								683
MENGEN	ODA ADEDİ									1					1			2
	ÜYE SAYISI									312					175			487
MUDURNU	ODA ADEDİ					1				1					1			3
	ÜYE SAYISI					128				349					164			641
SEBEN	ODA ADEDİ											1						1
	ÜYE SAYISI											125						125
YENİÇAĞA	ODA ADEDİ											1						1
	ÜYE SAYISI											391						391
TOPLAM	ODA ADEDİ	1	1	1	1	1	1	1	1	4	2	2	1	1	5	1	1	24
	ÜYE SAYISI	9524	123	185	611	128	460	709	1057	1801	448	516	640	408	1770	72	596	9524

Tablo 19. Bolu İlinde 31.12.2022 tarihi itibariyle En Fazla İcra Edilen 10 Meslek

MESLEK		SAYISI
1	ŞEHİRLERARASI YÜK TAŞIMACILIĞI	1.074
2	BÜFELERDE BAKKALLARDA VE MARKETLERDE YAPILAN TİCARET	751
3	LOKANTACILIK YEMEK VE İÇECEK SUNUM FAALİYETİ	664
4	KAHVEHANE KIRAATHANE VE ÇAY OCAĞI İŞLETMECİLİĞİ	493
5	TEZGÂHLAR VE PAZAR YERLERİ VASITASIYLA YAPILAN TİCARET	394
6	TAKSİ İŞLETMECİLİĞİ	290
7	SERVİS ARACI İŞLETMECİLİĞİ	284
8	OTO BAKIM SERVİSCİLİĞİ	236
9	ERKEK BERBER VE KUAFÖR İŞLETMECİLİĞİ	225
10	KONFEKSİYONCULUK	208

Tablo 20. Bolu İlinde 2022 Yılında En Fazla TESCİL Edilen 10 Meslek

MESLEK		SAYISI
1	ŞEHİRLERARASI YÜK TAŞIMACILIĞI	138
2	LOKANTACILIK YEMEK VE İÇECEK SUNUM FAALİYETİ	129
3	BÜFELERDE BAKKALLARDA VE MARKETLERDE YAPILAN TİCARET	82
4	TEZGÂHLAR VE PAZAR YERLERİ VASITASIYLA YAPILAN TİCARET	52
5	KAHVEHANE KIRAATHANE VE ÇAY OCAĞI İŞLETMECİLİĞİ	40
6	E-TİCARET	40
7	KONFEKSİYONCULUK	28
8	EMLAKÇILIK	23
9	OTO BAKIM SERVİSCİLİĞİ	23
10	SERVİS ARACI İŞLETMECİLİĞİ	21

Tablo 21. Bolu İlinde 2022 yılında En Fazla TERKİN Edilen 10 Meslek

MESLEK		SAYISI
1	LOKANTICILIK YEMEK VE İÇECEK SUNUM FAALİYETİ	89
2	BÜFELERDE, BAKKALLARDA VE MARKETLERDE YAPILAN TİCARET	49
3	TEZGÂHLAR VE PAZAR YERLERİ VASITASIYLA YAPILAN TİCARET	41
4	ŞEHİRLERARASI YÜK TAŞIMACILIĞI	39
5	KAHVEHANE KIRAATHANE VE ÇAY OCAĞI İŞLETMECİLİĞİ	16
6	KONFEKSİYONCULUK	16
7	TAKSİ İŞLETMECİLİĞİ	15
8	TUHAFİYECİLİK	12
9	EMLAKÇILIK	11
10	ERKEK BERBER VE KUAFÖR İŞLETMECİLİĞİ	10

Tablo 22. İlçelere Göre 2022 Yılı Esnaf ve Sanatkârlar Sayısı

İLÇELERE GÖRE ESNAF SAYILARI		SAYISI
1	MERKEZ İLÇE	6.066
2	DÖRTDİVAN	147
3	GEREDE	984
4	GÖYNÜK	683
5	MENGEN	487
6	MUDURNU	641
7	SEBEN	125
8	YENİÇAĞA	391

1.2.5. İlimiz Esnaf ve Sanatkârların Sorunları ve Çözüm Önerileri (Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliğinin Raporundan alınmıştır)

- 5362 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun aksayan yönleri ele alınmalı, esnaf teşkilatlarının yapısını güçlendirecek değişiklikler mutlaka gerçekleştirilmelidir.
- Destek ve teşvikler, Esnaf ve Sanatkârı korumaya yönelik erişebilir mahiyette olmalıdır.
- Mevcut vergi sistemi Esnaf ve Sanatkâra ağır yük getirmektedir. Bu hususta şu düzenlemeler yapılmalıdır.
  - Esnaf ve Sanatkârın ödediği kira stopajı tamamen kaldırılmalıdır.
  - KDV ve Gelir Vergisi oranları indirilmelidir.
  - Çek defterlerinde alınan harç kaldırılmalıdır.
  - Yatırım amacı ile temin edilen krediler üzerindeki vergi, fon gibi mali yükler kaldırılmalıdır.
- Borcundan dolayı iş yerleri kapatılmamalı Nakliyeci esnafının araçları bağlanmamalıdır.
- 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve Yönetmeliği tekrar gözden geçirilmeli, özellikle şoför, minibüsçü, servisçi ve nakliyeci esnafının yerine getiremeyeceği kadar ağır şartlar ortadan kaldırılmalıdır.
- Emekli olup da çalışmaya devam eden Esnaf ve Sanatkârın yapılandırılan Sosyal destekleme prim borçları sıfırlanmalıdır.
- Avrupa Birliğinin sunduğu Esnaf ve Sanatkârlara yönelik olarak uygulanan standartlar yasal düzenlemeler ile desteklenmeli ve uygulanmalıdır.
- İstihdam yaratmadaki etkinlikleri canlandırmak ve desteklemek amacıyla ilave yapılan ve yeni açılan işletmelerin üç yıl vergiden ve SGK Primlerinden muaf tutulmalı, böylece işsizlik azaltılmalıdır.
- Kayıt dışı ekonomi kayıt altına alma çalışmalarına hız verilmelidir.
- Esnaf ve Sanatkârın finansman sorununun giderilmesi için Esnaf Kefalet Kooperatifi aracılığı ile kredi kullanan esnaftan, kefillik istenmemeli, Esnaf Kefalet Kooperatiflerindeki takip oranı kaldırılmalıdır.
- Enflasyon muhasebesine geçilmeli, gerçekçi vergi uygulaması getirilerek vergi çeşitleri azaltılmalıdır.
- Büyük işletmeleri destekleyen ekonomik politikalar, küçük işletmelerin kapanmasına yol açmaktadır. Bu nedenle gıda ve ihtiyaç maddeleri satan büyük işletmeler (Süper ve hiper marketler)kent merkezi dışına çıkarılmalıdır.
- İş ve istihdam yaratan esnaf ve sanatkâra kolay ulaşabileceği teşvik kredisi verilmelidir.
- Esnafın, defterlerinin tasdiklerini mesleki odalara verilerek odaların maddi yönden gelişiminin yanında üyeleri ile münasebetlerinin devamlılığını sağlanmalıdır.
- ÖTV'siz akaryakıt alımı uygulamasından, esnaf ve sanatkâr odalarına kayıtlı esnafın yararlandırılması sağlanmalıdır.
- Esnaf ve Sanatkârın kullandığı enerji fiyatlarında indirim yapılmalıdır.

1.2.6. Kamu ve Yerel Yönetimden Beklentiler

- Yeni kredi ve hibe olanakları yaratılarak en az 2 yıl ödemesiz, sıfır faizli ve uzun vadeli destekler verilmelidir.
- Zor durumda olan mesleklere (kantin, kırtasiye, okul servisi, kahvehane, eğlence yeri ve masaj salonu işleten esnaflar) lokal destek verilmelidir.
- Halk Bankası aracılığı ile sunulan kredi desteklerinden faydalanma oranları artırılmalıdır.
- Büyük çoğunluğu kiracı konumunda olan esnaf ve sanatkârı; işyeri sahibi yapmak amacıyla faizsiz, uzun vadeli, makul taksitli ve esnek ödemeli kredi imkânları tanınmalıdır.
- E-ticaret yapma potansiyeli yüksek ve e-ticaret faaliyetlerine geçiş yapmaya istekli olan esnaf ve sanatkârlara destek olunmalıdır.
- İşletmelerin sabit giderleri arasında yer alan su, katı atık, reklam tabela vergisi vb. giderleri konusunda destek verilmelidir.
- Belediyelerden kiralanan işyerlerinin kira bedelleri sabit tutulmalıdır.
- Belediyelerin alacağı her türlü mal ve hizmeti mümkün olması durumunda öncelikle esnaf ve sanatkârlardan temin etmesi beklenmektedir.
- Kayıt dışı faaliyet gösteren işletmelere karşı denetimlerin artırılması istenmektedir.

1.2.7. Hibe ve Faizsiz Kredi Destekleri

(Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliğinin Raporundan alınmıştır)

KOSGEB uygulamalı girişimcilik eğitimini bitiren başvuru tarihinde 35 yaşını tamamlamamış olan genç girişimci esnaf ve sanatkârlara KOSGEB tarafından onaylanan projelerini bankaya sunmaları durumunda 300.000 TL'ye kadar %100 faiz indirim oranı uygulanarak kredi kullandırılabilir.

Ayrıca Esnaf ve Sanatkârlarımızın Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerinden talep ettikleri finansman ihtiyaçları bu yıl 500.000,00-TL araç ve işyeri alımı için 1.500.000,00-TL ye yükseltilmiştir.

1.3. KOOPERATİFLERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.3.1. BOLU TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ KOOPERATİFLER İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER

- Bakanlıkça verilen yetki çerçevesinde, kooperatif kuruluşlarına ve ana sözleşme değişikliklerine izin vermek, izin verilen kooperatiflerle ilgili bilgileri düzenli olarak Bakanlığa bildirmek, Kooperatiflerin kuruluş ve işleyişleri ile ilgili her türlü dosyalama ve arşivleme hizmetlerini yürütmek,
- 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kooperatif genel kurul toplantılarına Bakanlık Temsilcisi görevlendirme işlerini yapmak,
- Kooperatifler ve Üst Kuruluşların yönetim kurulu üyeleri ile genel müdürlerinin mal bildirimini ile ilgili işlemleri yürütmek,
- 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre yapılan şikâyetlerle ilgili inceleme işlemlerini yapmak,
- Kanuni süresinde genel kurullarını yapmayan ve diğer yasal zorunluluklarını yerine getirmeyen kooperatiflerin yöneticileri hakkında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusu işlemlerini yapmak,
- Bakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde, kooperatifleri ve üst kuruluşlarına yol göstermek ve çalışmalarında yardımcı olmak amacıyla eğitim ve benzeri faaliyetlerde bulunmak.

1.3.2. Kooperatifçilik

Kooperatifler; ortak ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaç ve istekleri müşterek sahip olunan ve demokratik olarak kontrol edilen bir işletme yoluyla karşılamak üzere gönüllü olarak bir araya gelen insanların oluşturduğu özerk teşkilatlardır.

Hedefimiz; küçük ölçekli de olsa her kooperatifin üretmiş olduğu mal ve hizmetlerin hak ettiği değerde satılmasıdır.

İlimizde, kooperatifçiliğin verimli, etkin ve sürdürülebilir ekonomik girişimler niteliğini kazanmış bir yapıya ulaşmasıdır. Kooperatifçiliğe daha elverişli bir ortam sağlamak, toplumda olumlu bir kooperatifçilik imajı oluşturmak ve sektöre olan güveni artırmak, verimli ve etkin uygulamaları ortaya çıkarmak, kooperatiflerin ekonomik kalkınmaya ve gelirin daha adil paylaşımına olan katkılarını arttırmaktır.

Kısacası; organize olarak birlikte iş yapma kültürünün sağlanması hedefimizdir.

İlimizde bulunan kooperatiflere ait bilgiler aşağıdadır.

1.3.3. Kooperatif Sayısı

31.12.2022 tarihi itibariyle ilimizde, Bakanlığımız sorumluluk alanına giren **47** adet kooperatif bulunmaktadır. 2022 Yılında toplam **18** Ortaklı **2** Kooperatifin kuruluşu gerçekleşmiştir.

Tablo 23. 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununa Tabi Ticaret Bakanlığı Sorumluluk Alanına Giren Kooperatifler ve Ortak Sayıları

Kooperatif Türü	Sayı	Ortak Sayısı
Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	18	534
Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi	2	66
Tüketim Kooperatifi	2	1.706
Karayolu Yük Taşıma Kooperatifi	2	25
Esnaf Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifi	8	3.869
Küçük Sanat Koop.	1	165
Tarım Satış Koop.	1	53
Esnaf Kefalet Üst Birlik	1	15
Turizm Geliştirme Kooperatifi	4	149
Üretim ve Pazarlama Kooperatifi	3	36
Kadın Girişimi Üretim ve Pazarlama Kooperatifi	5	61
TOPLAM	47	6.679

Tablo 24. Bolu İl ve İlçelerinde Kurulu Bulunan Tüm Kooperatiflerin Ortak Sayıları

Sıra	İl /İlçe	Kooperatif Türü	Kooperatif Adı	Ortak Sayısı
1	Bolu Merkez	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Bolu	2.172
2		Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Köroğlu	114
3		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	3 Nolu Bolu Merkez İlçesi	9
4		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Yaka Çele Minibüs	12
5		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Bolu Çaydurt ve Havalisi	53
6		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Karaköy Otobüs Minibüsle	55
7		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Karacasu Bolu Kaplıca	22
8		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Abant Birlik Otobüsçüler	23
9		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Köroğlu Çaydurt	42
10		Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi	Özel Ondört	34
11		Karayolu Yük Taşıma Kooperatifi	Bolu Ondört Tır ve	18
12		Tüketim Kooperatifi	Ardem Mensupları	1.648
13		Tüketim Kooperatifi	Filiz	58
14		Turizm Geliştirme Kooperatifi	Kızık	55
15		Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet	5. Bölge	15
16		Üretim ve Pazarlama Koop.	Köroğlu Organik ve	7
17	Gerede	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Gerede	406
18		Küçük Sanat Kooperatifi	Teknik Deri	165
19		Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Koop.	Gerede Hünerli Eller	7
20		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Yeşil Gerede Kamyon ve	24
21	Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Gerede Kamyonla	169	
22	Mengen	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Mengen	294
23		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Gökçesu Mengen	22
24		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Yedigöller Minibüsle	13
25		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Geyikgölü	11
26		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Mengen Minibüs Otobüs	12
27	Üretim ve Pazarlama Koop.	Mengen Merkez ve Köyleri	10	
28	Yeniçağa	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Yeniçağa	166
29		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Çağ Taksi	7
30	Mudurnu	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Mudurnu	190
31		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Mudurnu	26
32		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Erenler Otobüs	14
33		Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi	Mudurnu Otobüsçüler ve	32
34		Turizm Geliştirme Kooperatifi	Abant	35
35		Turizm Geliştirme Kooperatifi	Abant Yaylası	29
36		Karayolu Yük Taşıma Kooperatifi	Öztaşkesti	7
37		Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Koop.	Mudurnu Ahi Bacıyan	8
38	Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Koop.	Mudurnu	8	
39	Göynük	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Göynük	412
40		Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Koop.	Göynük Üreten Eller	31
41		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Kırkpınarlar Otobüs ve	9
42		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Alançayı ve Çevresi	11
43	Seben	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Seben	115
44		Tarım Satış Kooperatifi	Seben Tiftik ve Yapağı	53
45		Üretim ve Pazarlama Koop.	Seben Merkez ve Köyleri	19
46		Turizm Geliştirme Koop.	Kozyaka Turizm Gel.	30
47	Kıbrısçık	Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Koop.	Kıbrısçık Alan Köyleri	7
TOPLAM				6.679

1.3.4. Birlik Sayısı

İlimizde **1 adet S.S. 5. Bölge Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birliği** bulunmaktadır.

Birliğe bağlı İlimizdeki Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince 2022 yılı içerisinde **1.966** ortağa **510.228.500,00 TL** Hibe ve Faizsiz kredi Kefaleti verilmiştir.

Tablo 25. İlimiz ve İlçelerindeki Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince 01.01.2022 – 31.12.2022 Tarihleri arasında Kullanılan Kredi ve Miktarları.

Sıra No	Kooperatif Adı	Kredi Kullanan Esnaf Sayısı	İşletme Kredisi	Kredi Takip
1	BOLU	692	176.234.500,00	1.566.612,00
2	BOLU KÖROĞLU	540	131.476.000,00	97.797,00
3	GEREDE	180	48.501.000,00	540.000,00
4	GÖYNÜK	203	58.628.500,00	2.924.543,00
5	MENGEN	118	27.938.500,00	153.482,00
6	MUDURNU	85	20.282.000,00	415.229,00
7	SEBEN	27	5.617.500,00	187.389,00
8	YENİÇAĞA	121	41.550.500,00	115.260,00
TOPLAM		1.966	510.228.500,00	6.000.312,00

1.3.5. Genel Kurul Sayısı

Müdürlüğümüzce, 01.01.2022-31.12.2022 tarihleri arasında **36** adet Kooperatifin Genel Kurul toplantısına Bakanlık Temsilcisi görevlendirilmiş ve Genel Kurul toplantıları yapılmıştır.

1.3.6. Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) Hibe Desteği

2020-2021 yılı içerisinde Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından, kooperatif ve üst kuruluşlarının üretim ve istihdama katkısı olacak yatırım projelerinin desteklenmesi, faaliyetlerinde etkinlik ve verimliliğin sağlanması, teknoloji ve yeni üretim tekniklerinden yararlanmalarına katkıda bulunulması, rekabet güçlerinin artırılması ve bireysel tasarrufların uygun kooperatif girişimcilik modelleri ile ekonomiye kazandırılması hedefleri doğrultusunda Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) hayata geçirilmiştir

İlk uygulama olarak kuruluş, işleyiş ve denetim işlemlerine ait hizmetleri Bakanlığımızca yürütülen, ortaklarının çoğunluğunu kadınların oluşturduğu ve kadın emeğini değerlendirme amacı güden kooperatif ve üst kuruluşlarının; faaliyet konularına uygun, üretim ve istihdama katkı sağlayacak ve sürdürülebilir nitelikteki projelerinin KOOP-DES kapsamında desteklenmesi uygun görülmüştür.

Program kapsamında, 2022 yılında İl Proje Yürütme Birimince kontrol edilerek İl Proje Komisyonlarından geçmiş ve ilimizde faaliyet gösteren 2 Kadın Girişimi ve İşletme Kooperatifinin 2 projesine, Ticaret Bakanlığı Merkez Proje Komisyonu Kararları doğrultusunda hibe desteği verilmesi uygun görülmüştür. İlimizde hibe desteği alması uygun görülen kooperatif bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 26. Bolu İlinde 2022 yılında KOOP-DES Programı Hibe Desteği için Başvuran Kooperatif Bilgileri

Başvuru Yapan Kooperatif Sayısı	2
Hibe Desteği Almaya Hak Kazanan Kooperatif Sayısı	2
Toplam Yapılan Hibe Ödemesi Miktarı	207.686,25 TL

KOOPERATİFLERİN DESTEKLENMESİ PROGRAMI (KOOP-DES) KAPSAMINDA HİBE DESTEĞİ ALAN KOOPERATİFLER

Tablo 27. 2022 Yılında İlimizde KOOP-DES Programı Hibe Desteği alan Kooperatifler

S.S. Mudurnu Ahi Bacıyan Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi	95.186,25 TL
S.S. Mudurnu Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi	112.500,00 TL

1.3.7. 2022 Yılında İç Ticaret, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçiliğe Yönelik Seminer, Toplantı ve Ziyaretler

🚦 Kooperatiflere Yönelik Bilgilendirme Toplantısı

Bolu Ticaret İl Müdürlüğü uhdesinde kurulmuş olan ilimizdeki Kooperatiflere yönelik bilgilendirme toplantısı düzenlendi.

Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Meclis toplantı salonunda düzenlenen ve Kooperatif temsilcileri ile kooperatiflerin Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerinin katılım sağladığı bilgilendirme toplantısında, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununda yapılan İntibak İşlemleri ile ilgili düzenlemeler ve uygulamaları hakkında Ticaret İl Müdürü **Ersin TERZİ** tarafından bilgilendirme sunumu yapıldı

✚ Kuyum Ticareti Yönetmeliği Bilgilendirme Toplantısı

14 Nisan 2021 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Kuyum Ticareti Hakkında Yönetmelik hakkında bilgilendirme toplantısı düzenlendi.

Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Meclis toplantı salonunda düzenlenen bilgilendirme toplantısına Bolu Ticaret İl Müdürü **Ersin TERZİ**, Bolu TSO Genel Sekreteri **İsmail GÖREN**, Bolu TSO Altın ve Mücevher Ticareti Meslek Komitesi Başkanı **Vedat YARDEMİR**, Yrd. **Fatih YAMANER** ve ilimizde Kuyumculuk sektöründe faaliyet gösteren Esnaf ve İşletmelerin temsilcileri katılım sağladı.

Düzenlenen toplantıda, Bolu Ticaret İl Müdürü Ersin TERZİ tarafından Kuyum Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında bilgilendirme sunumu yapıldı. Katılımcılardan gelen sorular cevaplandırıldı.

- ❖ Kuyum ticaretine ilişkin yetki belgesi, kuyum işletmesinin bulunduğu illerdeki Ticaret İl Müdürlüklerince Kuyum Ticareti Bilgi Sistemi üzerinden verilecektir. Yetki belgesi, her bir kuyum işletmesi için ayrı ayrı düzenlenecek ve devri yapılamayacaktır.

✚ Kadın Kooperatiflerine Yönelik Ziyaretler ve Bilgilendirme Toplantısı

- Göynük ilçesinde S.S. Göynük Üreten Eller Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi ziyaret edildi.
Ziyarete, Kooperatifin Ticaret Bakanlığımızca Kooperatiflerin Desteklenmesi (KoopDes) Projesi kapsamında Makina-Ekipman hibe desteği ile almış olduğu makina-ekipmanları yerinde incelendi.

- Gerede ilçesinde, S.S. Gerede Hünarlı Eller Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi ziyaret edildi.
Kooperatif Başkanı Nedret BAŞDEMİR Kooperatif çalışmalarını hakkında bilgiler aktardı.
Ziyarete, Kooperatifin Ticaret Bakanlığımızca Kooperatiflerin Desteklenmesi (KoopDes) Projesi kapsamında Makina-Ekipman hibe desteği ile almış olduğu makina-ekipmanları yerinde incelendi.

2022 Yılı Ahilik Haftası Kutlamaları

13. yüzyılda yaşayan Ahi Evran'ın insani ve ahlaki felsefesini yaşatmak, geliştirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla bu yıl 35'incisi kutlanan Ahilik Haftası münasebetiyle tarihi Yıldırım Bayezid Cami'nin bulunduğu Yukarı Çarşı'da esnafla birlikte Esnaf Duası edildi.

Bolu Valisi Sayın Erkan KILIÇ, Ticaret İl Müdürü Ersin TERZİ, İlimiz Protokolü, Esnaf Odalarının Başkan ve temsilcileri ile Yukarı Çarşı Esnafının katılım sağladığı Esnaf Duasının ardından katılımcılar birlikte kahvaltı yaptıktan sonra dükkanlarını açtı.

35 inci Ahilik Haftası kutlama etkinlikleri kapsamında Bolu Valisi Erkan KILIÇ, Ticaret İl Müdürü Ersin TERZİ, İl protokolü, Esnaf Odalarının başkan ve Temsilcileri, Esnafımız ve Meslek Lisesi Öğrencilerinin katılımıyla Salon programı gerçekleştirildi.

Progranda; bir Ahilik geleneği olan Şed Kuşanma merasimi sahnelendi. Ahilik konulu video gösterimi yapıldı. 2022 yılı Bolu ili yılın Ahisi seçilen İbrahim YİRMİLİ'ye, yılın kalfası seçilen Evren ÜNAL'a ve yılın Çırağı seçilen Mert Talha AKDEMİR'e plaketleri ve Ticaret Bakanlığımız tarafından gönderilen tebrik mektupları bolu Valisi Erkan KILIÇ tarafından takdim edildi. Salon çıkışında Ahi Pilavı ve ikramlarda bulunuldu.

✚ Tüketici Hakları ve Tüketicinin Korunması Faaliyetleri

Tüketici Hakları, Tüketicinin Korunması ve internet ortamında dolandırıcılık konularında farkındalık oluşturmak amacıyla Bolu Valiliği öncülüğünde Bolu Ticaret İl Müdürlüğü koordinesinde paydaş kurumlar arasında “**Tüketici Hakları ve Tüketicinin Korunması Kurumlar arası İş Birliği Projesi Protokolü**” imzalanmıştır.

Söz konusu Protokol kapsamında öğrencilerin tüketici hakları konusunda bilinçlendirilmesi ve çevresel tehlikelerden korunması amacıyla alanında uzman yetkililer tarafından “Tüketici Hakları ve Tüketicinin Korunması ile Dolandırıcılık” konulu farkındalık seminerleri kapsamında, Bolu Ticaret İl Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliğinde ilimizdeki liselerde öğrenciler ve öğretmenlere yönelik olarak Tüketici Hakları, Tüketicinin Korunması, Dolandırıcılık ve Siber Suçlar konularında eğitim faaliyeti düzenlenmiştir.

1.4. TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİNE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.4.1. Bolu İl Tüketici Hakem Heyeti

31.12.2022 tarihi itibarıyla İl Müdürlüğümüzün kuruluşundan bugüne kadar Müdürlüğümüze yapılan toplam başvuru sayısı **44.170**, toplam karara bağlanan dosya sayısı **43.744**'dir.

2022 yılında; 2021 yılından devir eden **185** başvuruya ilave olarak **2.173** Tüketici başvurusu yapılmış olup, **1.932** dosya karara bağlanmıştır.

En fazla Tüketici Şikâyeti; Bankacılık İşlemleri ile Ayıplı Mal ve Hizmetlerden gelmiştir. Bankacılık şikâyetlerinde **%19**'sı, Perakende Ticaret Sektörünün ise **%59**'ü Tüketici lehine olmak üzere Toplamda tüm şikâyetlerin **%46**'si tüketici lehine sonuçlanmıştır.

Tablo 28. Bolu İl Tüketici Hakem Heyeti 2022 Yılı İstatistiklerini Gösterir Tablo

ŞİKÂYETİN KONUSU	DÖNEM İÇİNDE YAPILAN TOPLAM BAŞVURU (2022 YILI)	SONUÇLANAN			İLGİSİ NEDENİYLE BAŞKA KURUMA SEVK EDİLENLER	BİLİRKİŞİ İNCELEMESİ YAPTIRILAN BAŞVURULAR
		TÜKETİCİ LEHİNE	TÜKETİCİ ALEYHİNE	SONUÇLANAN TOPLAM		
ABONELİK HİZMETLERİ SEKTÖRÜ	292	65	171	271	35	-
FİNANSAL HİZMETLER SEKTÖRÜ	431	68	254	354	32	-
PERAKENDE TİCARET SEKTÖRÜ	1.145	605	402	1.032	25	390
TURİZM HİZMETLERİ SEKTÖRÜ	54	21	23	44	-	-
ULAŞIM/SAĞLIK/ EĞİTİM HİZMETLERİ SEKTÖRÜ	119	33	44	83	6	-
DİĞER HİZMETLER	132	101	36	148	11	-
TOPLAM	2.173	893	930	1.932	109	390

1.4.2. Piyasa Gözetimi Denetim Faaliyetleri

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, 6585 sayılı perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ve Fiyat Etiketleri Yönetmeliği hükümlerine göre tüketici ürünlerinin piyasa gözetimi ve denetimi yapılmakta, tüketicilerin ekonomik çıkarlarının, sağlık ve güvenliklerinin korunması görevi Bakanlığımız sorumluluğunda bulunmaktadır.

Bolu Ticaret İl Müdürlüğü olarak, tüketicilerin korunması ve piyasadaki spekülasyonların önlenmesi amacıyla piyasa koşullarına aykırı hareket eden işletmelere yönelik, özellikle temel gıda ürünleri ve temel ihtiyaç maddelerindeki haksız fiyat artışları, perakende satışı yapılan ürünlerin fiyat etiketlerine yönelik denetimler ile 2. El Motorlu Kara Taşıtı Ticareti yapılan işletmelerde ve Otoyol üzerindeki dinlenme tesislerinde denetimler gerçekleştirilmiştir.

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve 6585 Sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Kapsamında Yapılan Denetim Bilgileri

(Fiyat Etiketi – Garanti Belgesi – Kullanma Kılavuzu – Yerli Üretim Logosu Uygulaması – Haksız Fiyat Artışı vb. Denetimler)

Tablo 29. Bolu İlinde 6502 Sayılı Kanun Kapsamında 2022 Yılında Yapılan Denetim Tablosu

01.01.2022 - 31.12.2022 Tarihleri Arasında Müdürlüğümüz Tarafından 6502 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılan Denetimlere İlişkin İstatistik Tablosu	
Denetlenen Toplam Firma Sayısı:	1.965
Denetlenen Toplam Ürün Sayısı:	26.320
Aykırlık Tespit Edilen Firma Sayısı	91
Aykırlık Tespit Edilen Ürün ve Hizmet Sayısı	136
Toplam İdari Para Cezası Tutarı (*)	83.640,00 TL
Haksız Fiyat Artışı Şikâyet Sistemine Yapılan Başvuru Sayısı	338
Haksız Ticari Uygulamalar Kapsamında Aykırılık Tespit Edilen Firma Sayısı	8

İl Müdürlüğümüzce, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında yapılan denetimler neticesinde, toplam 83.640,00 TL İdari Para Cezası uygulanmış olup, 6585 Sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile Haksız Ticari Fiyat Artışı kapsamında tespit edilen aykırı hususlar için 8 Firma'ya ait tutanak ve raporlar incelenmek üzere Ticaret Bakanlığına bildirilmiştir.

Bolu Ticaret İl Müdürlüğü tarafından, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması hakkında Kanun, Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar, Fiyat Etiketi Yönetmeliği kapsamında denetimlere aralıksız devam edilmektedir.

2. DIŞ TİCARET

Dış Ticaret, ¼lke ekonomilerinin hacmini belirleyen ¼nemli etkenlerden bir tanesidir. Bu kapsamda, dış ticaret hacmini artırırken, dış ticaret açığını azaltmak ve hedeflenen b¼y¼me rakamlarına ulaŐmak, b¼t¼n ¼lke ekonomilerinin ¼ncelikli hedefidir.

Bu nedenle dış ticaret, kalkınma planlarında yer alan baŐlıklardan birisini oluşturmaktadır.

2.1. İhracat Yapılan İlk On ¼lke ile İhracata Konu İlk On ¼r¼n Kalemi Hakkında Bilgiler

Tablo 30. Bolu İl G¼mr¼k M¼d¼rl¼đ¼nden 2022 Yılında İhracat Yapılan ¼lke ve ¼r¼n Tablosu

Sıra No	¼lke Adı	EŞyanın Tanımı
1	İRAK	TAVUK, YUMURTA, CİVCİV, İŞLENMİŞ ET ¼R¼NLERİ
2	SURİYE	TAVUK, DONDURULMUŐ SAKATAT, SERUM
3	T¼RKMENİSTAN	YAPI MALZEMELERİ, OTOMOTİV YEDEK PARÇA
4	ALMANYA	ELEKTRİKLİ FIRINLAR, YAPI ELEMANLARI
5	RUSYA	DOND. PATATES, SİLİKON, ORGANİK BİLEŐİKLER, Y¼ZEY AKTİF MALZEMELER
6	İRAN	SERUM, İNŞAAT MALZ.
7	BEYAZ RUSYA	TAVUK AYAğI, SİCİM, YAPI ELEMANLARI
8	ŐZBEKİSTAN	YAPI MALZ., OTOMOTİV PARÇASI, KLİMA
9	AZERBAYCAN	CİVCİV, PATATES, HİNDİ KIYMA
10	KIBRIS	PATATES, CİVCİV, PLASTİK KAP

(Kaynak: Bolu G¼mr¼k M¼d¼rl¼đ¼)

2.2. İthalat Yapılan İlk On Ülke İle İthalata Konu İlk On Ürün Kalemi Hakkında Bilgiler

Tablo 31. Bolu İl Gümrük Müdürlüğünden 2022 Yılında İthalat Yapılan Ülke ve Ürün Tablosu

Sıra No	Ülke Adı	Eşyanın Tanımı
1	ALMANYA	MUTFAK EVYESİ, MAKİNA BASKI DEVRESİ, SİLİKON HAMMADDESİ, KUM, YİYECEK KATKISI
2	BEYAZ RUSYA	PELET
3	RUSYA	ORMAN ÜRÜNLERİ
4	HOLLANDA	GIDA KATKI MALZ., PLASTİK FİLM
5	İNGİLTERE	PLASTİK HAMMADDE
6	ÇİN	MAKİNA, PLASTİK HAMMADDE, CEP TELEFONU EKLAN PARÇASI
7	İRAN	HAM LEVHA, SODYUM SÜLFAT, CAM, TEKSTİL KIRPINTISI
8	İTALYA	MAKİNE AKAMI, HAMMADE, TEKSTİL
9	KIRGIZİSTAN	HAM DERİ
10	TACİKİSTAN	HAM DERİ

(Kaynak: Bolu Gümrük Müdürlüğü)

Tablo 32. Bolu İli 2021 İhracat-İthalat Rakamlarını Gösterir Tablo * (Bin \$)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
İhracat	122.311	148.405	141.399	143.151	122.652	101.328	164.406	204.140
İthalat	186.009	153.815	201.527	180.605	157.832	152.406	177.018	177.698

* Veriler Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK)'ndan alınmış olup, Ocak-Aralık 2022 ayları arasında kapsamaktadır.

2.3. Dış Ticaret Dengesine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

Dış ticaret dengesine yönelik olarak, Bolu İlindeki sanayicilerin ekseriyeti ithalat ve ihracat işlemlerini ilimiz dışındaki şehirlerden (İstanbul, İzmit vb.) gerçekleştirmelerine rağmen, 2022 yılı ihracat rakamımız 162.273.919,00 USD, ithalat rakamımız 37.268.915,00 USD 'dir. Mevcut rakamlardan da anlaşılacağı üzere, Bolu Gümrük Müdürlüğü'nün dış ticaret işlem hacminde, ihracat rakamlarının ithalat rakamlarının önünde olmasının ülke ekonomisine katkı sağlamada önem arz etmektedir.

3. ÜRETİM

3.1. TARIM SEKTÖRÜ

3.1.1. Tarım Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmesi

Tarım sektörü, üretim faaliyetleri ve toprak mülkiyeti açısından günümüze kadar birçok kez evrim geçirmiştir. Toplayıcılık ve avcılık ile başlayan tarımsal faaliyetler teknoloji ve bilginin kullanıldığı uzmanlaşmış planlı işletmeciliğe kadar gelişme göstermiştir. Son yıllarda ekonomilerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşabilmeleri rekabetçi ekonomi kavramının öne çıkmasına neden olmuştur. Ülkelerin rekabetçi ekonomi şartlarına sahip olabilmeleri için tüm sektörlerin en üst düzeyde üretim sürecine dâhil edilmeleri gerekmektedir. Gelişmişlik düzeylerine bakmaksızın ülkeler açısından stratejik bir sektör konumuna gelen tarım sektörü son yıllarda yaşanan iklim değişikliğine bağlı olarak ortaya çıkan kuraklık vb. sorunlardan dolayı politik ve ekonomik tartışmaların odağı haline gelmiştir. Diğer taraftan tarım sektörü ülkelerin gıda güvenliğini sağlama noktasında da kilit bir rol oynamaktadır. Bu nedenle tarım sektörünün stratejik bakış açısıyla değerlendirilerek, üretim yapısının ele alınması ve sektörün ekonomiye katkısının yanı sıra, diğer sektörler ile oluşturduğu sinerjisinin de analiz edilmesi, bu konuda uygulamaya konulacak politikalar açısından önem arz etmektedir. Tarım sektörü, ekonomik açıdan milli gelire özellikle sanayi sektörüne sağlamış olduğu hammadde yönünden önem taşımaktadır.

Sürdürülebilir tarımsal üretim ile gıda güvencesini sağlamak, çiftçilerin refah düzeyini artırmak, küresel rekabette daha fazla söz sahibi olmak, gelecek kuşaklar için daha yaşanabilir bir ülke bırakmak için Milli Tarım Projesi hayata geçirilmiştir. Milli Tarım Projesi, "**Havza Bazlı Destekleme Modeli**" ve "**Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli**" olmak üzere iki ana başlıktan oluşmaktadır. Ülkemiz için stratejik öneme sahip tarımsal ürünlerde ihtiyacımızı kendi kaynaklarımızdan karşılayarak kendi kendine yeter hale gelmek ve planlı üretime geçmek amacıyla "Havza Bazlı Destekleme Modeli" uygulamaya konulmuştur.

Tarımsal faaliyet yapılan her ilçe, bir tarım havzası olarak kabul edilerek 941 tarım havzası belirlenmiştir. Arz açığı bulunan, stratejik açıdan önemli, insan sağlığı ve beslenmesi, hayvan sağlığı ve beslemesi için önem arz eden 21 ürün saptanarak ekolojik ve ekonomik olarak hangi havzalarda destekleneceği belirlenmiştir.

Kullanılmayan tarım arazilerinin tarımsal üretime ve ülke ekonomisine kazandırılması amacıyla yeni düzenlemeler yapılmaktadır. Yeni destekleme modelinin uygulamaya geçmesiyle üreticilerimiz; hangi ürünün havzasında desteklendiğini ve destekleme tutarını

üretim karar vermeden önce bilecek ve arz fazlasından kaynaklanan fiyat dalgalanmalarından en az düzeyde etkilenecektir.

Milli Tarım Projesi kapsamında hayata geçirilen “Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli” ile artan kırmızı et talebini karşılamak, damızlık üretimini geliştirmek, yetiştirici bölgelerini belirlemek, meraları rasyonel kullanmak, hayvan hastalıklarıyla etkin mücadele etmek, buzağı kayıplarını azaltmak, süt üretiminde sürdürülebilirliği sağlayarak ihracat bazlı büyümek stratejik hedef olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda; mera hayvancılığı yetiştirici bölgeleri ilan edilmiştir. Proje ile iklim değişiklikleri takip edilerek buna göre tarımsal politikalar belirlenecektir. Toprak ve su kaynaklarımızı koruyarak sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla havza ve ürün bazlı gübreleme ve kimyasal ilaç rehberi ile bitki bazında su tüketim rehberleri hazırlanmış olup gereksiz gübre ve ilaç kullanımının önüne geçilecektir.

Tarımda sektörel sorunların çözülmesi, kırsalda yaşam standardının yükseltilmesi, kadın ve genç nüfusun üretime teşvik edilmesi, Ar-Ge çalışmalarına ağırlık verilmesi ve sonuçlarının sektöre aktarılması için çalışmalarımıza aralıksız devam etmektedir.

Bolu İli ticari kanatlı faaliyetleri konusunda ülkemizde ilk sıralarda yer alınmaktadır. Kanatlı işletmelerindeki kapasite ve üretim potansiyeli oldukça yüksektir. İlimizde ticari kanatlı hayvan yetiştiriciliği entegreler üzerinden sözleşmeli üretim yapılmaktadır.

Diğer hayvancılık kollarında büyükbaş, küçükbaş, arıcılık, su ürünleri aile tipi işletmelerde faaliyet göstermektedir.

Bolu il genelinde, 1.831 etlik tavuk kümesi, 264 ticari etlik hindi kümesi, 160 adet sofralık yumurta kümesi, 121 bin büyükbaş hayvan, 119 bin küçükbaş hayvan, 21.913 arılı kovan, 34 adet alabalık işletmesi bulunmaktadır. **(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)**

3.1.2. EN FAZLA ÜRETİMİ YAPILAN TARIMSAL VE HAYVANSAL İLK BEŞ ÜRÜN KALEMİ

Tablo 33. Bolu İlinde 2022 Yılında En Fazla Üretimi Yapılan İlk Beş **Hayvansal Ürün** Kalemini Gösterir Tablo

Ürün	Üretim Miktarı
Kanatlı eti ve et ürünleri (tavuk-hindi)	535.626.398 kg/yıl-19.183.667 kg/yıl
Süt ve Süt Ürünleri	73.550.816 lt/yıl
Kırmızı et (büyük baş/küçükbaş)	2.808.269 kg/yıl-335.698 kg/yıl
Balık	324.100 kg/yıl
Bal	126.240 kg/yıl

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

Tablo 34. Bolu İlinde 2022 Yılı sonu itibariyle İlimizde En Çok Ekilen İlk Beş Tarımsal Ürün Kalemını Gösterir Tablo

Ürün	Ekilen Alan (dekar)	Üretim Miktarı (Ton)
Buğday	443.964	159.336,50
Arpa	183.567	57.454,30
S.Mısır	36.521	216.681,90
Patates	28.534	89.770
Y.Ayçiçeği	27.271	7.019

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.3. CİRO BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE KANATLI SEKTÖRÜ İLK DÖRT İŞLETMEYE İLİŞKİN BİLGİLER

Tablo 35. Üretim Kapasitesi En Fazla İlk Beş Gıda İşletmesi (Ciro Büyüklüğü verileri mevcut değildir)

Sıra No	İşletme Adı	Faaliyet Alanı	Adresi
1	Beypi Beypazarı Tarımsal Üretim Paz. San. ve Tic. A.Ş.	Kanatlı Ve Tavşanımsıların Eti	Karacaagaç Mah. D-100 Karayolu Üzeri No:71 Merkez/Bolu
2	Er Piliç Entegre Tavukçuluk Üretim Paz. ve Tic. A.Ş.	Kanatlı Ve Tavşanımsıların Eti	Dedeler Köyü Dedeler Göynük/Bolu
3	Barilla Gıda A.Ş.	Makarna ve İrmik Üretimi, Un Üretimi	D-100 Karayolu Üzeri 7. km Merkez/Bolu
4	Ak Piliç Tic. Ltd. Şti.	Kanatlı Ve Tavşanımsıların Eti	Merkez Mahallesi Çatakören Köy Yolu No:100-106 Çatakören Merkez/Bolu
5	Golden Tarımsal Üretim Paz. A.Ş.	Meyve ve/veya sebze işleme	Merkez Mah. Kanal Sok. No:1 Doğançı Merkez/Bolu

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.4. ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNE YÖNELİK BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

3.1.4.1. Kooperatifler

Tablo 36. Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin Ortak Sayısını Gösterir Tablo

Sıra No	Kooperatifin Adı	Ortak Sayısı	Kooperatif Sayısı	Koop. Birliğine Bağlı Toplam Kooperatif Sayısı
1	Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	13.606	180	150
2	Sulama Kooperatifi	386	2	0
3	Su Ürünleri Kooperatifi	42	2	0
Toplam		14.034	184	150

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

Tablo 37. Bolu İl ve İlçelerdeki Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri ve ortak Sayılarını gösterir Tablo

	T. K. K.		Sulama Kooperatifi		Su Ürünleri Kooperatifi		Toplam Koop.	Toplam Ortak
	Koop. Sayısı	Ortak Sayısı	Koop. Sayısı	Ortak Sayısı	Koop. Sayısı	Ortak Sayısı		
Merkez	65	5.584	-	-	-	-	65	5.584
Dörtdivan	11	730	-	-	-	-	11	730
Gerede	5	518	-	-	-	-	5	518
Göynük	5	302	-	-	-	-	5	302
Mengen	39	2.100	-	-	-	-	39	2.100
Mudurnu	26	2.304	-	-	-	-	26	2.304
Kıbrısçık	11	755	-	-	-	-	11	755
Seben	13	866	2	386	1	21	16	1.273
Yeniçağa	6	447	-	-	1	21	7	468
TOPLAM	180	13.606	2	386	2	42	184	14.034

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.4.2. Tarımsal Birlikler

Tablo 38. Bolu İli 2022 Yılı Üretici Birliklerini Gösterir Tablo

Sıra No	Birlik Adı	Üye Sayısı
1	Bolu Bölgesi Ormancılık Kooperatifleri Birliği	17.760
2	Bolu İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	1.428
3	Bolu İli Arı Yetiştiricileri Birliği	295
4	Bolu İli Damızlık Koyun-Keçi Yetiştiricileri Birliği	40 asil 866
5	Bolu ili Manda Yetiştiricileri Birliği	73
6	Bolu İli Yumurta Üreticileri Birliği	23
7	Bolu İli Göynük İlçesi Süt Ürünleri Tarımsal Üreticiler Birliği	1.286
8	Bolu İli Süt Üreticiler Birliği	1.460
9	Bolu İli Mudurnu İlçesi Süt Üreticiler Birliği	1.022
10	Bolu İli ve İlçeleri Kırmızı Et Üreticileri Birliği	184
11	Bolu İli Kanatlı Hayvan Eti Üreticiler Birliği	23
TOPLAM		24.420

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.5. TARIMSAL KREDİLERE YÖNELİK BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından herhangi bir kredi verilmemektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenen, İş ve işlemleri İl/İlçe Müdürlükleri tarafından yürütülen, bitkisel ve hayvansal üretime yönelik hibe ve desteklemeler verilmektedir.

3.1.6. SEKTÖRÜN SORUNLARINA YÖNELİK GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELER

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

- Dönem kapasitesi 10.000 ve daha az olan kümesler bulunmaktadır. İşletme maliyetleri, karlılık, hizmetlerin götürülmesindeki zorluklar gibi çok sayıda etken düşük kapasiteli kümeslerin faaliyetini sürdürmesine engel teşkil etmekte ve entegreler tarafından üretim programlarına alınmamaktadır. Bu durumdaki kümeslerin kapasitelerinin artırılması, bu mümkün değilse rehabilite edilerek başka hayvancılık alanlarında değerlendirilmeleri gerekmektedir.
- Büyükbaş hayvancılık yapan işletmelerde kapasiteler düşüktür. Ahırların büyük bir çoğunluğunda fiziki şartlar hayvan sağlığı ve hayvan refahı yönünden yetersizdir. Bu

durumda verimliliği ve kaliteyi olumsuz etkilemektedir. Aile tipi işletmelerin tesis edilmesinde kapasite ve kalite olarak planlı ve programlı modern barınaklar inşa edilmesine öncelik verilmelidir.

- Hayvancılık işletmelerinde karlılığı etkileyen en önemli kalem yem giderleridir. Yem maliyetinin düşürülmesine yönelik tedbirler alınmalıdır. İşletme sahiplerinin kendi yem hammaddelerini üretmeleri hem de yemlerini kendileri hazırlamaları hedeflenmelidir.

AVANTAJLARIMIZ

- Üretilen ürünlerin pazarlanabilmesi açısından tüketicilerin yoğun olduğu şehirlere yakın konumda olmak en büyük avantajımızdır.
- Ana ulaşım yolları üzerinde olmamız, pazarlamada avantaj sağlamaktadır.
- Uzun yıllar yıllık yağış ortalaması 550 mm/yıl olduğundan dolayı kuru tarım yapılan alanlarda Türkiye ortalamasının üzerinde verim elde edilmektedir.
- İlimizin rakımının yüksek olması dolayısıyla sağlıklı üretim materyali (tohum, fidan) üretme imkânı vardır.
- Toprak verimliliğinin artırılmasına yönelik tam teşekküllü toprak ve sulama suyu analizi laboratuvarının ilimizde mevcut olması önemli avantajlarımızdandır.
- Bitkisel üretimimizin pazarlanabilmesi açısından; coğrafi işaretli ve yerel ürünlerimizin yerel ve genel turizm sektöründe pazarlanabilir olması.
- Çiftçilerimizin bitkisel üretim konusunda bilinçli olması.
- Çiftçilerimizin yeterli sayıda alet ekipmana sahip olması.
- Bolu tarım arazilerinin toprak yapısı olarak zengin makro ve mikro elementlere sahip olması.
- Seben, Mudurnu, Göynük gibi ilçelerimizin içinde olduğu Söğüt havzasında (mikroklima alanlarda) yer alması ürün çeşitliliğimizi artırmaktadır.

DEZ AVANTAJLARIMIZ

- Tarım topraklarımızın çok parçalı ve hisseli olması.
- Tarımsal endüstrinin yeterince gelişmemiş olması.
- Kuzey Batı Anadolu havzasına giren ilçelerimizin (Dörtdivan, Gerede, Mengen, Merkez, Kıbrısçık, Yeniçağa) iklim faktörleri nedeniyle ürün çeşitliliğinin kısıtlanması ve ikinci ürün yetiştiriciliğine elverişli olmaması.
- Bitkisel üretimde çalışan kalifiye personel sayısının az olması
- Köyde yaşayan nüfusumuzun yaş ortalamasının yüksek olması, eski alışkanlıklarının devam etmesi.
- Köyden kente göç nedeniyle kırsal kesimde araziler terk edilmektedir.
- Yaban Domuzu sebebiyle ürünün zarar görmesi,
- Veraset intikalinin yapılmaması nedeniyle çiftçi, ÇKS kaydını yaptıramamakta, bu nedenle de tarımsal desteklemelerden faydalanamamaktadır.
- Yeterli ve uygun depo bulunmaması,
- Arazilerin küçük, parçalı olmasından dolayı üretimde maliyetler artmaktadır.

- Anayol yol hatları üzerinde olmamız nedeniyle bulaşıcı bitki hastalıkları açısından risk oluşturması.
- Elverişli tarım arazilerinin yapılaşma sanayileşme ve turizm yatırımı nedeniyle daralması, kümes yapımı nedeniyle de bitkisel üretimin dışına çıkması.
- Sulama altyapısının yetersiz olması.
- İklim şartlarından dolayı ilimizde; vegetasyon süresinin kısa olmasından kaynaklı bitkisel üretimde alternatif ürün çeşitliliği artırılmamaktadır.

3.2. SANAYİ SEKTÖRÜ

3.2.1. Sanayi Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler

Bolu; Ankara ve İstanbul gibi sanayileşmiş bölgelerin ortasında, ülkemizin en önemli yatırım aksı üzerinde yer alan ve kişi başına düşen milli gelirden Türkiye genelinde orta sıralarda olan bir il'dir.

Bolu ili mevcut coğrafi konumu ve ana pazarlara yakınlığı, Bolu Dağı Tünelinin açılmasıyla ulaşım olanaklarının daha da artması, şehir içi dağıtım altyapı çalışmaları yıllık programlar dâhilinde sürdürülen doğalgaz kullanımının giderek yaygınlaşması, zengin turizm potansiyelini değerlendirmeye yönelik çalışmalar, su kaynaklarının yeterli, toprak verimliliğinin yüksek olması, ülkenin önemli kanatlı hayvancılık merkezlerinden biri olması, İlde otuz binden fazla öğrencisi bulunan bir üniversitenin bulunması, eğitim ve sağlık altyapısının büyük ölçüde tamamlanmış olması gibi avantajlara sahiptir.

Bolu'da; tarım, ticaret, sanayi ve hizmetler sektörü İl ekonomisini ayakta tutan önemli sektörler olarak sıralanmaktadır.

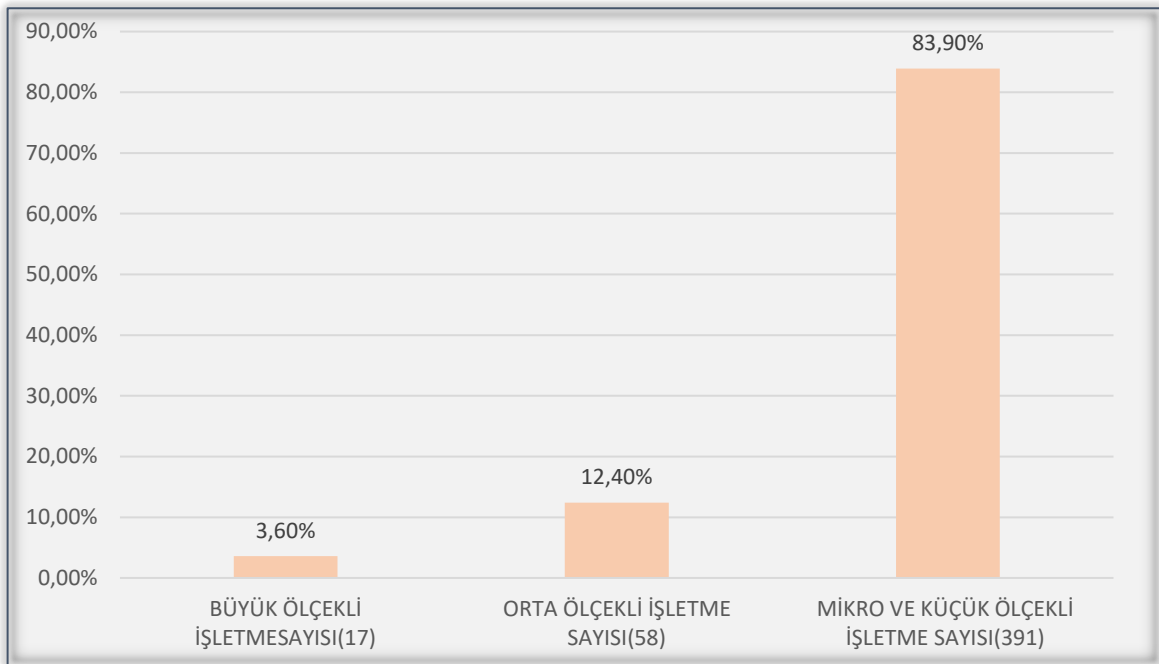
Tarımsal faaliyetlerin büyük bir bölümünü hayvancılık teşkil etmekte, hayvansal üretim içerisinde kanatlı hayvancılık sektörü çok önemli bir ekonomik faaliyet alanı olarak belirmektedir. Ülkemizde beyaz et üretiminin yaklaşık % 30'u Bolu'dan sağlanmaktadır. Sektörde 4 firma entegre üretim yapmaktadır. Bunlardan 2'si Avrupa Birliği'ne ihracat için ön izin belgesi almış olup, diğer firmalarca da ön izin belgesi alınması yönünde çalışmalar devam etmektedir.

Sanayinin büyük ölçüde küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluştuğu Bolu'da, faaliyette bulunan önemli sanayi dalları; Gıda, Orman ürünleri ve Mobilya, Deri Ürünleri, Isı Cam ve Temperli Cam Sanayi, Elektrik Cihazları Üretimi, Kömür ve Linyit, Dokuma-Giyim Eşyası, Çimento sektörleridir. İlimizde mevcut Sanayi tesisleri merkezde yoğunlaşmıştır.

Bolu'nun ilçelerinden Seben, Dörtdivan, Kıbrısık ve Göynük ilçelerinin ekonomisi genelde tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Bu ilçelerde birkaç istisna dışında ciddi anlamda sanayi tesisi yapılanması mevcut değildir. Gerede ilçemizin ana geçim kaynağı dericilik olup; vidalı deri imalatında ülkemizde önemli bir yere sahiptir. Mudurnu'da sunta, gıda (tahin, helva) ve tavukçuluk tesisleri mevcuttur. Mengen'in sanayisi ise genelde orman ürünlerine dayanmaktadır. Yeniçağa ekonomisinin önemli bir bölümünü nakliyatçılık oluşturmaktadır.

Sanayi Sicil Bilgi sistemine kayıtlı işletmelerin ölçek, sektör ve çalışan sayısına göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

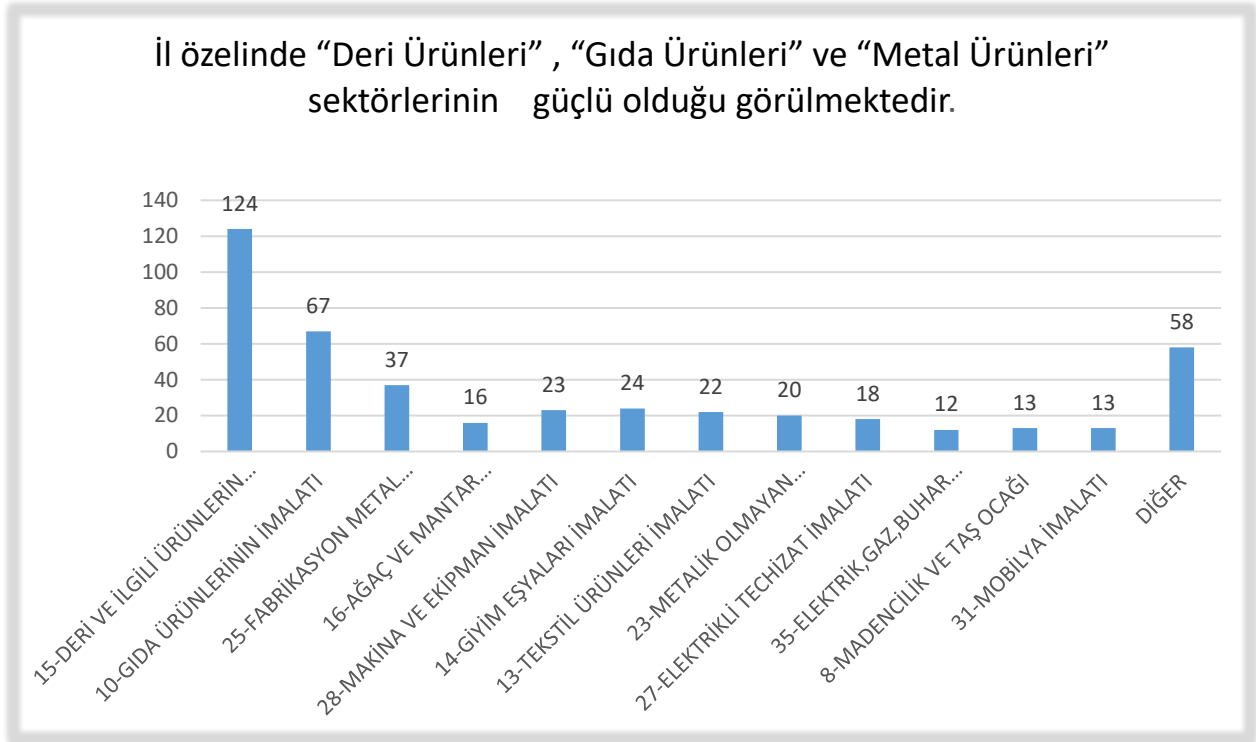
Bolu ilinde bulunan sanayi işletmeler;
% 83.90 MİKRO ve KÜÇÜK,
% 12.40 ORTA ve
% 3,60 oranında BÜYÜK ölçekli işletmelerdir.

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

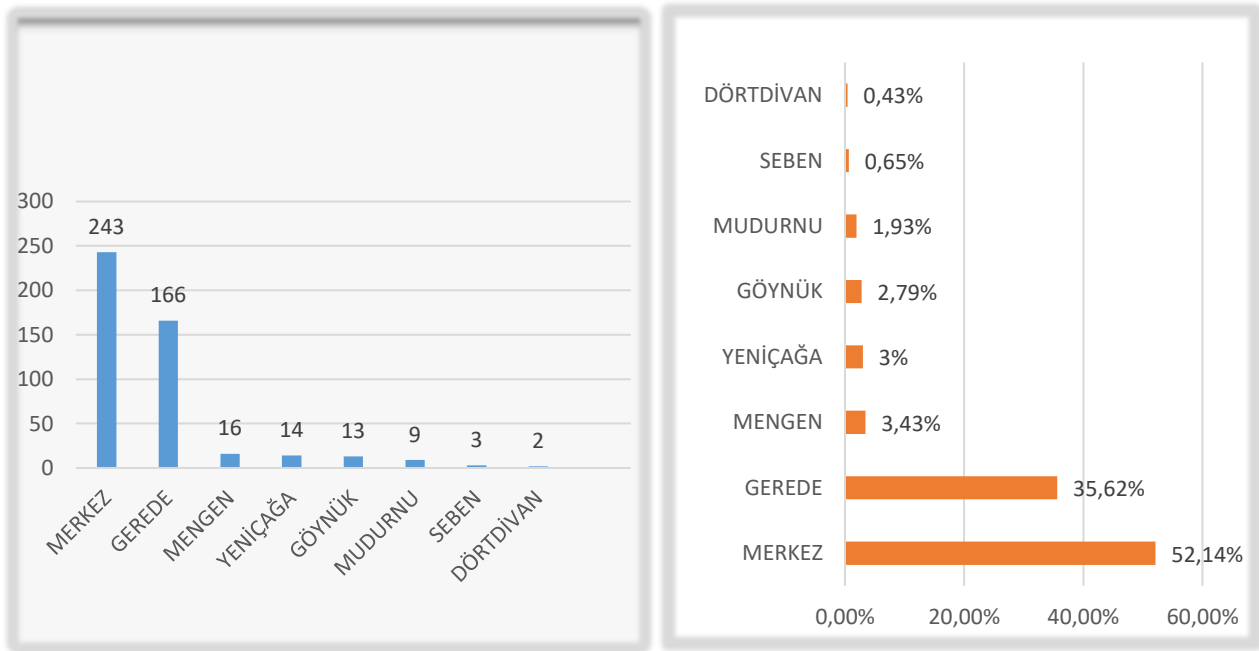
3.2.2. Sanayi İşletmelerine İlişkin Bilgi Ve İstatistikler

Tablo 39. Bolu İlinde 31.12.2022 Tarihi İtibarıyla Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (%) Gösterir Tablo

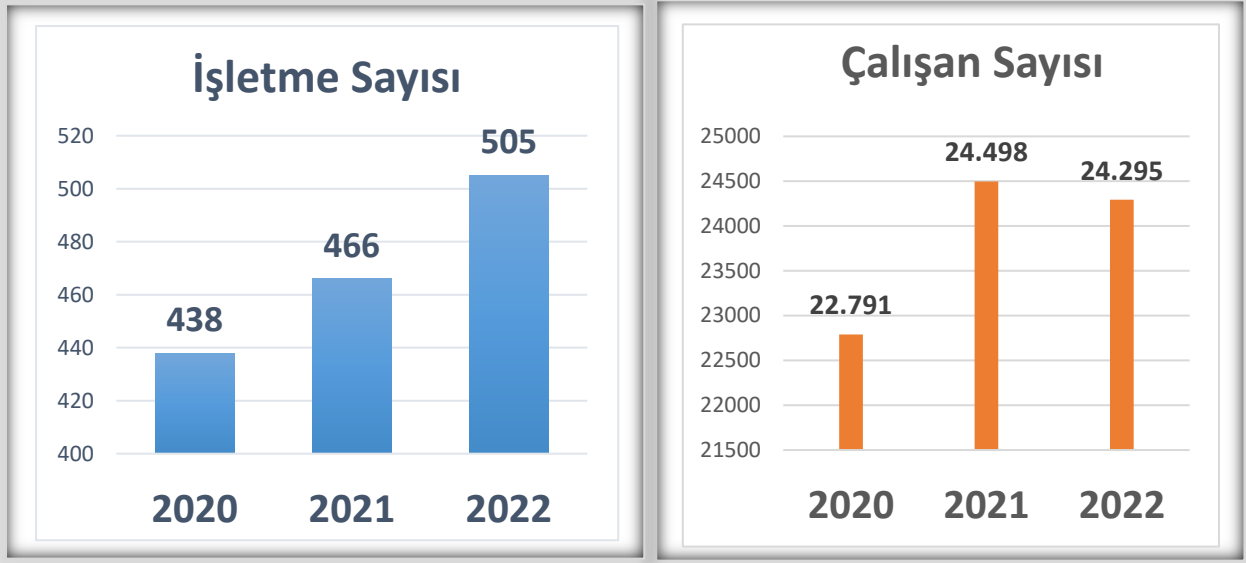

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

3.2.2.1 Sanayi İşletmelerinin İlçe Bazlı Dağılımı

3.2.2.2. Sanayi İşletmelerinin Yıllar İtibariyle İşletme Sayısı ve Çalışan Sayısı

Kaynak : Sanayi Sicil Bilgi Sistemine göre 31.12.2022 tarihi itibariyle Bolu İline kayıtlı toplam **505** İşletme bulunmaktadır.

3.2.3. Organize Sanayi Bölgelerine İlişkin Bilgi Ve İstatistikler

Tablo 40. Bolu İlinde 31.12.2022 Tarihi İtibarıyla Kurulu Bulunan Organize Sanayi Bölgeleri

Bölge Adı	Sayısı
Bolu Karma ve Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi	1
Gerede Organize Sanayi Bölgesi	1
Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi	1

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

3.2.4. Küçük Sanayi Sitelerine İlişkin Bilgi ve İstatistikler

Tablo 41. Bolu İlinde 31.12.2022 Tarihi itibariyle kurulu bulunan Küçük Sanayi Siteleri

Küçük Sanayi Sitesi Adı	Sayısı
Bolu Merkez Sanayi Sitesi	1
Bolu Yeni Küçük Sanayi Sitesi (Adı İzzet Baysal San. Sitesi Olarak Değişmiştir)	1
S.S. Gerede Toplu İşyeri Kooperatifi	1
S.S. Mengen Toplu İşyeri ve Konut Yapı Kooperatifi	1
Bolu Ata Küçük Sanayi Sitesi	1
S.S. Mudurnu Toplu İşyeri Yapı Kooperatifi	1
Yeniçağa Küçük Sanayi Sitesi	1

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

Bolu Organize Sanayi Bölgesi / BOLU

Tablo 42. Bolu İlinde 31.12.2022 Tarihi itibariyle Kurulu Bulunan Küçük Sanayi Sitelerinde Faaliyet Gösteren İşyeri Sayıları

Sıra No	Küçük Sanayi Sitesinin Adı	İş Yeri Sayısı
1	Bolu Merkez Sanayi Sitesi	503
2	Bolu Yeni Küçük Sanayi Sitesi (Adı İzzet Baysal San. Sitesi Olarak Değişmiştir)	215
3	S.S. Gerede Toplu İşyeri Kooperatifi	188
4	S.S. Mengen Toplu İşyeri ve Konut Yapı Kooperatifi	65
5	Bolu Ata Küçük Sanayi Sitesi	51
6	S.S. Mudurnu Toplu İşyeri Yapı Kooperatifi	36
7	Yeniçağa Küçük Sanayi Sitesi	306

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

Gerede Organize Sanayi Bölgesi / Gerede-BOLU

3.2.5. Sanayi Sektöründe İstihdam Bilgi ve İstatistikleri

Tablo 43. Bolu İlinde 2022 Yılında Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı (İlk 10 sektör)

Sektör Adı	Çalışan Sayısı	İl Payı %
10 - Gıda ürünleri	6.875	28.12
27 - Elektrikli teçhizat,	3.435	14.05
14 - Giyim eşyaları	2.545	10.41
25- Fabrikasyon metal ürünleri	2.013	8.23
15 - Deri ürünleri	1.858	7.60
16 - Ağaç ve mantar ürünleri	1.482	6.06
23 - Metalik olmayan mineral ürünler	1.330	5.44
13 - Tekstil ürünleri	670	2.74
25 - Metal ürünleri	463	1.89
31- Mobilya imalatı	230	0.94
TOPLAM	20.671	100

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

Tablo 44. Bolu İlinde 2022 Yılında Çalışan Sayısına Göre İlk 5 Büyük İşletme

	FİRMA ADI
1	Arçelik A.Ş. Bolu Pişirici ve Isıtıcı Cihazlar İşletmesi
2	Er Piliç Entegre Tavukçuluk Üretim Pazarlama ve Ticaret A.Ş.
3	Beypi Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.
4	Tayeks Dış Ticaret Ve Tekstil Sanayi A.Ş. Bolu Şubesi
5	Gezer Ayakkabı Deri Sanayi ve Ticaret A.Ş.

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

Tablo 45. Bolu Karma ve Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesinde Faaliyet Gösteren Firmaların Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo

Sıra No	Firmanın Adı	Sektörü
1	Atılım İnşaat Mim. Müh. Tic. ve San. Ltd. Şti.	Ahşap Sanayi
2	Er Palet ve Kereste İml. San. Tur. Tic. Ltd. Şti.	Ahşap Sanayi
3	Timeplas Savunma Plastik Metal Turz. İnş. San. Ltd. Şti.	Plastik Sanayi
4	Akman Kontrplak Sanayii	Ahşap Sanayi
5	Aladağ Orm. Ür. San. Tic. Ltd.	Ahşap Sanayi
6	Pakform Plastik Amb. San. Tic. Aş	Plastik Sanayi
7	Boliş Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.	Ambalaj Sanayi
8	Tansel Elk. Mal. San. Tic. A.Ş.	Elektrik Kab. Ür. San.
9	Bolu Soya San. Tic. Ltd. Şti	Yağlı Soya İmalatı
10	Flopal Tek. Yapı End. Tic. A.Ş.	Ahşap Sanayi
11	Alptek İnş. Ltd. Şti.	Beton İml.
12	Esa Elektrik San. Tic. A.Ş.	Elk. Kab. Ür. San.
13	Ema Tes. Ve End. Cih. San. ve Tic. A.Ş.	Elk. Kab. Ür. San.
14	Alfa Kalıp San. Ltd. Şti.	Metal Kal. San.
15	Abant Parke San. Tic. A.Ş.	Ahşap Sanayi
16	Rıdvan Tekstil Konf. San ve Tic. Ltd. Şti.	Tekstil Ürünleri İmalatı
17	Balorman Int Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Ahşap Sanayi
18	Balorman Or. Ür. San. Tic. A.Ş.	Ahşap Sanayi
19	Ekol Mak. Kal. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Kalıp İmalatı
20	Sazak Tav. ve Hay. Ür. Tic. ve San. Ltd. Şti.	Kümes Ekipmanları
21	Norm İnşaat Turizm ve Tic. Ltd. Şti.	Ahşap Sanayi
22	Serra Tektıl Giyim Ltd. Şti.	Giyim Eşyaları İmalatı
23	Tayeks Dış Tic. ve Tekstil San. A.Ş.	Giyim Eşyaları İmalatı
24	Öztabak Kalıp Makina İnş. Nak. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Makine Kalıp

25	Özkimsan Kimya Tic. Ltd. Şti.	Kimya Sanayi
26	Başoğlu Kablo San.A.Ş.	Elektrik Kab. Ür. San.
27	Boltek Plas. Elk. Kont. Cih. San. Tic	Plastik Ürünleri İmalatı
28	Ataplast Plastik Kalıp Ltd. Şti.	Plastik Kalıp
29	Decorita Merkezi Arge Cam İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Cam İşleme Sanayi
30	Luco Mobilya İnş. Taah. Turz. Mim. Elekt. İth. İhr. Ltd. Şti.	Mobilya Sanayi
31	Modelsan Dek. Mob. Ltd. Şti.	Ahşap Sanayi
32	Turkuaz Orman Ürünleri San: Tic. Ltd. Şti.	Ahşap Sanayi
33	Eta Kalıp Makina San. Tic. Ltd. Şti.	Tekstil İmalatı ve Yıkama İşleri
34	Sem-Mak Mak. İml. San. Ve Tic. Ltd.	Makine Kalıp
35	Ens Lamine Ahşap San. ve Tic. Ltd. Şti.	Mobilya İmalatı
36	Kayış Ker. Nak. Ltd. Şti.	Ahşap Sanayi
37	Güven Kontrplak Sanayii	Mobilya İmalatı
38	Armetal Yüzey İşlem Ltd. Şti.	Metal Kaplama Sanayi
39	Boztaş Ker. Tic. Ve San. Ltd. Şti	Ahşap Sanayi
40	Ottis Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.	Ambalaj Sanayi
41	Keşçioğlu Ker. Ltd. Şti.	Ahşap Sanayi
42	Okan Tur Nak. Ltd. Şti.	Paketleme
43	Özbolu Orman Ürün.	Ahşap Sanayi
44	Selena Yapı Malz. San. ve Tic. Ltd. Şti.	İzolasyon Malzeme Sanayi
45	Schott Orim Cam San. Tic. A.Ş.	Cam İşleme Sanayi
46	Bolçi Çikolata A.Ş.	Gıda Üretimi
47	Gezer Ayakkabı Deri San. ve Tic. A.Ş.	Deri Sanayi (Ayakkabı – Terlik)
48	Yorglass Cam San. ve Tic. A.Ş.	Cam İşleme Sanayi
49	Çetinkaya İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Temel Eczacılık Ürünleri İmalatı Tıbbi İlaç
50	Özpres Makina San. ve Tic. A.Ş.	Metal Sanayi

51	Tunçay Kont. Orm. Ür. İnş. Tur. Tic. ve San. Ltd. Şti.	Mobilya Sanayi
52	Arçelik A.Ş.	Beyaz Eşya Yedek Parça
53	Elite Gaz Teknolojileri İnş. Tur. San. Tic. Ltd. Şti.	Kimya Sanayi
54	Petek Metal Pls. End. Tas. San. ve Tic. A.Ş.	Metal Kalıp Sanayi
55	Alsa Brode Teks. San. Tic. Ltd. Şti.	Tekstil Sanayi
56	Gürkanlar Kuruyemiş Gıda San ve Tic. A.Ş.	Gıda Üretimi
57	Appriva Teks. Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Tekstil Sanayi
58	Zengin Döküm A.Ş.	Pik Döküm ve Sfero Döküm Sanayi
59	Mepak Makine Elektrik San. İç Dış Tic. Ltd. Şti.	Metal Sanayi - Otomobil Parça
60	İstanbul Teknik İnş. San. ve Tic. A.Ş.	İnşaat İzolasyon Ürün İmalatı
61	5k Karavan Üretim Tasarım San. Tic. Ltd. Şti.	Karavan Üretimi
62	Ufuk Tekstil Tur. Nak. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Mobilya Sanayi
63	Spes Metal A.Ş.	Metal Sanayi
64	Bolparsan Brode Tekstil Metal San. ve Tic. A.Ş.	Metal Sanayi
65	Yeni Öztürk Kalıp Parça Makina San. ve Tic. Ltd. Şti.	Metal Makine Kalıp

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

Gerede Organize Sanayi Bölgesinde Faaliyet Gösteren Firmaların Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo

Sıra No	Firmanın Adı	Sektörü
1	Linter Tekstil A.Ş.	Tekstil
2	Gentuğ Teksitl A.Ş.	Tekstil
3	Nova Orman Ürl. A.Ş.	Ağaç İşleme Sanayi
4	İlamet Metal Ltd. Şti.	Haddehane
5	Ankersan Orman Ürünleri A.Ş.	Kereste
6	Selami Engin Geri Dönüşüm	Geri Dönüşüm

7	Nsr Investment Gay. Yat. A.Ş.	Yangın Önleyici Malzeme
8	Şan Tarım Ürünleri Ltd. Şti.	Kemik Unu
9	Alhayek Grup Dek. San. Dış. Tic. Ltd. Şti.	Avize ve Mobilya Üretimi
10	Halavet Gıda Sanayi ve Tic. A.Ş.	Jelatin ve Kolojen Üretim Tesisi
11	Has-Ek Et ve Et Ürl. Ltd. Şti.	Et ve Et Ürl. Üretim Tesisi
12	Aycan Demir	Kemer Üretimi
13	Ustaoğlu İnş. San. Tic. Ltd. Şti.	Köpük Beton Üretim Tesisi
14	Pozitif Atık Yön. ve Mak. San. Tic. Ltd. Şti.	Makine İmalatı
15	Kocaman Pet İnş. Ltd. Şti.	Pet Evcil Hayvan Ürünleri Tesisi
16	Nano Wood Orm. Ürl. San. Tic. Ltd. Şti.	Ahşap Ürünleri Üretim Tesisi
17	Eruslu Tekstil San. Tic. A.Ş.	Streç Film Üretim Tesisi
18	Gerede Jelatin San. Tic. A.Ş.	Jelatin Üretim Tesisi
19	Prestij Metal Erdoğan İlbay	Kemer Tokası
20	Sukay Kimya Amb. Tur. San. Tic. A.Ş.	Strafor Üretimi

3.2.6. BOLU İL SANAYİSİNİN GÜNCEL SORUNLARI, ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VE POTANSİYEL YATIRIM ALANLARI

(Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü'nün Raporundan Alınmıştır.)

▪ **Bolu ilinin 2. Derece teşvik kapsamında olması**

Bolu Yatırım Teşvik Sisteminin Bölgesel Teşvik Rejimi uygulamasına göre 2. Derece iller arasında yer almaktadır. Bu durum, faiz desteği gibi teşviklerden istifade edememe sonucuna neden olmakta ve İl'deki yatırım ortamını olumsuz etkilemektedir. Kapasite artırımı, modernizasyon vb. gibi yatırım yapmak isteyen KOBİ işletmelerimizin finansmana erişimde yaşadığı zorluklar yapılacak ve yapılmakta olan yatırım süreçlerini yavaşlatmaktadır.

▪ **İlimizde yüksek oranda ithal girdi kullanılan sektörlerde teşvik uygulanmaması**

İlimiz sanayisinde yüksek paya sahip olan ve üretimlerinde yüksek oranda ithal girdi ürün kullanan sektörlerdeki yatırımlara (orman ürünleri imalatı vb..) daha alt bölge

teşviklerinin uygulanması, ara malı olarak ithal edilen girdi ürünlerin yerlileştirilmesi için projelerin ürün bazında desteklenmesi.

- **Karayolu dışında alternatif lojistik erişimi bulunmaması**

Karayolu ulaşımına ilave olarak demiryolu hattının entegrasyonu, işletme sahiplerinin ve yatırımcıların maliyetlerine olumlu katkı sağlayacaktır.

- **Tarıma Dayalı Sanayi**

Bolu ilinde tarım ürünlerinden ekonomik anlamda gelir sağlanamamaktadır. İlin tarım potansiyeli sadece kendi ihtiyacını karşılayacak biçimde organize olmuştur. Tarımsal sınai bitkiler ve orman örtüsü açısından zengin olan Bolu'da tarıma dayalı sanayi sektörlerinin teşvik edilmesi ve tarım reorganizasyonunun yapılması gerekmektedir. Seben ilçemize Tarım İhtisas OSB kurulması.

- **Mesleki ve Teknik Eğitim Yetersizliği**

Mesleki ve teknik eğitim geliştirilmeli, sanayinin taleplerini karşılamaya yönelik yeni eğitim programları tasarlanmalıdır. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında öğretim gören öğrenciler özendirilmelidir.

- **Faaliyete Geçmeyen Organize Sanayi Bölgesi**

Yeniçağa ilçesinde kamulaştırması tamamlanan OSB'nin bir an evvel faaliyete geçirilmesi için çalışmaların hızlandırılması beklenmektedir.

İlerdeki Potansiyel Yatırım Alanları

▪ **Deri Sanayisi :**

Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin faaliyete geçmesi ile birlikte; İl ve ülke ekonomisinde yaşanan değişimleri, rekabet ve girişimcilik gibi değerleri kolayca kavrayabilen, bu yörenin potansiyelini harekete geçirecek girişimci unsurların veya kurumların faaliyete geçmesiyle, bu işletmelerin yeni teknolojik makinalarla donatılmaları ve standartlara uygun olarak kaliteli ve rakipleriyle boy ölçüşebilecek teknolojik yapılanmalarıyla birlikte üretim tesisleri kurulması gerekmektedir.

Bu kapsamda; Türk Silahlı Kuvvetlerinin veya diğer kurumların ihtiyacı olan deri ürünlerinin ilimizden karşılanması sağlanabilir.

Kurulabilecek tesisler: deri /suni deri terlik, ayakkabı ve sandalet üretim tesisi, deri çanta ve kemer üretim tesisi, deri atıklarının değerlendirme tesisi, deri hazır giyim imalatı tesisi vb.

▪ **Meyve ve Sebze Üretimi:**

Seben ilçemizde meyve bahçelerinin modernizasyonunun yapılarak, yerinde değerlendirme projesine göre reçel, marmelat, meyve suyu üretebilecek küçük ölçekli tesislerin kurulması, kurutulmuş gıda tesislerinin, meyve ve sebze ambalaj tesislerinin kurulması.

▪ **Patates cipsi, mısır çerezi, nişasta, patates unu üretimi:**

Sanayi hammaddesi olan tarım ürünlerinin ekilmesinin desteklenmesi ve yatırımcıların teşvik edilmesi.

▪ **Süt, kırmızı ve beyaz et ürünleri sanayinin geliştirilmesi:**

İlimiz hayvancılığının gelişmesinde önemli rol oynayan et ve et ürünlerinin değerlendirilmesi için et kombinasyonu kurulabilir.

▪ **Tarım araçları ve gübre sektörü:**

Tarım araçları imalatı yapan tesisler ve gübre üretim tesisleri kurulabilir.

▪ **Orman ürünleri sektörü:**

Sunta, suntalam, MDF, kereste, mobilya, palet, parke, laminat vb. ağaç ürünleri sektöründe imalat tesisleri kurulabilir.

Görüş ve Öneriler

- Küçük ve orta ölçekli üretici işletmelerin, ihracat ve istihdam hedeflerinin önündeki vergi, sigorta, maliyet ve rekabet sorunları çözülmelidir.
- Tekstil sektöründeki firmaların markalaşmaya ve ihracata yönelmesi ile gerekli altyapı ve pazar araştırmaları için ilgili kuruluşların öncü olmaları sağlanmalıdır.
- Jeotermal enerjiden elde edilen elektrik enerjisi ve doğal kaynak suyunun ihracatı konuları araştırılmalıdır.
- İşletmelerde kurumsallaşmanın sağlanmasına yönelik olarak; kurumsal kaynak planlaması, sertifika (ISO, 9001, iş güvenliği vb.) alımlarının teşvik edilmesi ve verimlilik sistemlerinin kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
- Sanayi işletmelerinde, Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmaları arttırılmalıdır.
- Kuruluşların iş birliği etkinliği, yeni oluşumların sayısı ile endüstriyel tasarım, faydalı model ve patent sayısının artırılmasına yönelik firmalara bilinç oluşturulması için gerekli eğitimler verilmelidir.
- Girişimciliğe yönelik finansal kaynaklara ulaşımı kolaylaştırmak için teknik destek verilmesi (AB destekleri, TÜBİTAK destekleri, hibe programları gibi) ve markalaşmaya yönelik eğitim, danışmanlık ve tanıtım faaliyetlerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir.
- Aynı sektör grubunda faaliyet gösteren tesislerin yer aldığı OSB'lerin kurulması, sanayinin sektörel olarak dağılımını toplulaştıracak ve kaynakların verimli olarak kullanılmasını sağlayacaktır. Ayrıca görüntü ve çevre kirliliğini en aza indirgeyerek yatırımların homojen olarak dağılımını sağlayacaktır.
- Tarıma dayalı sanayi sektörlerinin teşvik edilmesi ve tarım reorganizasyonunun yapılması gerekmektedir.
- Girişimci sayısının artırılması ve tekno girişim sermaye desteğinin hedef kitlelere daha etkin olarak duyurulması sağlanmalıdır.
- İlimizde yüksek oranda ithal girdi ürün kullanılan sektörlerle yeterli teşvikin uygulanması uygun olacaktır.
- Ara malı olarak ithal edilen girdi ürünlerin yerlileştirilmesi gerekmektedir.
- Tarımsal sınai bitkiler ve orman örtüsü açısından zengin olan Bolu'da tarıma dayalı sanayi sektörlerinin gelişmesi sağlanmalıdır.
- Mesleki ve teknik eğitim yetersizliğinin giderilmesi gerekmektedir.

3.2.7. BOLU İLİNİN SANAYİ – TİCARET ALANINDA GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİ, FIRSATLAR, TEHDİTLER VE İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

GÜÇLÜ YÖNLER

- İlin iki büyük metropol (İstanbul – Ankara) arasında bulunması ve coğrafi konum itibariyle pazarlara yakınlık dolayısıyla ulaşım ve nakliye kolaylığı, limanlara yakınlık,
- Kanatlı hayvancılık sektöründe Türkiye üretiminin % 30'unu karşılayan bir yapıya sahip olması,
- Orman ürünleri sanayinin gelişimi için elverişli bir ortam sunması,
- Gerede ilçesinde deri ve deri ürünleri sanayisinde gelişmiş yapı,
- Eğitimli ve dinamik bir nüfusun varlığı,
- Nitelik itibariyle sanayi sektörünün doğaya fazla zarar vermeyen bir sanayi olması,
- İhracat-ithalat oranının ihracat lehine fazla vermesi,
- Kent merkezinde 1, Gerede İlçesinde 2, Yeniçağa ilçesinde 1 olmak üzere 4 adet Organize Sanayi Bölgesi'nin varlığı,
- Sanayi yapılanmasının kent merkezine girmeden çevre alanlarda yerleşmiş bulunması,
- Yaşanan ekonomik krize rağmen kapanan işletme sayısının yok denecek kadar az olması,
- Yeni teşvik paketinin getirdiği olanaklara rağmen İlin sanayi yapısını koruması, yatırımını taşıyan işletme bulunmaması,
- Doğalgaz kullanımının başlamasıyla birlikte enerji maliyetlerinde yaşanan iyileşme,
- Abant İzzet Baysal Üniversitesi bünyesinde TEKMER'in faaliyete geçirilmesi ve ayrıca Teknopark'ın kurulmuş olması.

ZAYIF YÖNLER

- İlin Doğu Marmara Bölgesi'nde gelişmiş sanayi kentlerinin uzantısında olmasına karşın paralel bir gelişmişlik sağlayamamış olması,
- Bugüne dek sağlanan yatırım teşviklerinden istenilen ölçüde yararlanılamaması,
- İlde girişimci özelliğe sahip kişilerin azlığı,
- Ortaklık kültürü ve bilincinin gelişmemiş olması,
- İşletmelerin çoğunluğunun küçük işletme niteliğinde olması, büyük sanayi yatırımının azlığı,
- İşletmelerin daha ziyade aile şirketleri niteliğinde olması, kurumsallaşmada görülen zayıflık,
- Ar-Ge, dış ticaret vb. konular ile üretim safhasında istihdam edilecek yeterli düzeyde teknik ve nitelikli eleman bulunamaması,
- Vasıfsız işgücünün çokluğu,
- Organize Sanayi Bölgesi'nin Türkiye'nin en küçük OSB'lerinden olması ve yeterli verimlilikte çalışmaması,
- Kent merkezinde büyük yatırımlar için tahsis edilecek yer bulunmaması,

- İlçelerde sanayi yatırımlarının azlığı,
- İlçelerden merkeze doğru gelen göç,
- İldeki büyük işletmelerin merkezlerinin il dışında olması nedeniyle gelirin il dışına çıkması, yeni yatırımlara ve girişimlere dönüşmemesi,
- Kanatlı hayvancılık sektöründe bazı girdilerde (mısır, soya vb.) yerli üretim eksikliği nedeniyle bu girdilerin ithal yoldan temin edilmesi,
- Sektörel atıkların çevresel rahatsızlıklara sebebiyet vermesi,
- Sınai üretim sürecinde düşük teknoloji kullanan veya hiç teknoloji kullanmayan işletmelerin çokluğu,
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK vb. kurum ve kuruluşlarca sağlanan Ar-Ge ve teknoloji desteklerinden yararlanma oranındaki düşüklük,
- İşkur'un sağladığı mesleki eğitim olanaklarından gerektiği ölçüde yararlanılamaması.

✚ FIRSATLAR

Coğrafi konum nedeniyle, ideal bir teşvik sistemi içinde büyük sanayi atılımı yapılabilecek oluşu.

✚ TEHDİTLER

- İlin teşvik bölgeleri arasında en gelişmiş birinci bölgede yer alması nedeniyle yatırımcı çekememe ve yatırımcıların daha avantajlı diğer teşvik bölgelerine kayması riski,
- Reel sektörün mali kuruluşlar nezdinde yaşadığı sorunların son dönemde artış göstermesi; kredi kartları, tüketici kredileri, KOBİ ve küçük işletmelerin kredi borçlarında takibe düşmüş alacaklar ile protesto edilen senetlerde yaşanan önemli artışlar.

✚ İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM OLANAKLARI

İki büyük metropolün ortasında bulunması itibariyle Bolu'nun özellikle perakende satışa uygun son ürünlerin üretimi bakımından uygun bir lokasyonda olduğu ifade edilebilir. **Konfeksiyon, mobilya ve gıda** gibi son kullanıcının sürekli ve yaygın şekilde tüketimine yönelik mamullerin üretimini yapan sektörler bakımından Bolu yaklaşık olarak 25 milyon kişinin bulunduğu büyük bir pazara yakınlık arz etmektedir. Bu durum dayanıklı tüketim mallarının saklanması ve dağıtımı için de geçerlidir. Dolayısıyla Bolu, **lisanslı depoculuk** hizmetleri sektörü için de uygun bir yatırım ortamı arz etmektedir.

Hammadde kaynakları açısından öne çıkan yatırım alanı **orman ürünleri endüstrisi** sektörüdür. Ayrıca işlenmiş orman ürünleri olarak nitelenebilecek olan ahşap plaka imalatının yoğunlaşmış olması nedeniyle **mobilya imalatı** da yatırıma uygun bir sektör durumundadır. **Kağıt ve kağıt ürünleri sektörü** de hammadde olarak orman ürünlerini kullanması nedeniyle yatırım yapılabilecek olan bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerede ilçesinde

gerçekleştirilen yoğun dericilik üretimi bu sektöre dayalı üretim yapan **deri, konfeksiyon, saraciye ve kavafiye ürünleri** sektörü açısından uygun bir ortam oluşturmaktadır. Son olarak, Arçelik tesisinin varlığı nedeniyle nispeten gelişmiş kabul edebileceğimiz **elektrikli makine-teçhizat** yan sanayi sektörü **elektrikli makine-teçhizat sektörü** açısından hammaddeye yakınlık sağlamaktadır.

Vergi oranları ve ücret konusunda Bolu'nun Teşvik Sisteminde yer aldığı 1. Bölge de desteklenen sektörler fizibilite açısından avantajlı durumdadır.

Bu sektörler;

- Madencilik ve taş ocakçılığı yatırımları
  - İmalat Sektörü
  - Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım
  - Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
  - İnşaat
  - Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
  - Ulaştırma ve Depolama
  - Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
  - Bilgi ve İletişim
  - Finans ve Sigorta Faaliyetleri
  - Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler
  - İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
  - Eğitim
  - Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor
  - Diğer Hizmet Faaliyetleri
- olarak sıralanmaktadır.

Rekabet, özellikle reel sektörde faaliyet gösteren işletmelerin tedarik zinciri bakımından önemli bir noktadır. Üretim yapan işletmeler, hammadde olarak kullandıkları ara-mamulü üreten işletmelerin yoğunlaştığı kentlerde yatırım yapmayı tercih edebilir.

Bu itibarla Bolu, **deri konfeksiyon** ve **elektrikli makine-teçhizat imalatı** sektörleri için uygun durumdadır.

Erişilebilirlik açısından Bolu İli, D-100 ve TEM otoyolunun üzerinde bulunmaktadır. En yakın limana 110 km. uzaklıktadır. Bu özellikleri nedeniyle Bolu'nun hemen hemen tüm sektörler için uygun bir yatırım ortamına sahip olduğu söylenebilir.

Kümeleme açısından Bolu'da analizi yapılmış/yapılacak olan sektörler **dericilik** ve **turizm**'dir. Diğer yandan bu çalışmaların varlığı ilin bu sektörlerdeki potansiyelinin önemini ortaya koymaktadır.

Bolu kanatlı hayvancılık sektöründe ülke üretiminin yaklaşık olarak % 35'ini gerçekleştirmektedir. Bu sektörün uzun yıllardır devam eden faaliyetleri nedeniyle, kümesçilik gelişmiş ayrıca insan kaynağı kümes hayvanlarının yetiştirilmesinde birikim kazanmıştır. Bu sektör açısından kent insanının nispi olarak ileri düzeyde mesleki bilgi sahibi olduğu ifade edilebilir. Ayrıca, kümeshane tesisleşmesi konusunda, Bolu karşılaştırmalı üstünlüğe sahip durumdadır. Kümelenmenin neden olduğu tüm bu sonuçlar elektrikli makine teçhizat sektörü için de geçerli durumdadır.

Hizmet sektörü açısından Bolu'da en güçlü olan sektör **turizm** alanıdır. İlde 2 adet turizm bölgesi bulunmaktadır. Bu bölgeler Köroğlu Dağı Turizm Bölgesi ve Karacasu Termal Turizm bölgesidir. Köroğlu Dağı Turizm Bölgesi 3 gelişme bölgesinden oluşmaktadır; a) Kartalkaya mevki b) Sarıalan mevki c) Köroğlu Dağı bölgesi. Köroğlu Dağı bölgesinin gelişme çalışması tamamlanmıştır.

Turizm yatırımlarına altyapı sağlanması açısından dikkat edilmesi gereken diğer bir konu, Bolu'nun turizm merkezi olarak kış turizmi, termal turizm, kültür turizmi, doğa turizmi ve spor turizmi hizmetlerinin tamamını bir arada sunabilme 6 gücüdür. Bolu'nun bu güçlü yönünün görünürlüğü çalışmalarının arttırılması turizm yatırımlarının çekilmesi ve teşvik edilmesi hususunda olumlu etki meydana getirecektir.

Sonuç olarak;

Bolu, **turizm, mobilya, deri ürünleri (özellikle saraciye ve kavafiye), kanatlı hayvancılık ve elektrikli makine-teçhizat imalatı** sektörleri için, hammaddeye yakınlık, pazara yakınlık, vergi ve ücret politikaları ile nitelikli işgücü arzı, kümelenme nedeniyle tedarik zincirinde rekabet hususlarında uygun bir yatırım ortamı sağlamaktadır.

3.3. KÜLTÜR VE TURİZM

3.3.1. HİZMET SEKTÖRÜ

3.3.1.1. Hizmet Sektörünün Yapısı Ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler

Bolu yöresinin tarihi ve turistik zenginliklerinin yanı sıra yemekleri çok zengindir. Özellikle Bolulu ve Mengen’li aşçılar dünyaca tanınmışlardır. Günümüzde turistik tesislerin birçoğunda Bolulu aşçılara rastlamak mümkündür. Aşçılık sanatı Mengen İlçesinin ata mesleğidir. Ayrıca her yıl Mengen’de Aşçılar Festivali kutlanmaktadır. Aşçılık mesleğinin yaygınlaştırılması ve bilimsel olarak geliştirilmesi amacıyla Bolu, Mengen, Gerede ve Yeniçağa’da açılan aşçılık liseleri ile Mengen’de bulunan Aşçılık Yüksek Okulu ve Gastronomi Fakültesi yoğun ilgi görmektedir.

Bolu'ya özgü yemekler

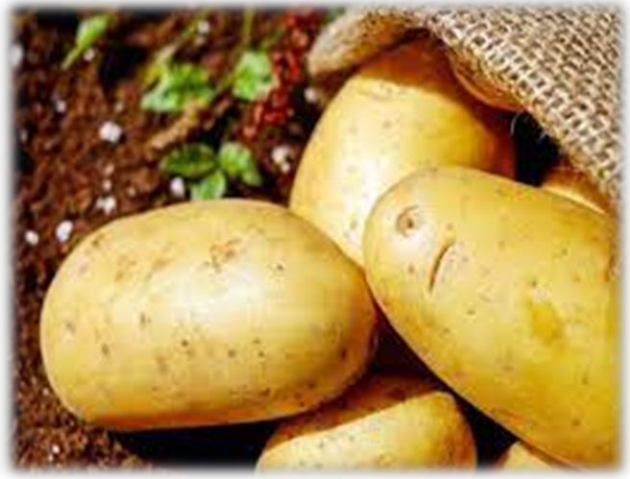
Kızılıklık tarhana çorbası, ovmaç çorbası, düğün, yoğurtlu bakla, balkabağı, imaret çorbaları, çiğ börek, kabaklı gözleme, acı su bazlamacı, çantıklı pide, etli mantı, ekmek aşısı, kedi batmaz,

mantarlı orman kebabı, kaldırık dolması, kaşık sapı, Mengen pilavı, Kıbrıscık pilavı, hoşmerim, Mengen kuzu güveç, katık, kaşık atmaç, bakla çullaması, paşa pilavı, kabak hoşafı, çeleş, karavul şerbeti, Mudurnu baklavası, kara kabak tatlısı, saray helvası, uğut tatlısı, kızılıklık şurubu sayılabilir.

Bolu'nun neleri ünlüdür?

➤ **Bolu'nun** çam kolonyası, fındık şekeri, Bolu çikolatası, çam balı, manda kaymağı, köy ekmeği, tereyağı, keşi, patatesi, kozalak reçeli, alıç sirkesi, kabaklı gözlemesi,

➤ **Göynük**'ün şeker fasulyesi, uğut tatlısı, tokalı örtüleri, tahta oyma eserleri ve el dokumaları,

➤ **Mudurnu**'nun saray helvası, köpük helvası, ipek oyaları,

➤ **Gerede**'nin şak şak helvası ve deri ürünleri,

➤ **Seben**'in elması, üzümü, sebze ve meyveleri,

➤ **Kıbrısık**'ın pirinci ve el dokuması kilimleri,

➤ **Mengen**'in peyniri ve kabak tatlısı,

➤ **Dörtdivan**'ın peyniri,

➤ **Yeniçağa**'nın torf toprağı ve kolonyası.

3.3.2. KONAKLAMA

3.3.2.1 TURİZM BELGELİ- BELEDİYE BELGELİ İŞLETME SAYISI, YATAK KAPASİTESİ, TURİST SAYISI

- İl genelinde **31** turizm işletme belgeli, **120** adet mahalli idare belgeli ve **12** kamu misafirhanesi olmak üzere toplam **163** tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin toplam yatak kapasitesi **4.657**'ü turizm belgeli olmak üzere toplam **9.205** 'tür. **10** adet yatırım belgeli konaklama tesisi tamamlandığında **1.428** adet ilave yatak kapasitesi sağlanmış olacaktır.

2022 yılında tüm konaklama tesislerinde **125.643 yabancı, 989.560 yerli** olmak üzere **toplam 1.115.203** konaklama sayısı gerçekleşmiş olup, 2021 yılına göre yaklaşık **% 26** artış olmuştur.

- İlimizde **2** adet turizm işletme belgeli lokanta, 1 belgeli Türk Hamamı ile **31** adet belgeli seyahat acentesi faaliyetlerini sürdürmektedir.

2022 yılında İlimizin önemli korunan alanları olan;

- **Yedigöller Milli Parkı** : **186.667**
- **Abant Tabiat Parkı** : **548.093**
- **Gölcük Tabiat Parkı** : **423.075** ile,

diğer korunan alanlar olan Sünnet Gölü, Sülüklü göl, Aladağ Göksu ve Kıbrısık Karagöl'ü toplam **17.502** kişi olmak üzere,

İlimiz geneli korunan alanlarda toplam **1.175.337** gününbirlik ziyaret gerçekleşmiştir.

3.3.3. KÜLTÜR VARLIKLARI

İlimizde Tescilli Kültür ve Tabiat Varlıkları

442	adet	Sivil Mimari Örneği
172	adet	Dini Kültürel Yapı
5	adet	İdari Yapı
7	adet	Askeri Yapı
2	adet	Endüstri yapısı
14	adet	Doğal Anıt (Ağaç)

olmak üzere toplam **642** adet koruma altında **taşınmaz kültür varlığı** ile,

124	adet	Arkeolojik Sit Alanı
4	adet	Kentsel Sit Alanı
7	adet	Doğal Sit Alanı

olmak üzere **135** adet **sit alanı** bulunmaktadır.

Büyük Cami - Taşhan / BOLU

Bolu Müzesi / BOLU

Bolu Müzesinde arkeolojik, etnoğrafik ve sikke olmak üzere toplam 17.184 eser bulunmakta olup bu eserlerden 8.461'i müze teşhir salonları ile büyük boyutlu taş eserler müze bahçesinde sergilenmektedir.

3.3.2.1. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler

İlimizde özellikle yemek kültürünün il hudutları dışına açılabilmesi için İlimiz Mengen ilçesinde kurulu bulunan Aşçılık Lisesi ile fakültesinin başlı başına bir üniversite olarak kurulması yemek sanatlarında İlimizin ve ülkemizin dünya çapında tanınmasına imkân sağlayacaktır. Ayrıca bu sektörde hizmet veren işletmelerin kalifiye eleman ihtiyaçları giderilerek markalaşmaya gidilmesi yönünde firmaların önü açılacaktır.

Ayrıca, Bakanlıkça hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelere (restoran, otel, termal tesisler vb.) kredi/hibe desteği sağlanması da büyük ölçüde ilin ekonomisine katkı sağlayacaktır.

3.4. TURİZM SEKTÖRÜ

3.4.1. TURİZM SEKTÖRÜNÜN YAPISI VE GELİŞİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELER

Bolu coğrafi olarak iki büyük merkezin, Ankara ve İstanbul'un ortasında yer alan, topraklarının %65'i ormanlarla kaplı bir İl'dir. Başta Abant, Yedigöller, Gölcük, Sünnet Gölü, Sülüklü Göl ve Seben Gölü olmak üzere irili ufaklı birçok doğal ve yapay gölü bulunan doğa harikası Bolu, bütün yıl boyunca ziyaretçilerine yeşil ve mavinin kucaklaştığı doğal güzellikler içerisinde büyüleyici ortamlar sunmaktadır. İlimiz, deniz turizmi dışında tüm turizm türlerinin yapılabildiği ender yerlerden biridir.

Abant / BOLU

Başta doğa turizmi olmak üzere kış, termal, kültür, inanç, gençlik, spor, av, kongre, toplantı, gastronomi ve alternatif turizm gibi birçok turizm türleri İlimizde yapılmaktadır.

Kış turizmi açısından ülke çapında bilinen hatta son yıllarda yabancı turistlerin de ilgisini çeken **Kartalkaya Kış Turizm Merkezi** unutulmaz kayak keyfi yaşatmaktadır. Kartalkaya'da kış sezonunda toplam 1600 yataklı 5 otel faaliyet göstermektedir. Gerede'deki Arkut Dağı da

Kartalkaya/ BOLU

önemli bir kayak potansiyeli taşımakta olup, bölgede her yıl mukavemet dalında ulusal ve uluslararası kayak yarışmaları ile milli takım kampları yapılmaktadır. Arkut Dağında 5 yataklı spor eğitim merkeziyle Esentepe’de 160 yataklı otel yıl boyunca faaliyettedir.

Bolu’nun termal turizm potansiyelini **Karacasu, Mudurnu Babas ve Sarot, Seben Kesenözü-Pavlu, Göynük-Çatak kaplıcaları** oluşturmaktadır.

Gölcük / BOLU

Bolu Köroğlu Dağı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi sınırları içinde olan Karacasu’da termal ve sağlık turizmine uygun nitelikte hizmet veren tesisler bulunmaktadır. Karacasu’da 526 yataklı bir termal tesis inşaa halindedir. Ayrıca İlimiz son yıllarda termal amaçlı devre mülk tesisleri açısından büyük bir gelişme göstermiştir. İlimizin 6 ayı bölgesinde 8 adet devre mülk tesis projesi bulunmaktadır. Tesislerden 1.293 birimde 6.680 yatak faaliyete geçmiş olup, 2.667 birimde 13.320 yatak proje ve inşaat aşamasındadır.

Mudurnu / BOLU

Doğal güzellikleri ile bilinen Bolu aynı zamanda bir tarih ve kültür şehridir. Başta Bolu Müzesi olmak üzere İlimiz genelinde görülmeye değer tarihi eserler bulunmaktadır. Tarihi “İpek Yolu” güzergâhı üzerinde yer alan ve “Kentsel Sit” alanı ilan edilen Mudurnu ve Göynük, eski Türk evleri ile çeşitli tarihi yapılar bakımından oldukça zengin olup, kültür turizmi açısından önemlidir.

Ayrıca **Mudurnu** ve **Göynük** İlçeleri “Citta-Slow” “sakin şehir” unvanına sahiptir.

Göynük / BOLU

İlimiz kongre, toplantı ve seminer turizmi konusunda da ideal bir konumda olup, her türlü ekipmana sahip yüksek kapasiteli tesislerimiz bulunmaktadır. Abant Gölü, Karacasu ve Bolu merkezde bulunan otellerimiz yıl boyu seminer ve toplantılar için talep görmektedir.

Karacasu / BOLU

Başta futbol olmak üzere özellikle yerli ve yabancı spor takımlarının tercih ettiği yerler arasında olan İlimiz, spor turizmi açısından da talep edilmekte ve çeşitli dallarda pek çok spor takımı hazırlık çalışmalarını Bolu’daki tesislerde yapmaktadır.

Aynı zamanda İlimiz genelinde doğa yürüyüşü, kampçılık, doğa ve kuş gözlemciliği, avcılık, sportif balıkçılık, dağ bisikleti, off-road gibi çeşitli dallarda alternatif turizm parkurları bulunmaktadır. Bu parkurlardan en önemli 32 doğa yürüyüşü parkuru Müdürlüğümüzce kitap haline getirilerek ilgililerin istifadesine sunulmuştur. Bu bağlamda İlimiz, yılın tüm dönemleri için misafirlerine çok çeşitli turizm olanağı sunmaktadır.

Doğa Yürüyüşü/BOLU

2021 TOSFED Baja Kupası'nın ilk etabı, Bolu Doğa Sporları ve Off Road Kulübü (BOLOFF) ev sahipliğinde Bolu'da gerçekleştirildi.

Off Road / BOLU

3.4.2. TURİZM

Ankara-İstanbul gibi iki büyük metropol ile 2-3 saatlik mesafe içerisinde yaklaşık 23 milyon kişinin yaşadığı bir konumda yer alan İlimizin gerek ulaşım kolaylığı, gerekse zengin bitki örtüsü, doğal ve suni gölleri, kaplıcaları, yaz ve kış sporları için elverişli çeşitli dinlenme tesisleri ile yerli ve yabancı ziyaretçiler için çekici bir İl konumundadır. Bolu'da başta doğa turizmi olmak üzere kış turizmi, sağlık turizmi, spor turizmi, gençlik turizmi, kültür ve inanç turizmi, av turizmi, yayla turizmi ile kongre turizmi dallarında potansiyel mevcuttur.

Yüzölçümünün büyük bir bölümü %64'ü ormanlarla kaplı olan Bolu ili, Abant, Yedigöller, Gölcük, Sünnet Gölü gibi 14 doğal göl ve irili ufaklı 147 gölete, 320 yaylaya, 1 milli parka, 9 tabiat parkına, 3 tabiatı koruma alanına, 2 orman içi dinlenme alanına, 3 yaban hayatı geliştirme sahasına, 2 önemli sulak alana, 3 örnek av sahasına ve 1 devlet avlağına sahip bulunan Bolu, gerçek anlamda bir doğa turizm cazibe merkezidir.

3.4.2.1. TERMAL TURİZM

İlimiz termal sıcak su kaynakları açısından oldukça zengin olup, Bolu'da Karacasu, Mudurnu'da Sarot ve Babas, Seben'de Pavlu ve Göynük'te Çatak kaplıcaları bulunmaktadır.

Termal - Karacasu / BOLU

3.4.2.2. BOLU KAPLICALARI

Şehir merkezine 5 km. mesafede, Karacasu mevkiinde bulunan kaplıcalar, çevresi ormanlarla kaplı nezih bir dinlenme yeridir. 44 °C sıcaklıktaki, mineral bakımından zengin olan kaplıca suyu, romatizmal hastalıklara, deri, dolaşım, kalp, kadın, solunum yolu, sindirim sistemi hastalıklarına, kemik ve kireçlenme rahatsızlıklarına, metabolizma bozukluklarına iyi gelmektedir. Doğal güzellikler içinde dinlenmek, huzur ve sağlık bulmak için ideal olan bu bölgede; 4 ve 5 yıldızlı termal oteller, Küçük Kaplıca Özel İdare Tesisleri ve Fizik Tedavi Hastaneleri ile aile pansiyonları hizmet sunmaktadır.

Mudurnu / BOLU

Bolu Kaplıcalarına yakın mesafede yapılan tesislerle birlikte Mudurnu'da Sarot ve Babas Kaplıcaları bölgesinde yapılan ve yeni yapılmakta olan modern termal tesisleriyle İlimizin termal turizm alanında hak ettiği yere gelmesi beklenmektedir.

3.4.2.3. SPOR TURİZMİ

Spor turizmi açısından da oldukça yoğun olarak tercih edilen İlimizde her yıl 200'ün üzerinde takım, başta futbol olmak üzere çeşitli spor dallarında İlimizi tercih ederek kamplarını, sahası bulunan tesislerimizde yapmaktadırlar. Ayrıca başta göller, yaylalar ve ormanlar olmak üzere İlimiz genelinde doğa yürüyüşü, kampçılık, dağcılık, kayaklı koşu, su sporları, foto safari, yamaç paraşütü, off-road, dağ bisikleti gibi çeşitli spor aktiviteleri gerçekleştirilmektedir.

Karacasu / BOLU

3.4.2.4. KÜLTÜR ve İNANÇ TURİZMİ

İlimiz aynı zamanda bir tarih ve kültür şehridir. İlimizde tescil edilerek koruma altına alınmış 99 arkeolojik sit, 7 doğal sit ve 4 kentsel sit (Bolu, Merkez, Mudurnu ve Göynük İlçe Merkezi, Gerede Arastası Kentsel Sit Alanları) olmak üzere toplam 106 adet sit alanı; 7 tarihi askeri yapı, 5 idari yapı, 14 doğal anıt; cami, türbe, han, hamam, köprü, çeşme gibi 158 dini kültürel yapı ile 411 sivil mimari ev olmak üzere toplam 592 adet tescilli kültür ve tabiat varlığı mevcuttur. Bolu çevresinde çeşitli kazılarda elde edilen eserler Bolu Müzesinde sergilenmektedir.

Yıldırım Bayezit Camii /BOLU

Bolu şehir merkezinde Yıldırım Bayezit Camii, Taşhan, Tarihi Sultan Hamamı, Orta Hamam, Tabaklar Hamamı, Kadı, Saraçhane ve İmaret Camileri, Aktaş ve Tokad-i Hayrettin Türbeleri ziyaret edilebilecek tarihi mekânlardır.

Taşhan / BOLU

Tarihi “İpek Yolu” güzergâhı üzerinde yer alan ve “Kentsel Sit” alanı ilan edilen Mudurnu ve Göynük, eski Türk evleri ile çeşitli tarihi yapılar bakımından oldukça zengin olup kültür turizmi açısından önemlidir. Mudurnu’da 215 adet, Göynük’te 136 adet sivil mimari konut koruma altındadır. Tarihi Kentler Birliği üyesi olan her iki ilçemizde Bakanlığımız desteğiyle onarılan evlerden bir kısmı turizmde hizmet vermektedir. Mudurnu ilçemizde ise sürdürülen yoğun bir çalışmanın ardından Nisan ayı itibariyle UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesine kabul edilmiştir.

Saat Kulesi - Göynük Evleri - Göynük / BOLU

Müze / BOLU

3.4.2.5. BOLU MÜZESİ

Bolu şehir merkezinde Kültür Sitesi içinde bulunan müzede sergilenen eserler, yörede çeşitli zamanlarda yapılan kazılarda bulunmuştur. Müzede arkeolojik ve etnoğrafik eserler ile sikkeler, açık hava müzesi görünümündeki müze bahçesinde de büyük boyutlu taş eserler, orijinal Türkçe ve İngilizce açıklamalı tabelalarıyla birlikte sergilenmektedir.

Kaya Evleri Seben / BOLU

3.4.2.6. SEBEN KAYA EVLERİ

Bolu’nun 52 km. güneyinde bulunan Seben ilçesinin çeşitli köylerinde kayalara oyularak yapılmış kaya evlerine rastlanmaktadır. En önemlileri Solaklar ve Muslar kaya evleridir. Solaklar kaya evleri yakınında konaklama tesisi bulunmaktadır.

3.4.2.7. AKŞEMSETTİN TÜRBESİ

Fatih Sultan Mehmet'in hocası olan Akşemsettin'in türbesi, Bolu'ya 95 km mesafedeki Göynük ilçesinde, Gazi Süleyman Paşa Camiinin avlusunda bulunur. Osmanlı ilim dünyasının bu büyük şahsının adına yapılmış olan türbe, her yıl binlerce kişi tarafından ziyaret edilmektedir. Ayrıca Göynük'te bulunan Ömer Sekkin Türbesi de yoğun ziyaretçi almaktadır.

Akşemsettin Türbesi-Göynük / BOLU

3.4.3. GELİŞTİRİLMESİ VE DESTEKLENMESİ GEREKEN TURİZM ALANLARI

Bolu'nun turizm sektöründe önemli ölçüde yatırım potansiyeli bulunmaktadır. Söz konusu potansiyelin değerlendirilebilmesi için; 22.08.2015 tarih ve 29453 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile 51023 hektarlık alan, "Bolu Köroğlu Dağı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" olarak ilan edilmişti.

30.01.2021 tarih ve 31380 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Karacasu Termal Turizm Merkezi iptal edilmiş olup, Karacasu Beldesi ve çevre köylerde bulunan yerleşim ve tarım alanları ile bölgenin doğu kısmında yer alan ormanlık alanlar yargı kararıyla bölge sınırları dışında kalarak bölgenin alanı 38848 hektar olmuştur.

Köroğlu Dağı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesinde tüm planlama yetkisi Kültür ve Turizm Bakanlığına ait olup, bölge içinde yapılacak her türlü alt ve üst yapı çalışması, imar planı, satış, kiralama, tahsis vb. işlemlerinden önce Bakanlığımızca uygun görüş verilmesi gerekmektedir.

Önümüzdeki süreçte başta termal ve kış turizmi ile doğa turizmi gibi birçok turizm çeşidinin entegrasyonunu sağlanarak yatırımların bölgeye kazandırılması amacıyla, koruma-kullanma dengesi ve sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde bir master planının hazırlanması ve bu plana uygun olarak hazırlanacak çevre düzeni ve imar planlarının onaylanması ile planlama sürecinin tamamlanması hedeflenmektedir.

4. İSTİHDAM

4.1. Çalışan Sayısına (Sigorta Türlerine Göre) İlişkin Bilgi Ve İstatistikler

4.1.1. SOSYAL GÜVENLİK GÖSTERGELERİ

Tablo 46. Bolu İl SGK kayıtlarına göre Bolu İlinde Çalışan Sayısına İlişkin Tablo

GÖSTERGE	KİŞİ SAYISI	NÜFUSA ORANI %
BOLU İL NÜFUSU	320.824	100
Aktif Çalışan Kişi Sayısı (4a+4b+4c)	102.904	31,75
SSK (4a)	75.974	23,44
BAĞKUR (4b)	10.065	3,10
EMEKLİ SANDIĞI (4c)	16.865	5,21
Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Kişilerin Bakmakla Yükümlü Olduğu Kişiler (Yararlanıcılar)	139,528	43,06
Sosyal Güvenlik Kapsamında Aylık Alan (Emekli) Kişiler	63.232	19,51
Genel Sağlık Sigortası Kapsamında Tescil Edilen Kişiler	15.659	4,83
TOPLAM	321.334	99,15

Tablo 47. Bolu İli Aktif Nüfusun Kır-Kent Dağılımı Tablosu (TÜİK)

İlin Adı	Kır Nüfusu			Kent Nüfusu			Toplam Nüfus		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
BOLU	43.326	41.789	85.115	118.794	116.915	235.709	162.120	158.704	320.824

Tablo 48. İlin Göç Durumu Tablosu (TÜİK)

İlin Aldığı Göç	İlin Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı 1/1000
18.470	14.162	4.308	13,6

4.2. İstihdamın Sektörel Dağılımına İlişkin Bilgi Ve İstatistikler

Tablo 49. İşe Yerleştirilenlerin Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo

Sektörler	Kadın	Erkek	Toplam
Bilgi ve İletişim	1	0	1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3	3	6
Eğitim Faaliyetleri	63	23	86
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0	5	5
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	4	0	4
Gayrimenkul Faaliyetleri	48	115	163
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	27	35	62
İmalat	2.942	3.572	6.514
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	93	25	118
İnşaat	13	153	166
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	201	295	496
Kültür, Sanat, Eğlence ve Spor Faaliyetleri	7	6	13
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1	105	106
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	13	1	14
Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	12	25	37
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	60	56	116
Toptan ve Perakende Ticaret	465	340	805
Ulaştırma ve Depolama Faaliyetleri	16	38	54
TOPLAM	3.969	4.797	8.766

(Kaynak : Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü)

Tablo Yorumu: : Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce yapılan işe yerleştirmeler sektörel bazda incelendiğinde ilk üç sıralama *İmalat Sanayi – Toptan-Perakende Ticareti – Konaklama ve Yiyecek Hizmeti* sektörleridir.

4.3. Aktif Nüfus İşgücüne Katılım Oranı Ve İşsizlik Oranına İlişkin İstatistikler

4.3.1. İlin İşgücü Piyasası

Tablo 50. TÜİK Verilerine Göre Bolu İli Temel Göstergeler Tablosu

Genel İşsizlik Oranı TÜİK	İlin Adı	İşgücüne Katılım Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
Ekim - 2022 % 10,2	(TR42 Doğu Marmara Bölgesi) Kocaeli Sakarya Düzce Yalova Bolu	% 55,1	% 9,6	% 49,1

5. DEVLET YATIRIMLARI

5.1. Tamamlanan veya Hali hazırda Devam Eden Önemli Devlet Yatırımları ve Bu Yatırımlar İle Elde Edilen/Edilecek Olan Ekonomik Değerlere Ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş Ve Değerlendirmeler

5.1.1. Bolu Orman Bölge Müdürlüğü Yatırımları

2022 yılında Bolu İlimizde aşağıda belirtilen konu başlıklarında programları gerçekleştirilmiştir.

- İlimizde bu yıl içerisinde 1 birimde kadastro komisyonlarımızca 3302 sayılı kanun gereği orman kadastrosu yapıp ilan edilmiştir.
- İlimizde bu yıl içersinde 1.160.000 m³ endüstriyel odun ve 190.000 ster yakacak odun satışı yapılmış olup 1.900.000TL gelir elde edilmiştir. Bu bağlamda orman köylüsüne **415.203.000 TL** para aktarılmıştır.
- İlimizde 380 dekar sahada Ağaçlandırma sahası tesis edilmiş,1.450 dekar ağaçlandırma sahasına bakım yapılmış ve 150 dekar maden sahasında rehabilitasyon bakım çalışmaları yapılmıştır. Bolu Orman Fidanlığımızda **750.000 adet** fidan üretilmiş olup, 231.220 adet fidan ağaçlandırma sahalarına dikilmiştir.
- İlimizde yıl içerisinde 7150 dekar tabii tensil, 676 dekar suni tensil olmak üzere toplam7.826 dekar sahada gençleştirme çalışmaları tamamlanmıştır.94.120dekar sahada genç meşcere bakımı, 3010 dekar sahada rehabilitasyon çalışması yapılmış olup bu işler karşılığında şu ana kadar **23 Milyon TL** orman köylümüze para aktarılmıştır.
- İlimizde yıl içerisinde 261 kilometre orman yolu, 80 kilometre üst yapı, 41 kilometre sanat yapısı, 23 kilometre depo dâhili yol, 12 kilometre kule kulübe yolu bakımı, 60 kilometre traktör yolu yapılmış olup toplam yolların bakımı için **41.399.000 TL** harcanmıştır.

- İlimizde yıl içerisinde 228 Dış Cephe Yalıtımı, 15 Güneş Enerjisi ile Su Isıtma, 35 Süt Sığırcılığı ve 35 Süt Koyuncululuğu, 45 kesim motoru, 30 tomruk çekme vinci, 1 aileye Tomruk Kabuk Soyma Makinesi ve 17 adet Traktör olmak üzere toplam 367 Aileye %20 si hibe olmak kaydıyla **18.500.000 TL** Orköy Kredisini verilmiştir.
- İlimizde 26 adet Orman Parkı yeri varken 2022 yılında 3 adet Orman Parkı tescil edilmiş olup İlimiz Orman Parkı 29 adet olmuştur. 2022 yılında 1 adet Bal Ormanı kuruluşu oluşturulmuştur. 45.99 ton Odun Dışı orman Ürünleri üretiminden **84.744,00 TL** gelir elde edilmiştir.

Yukarıda bahsedilen yatırımlar 2022 yılında da yapılmaya devam edilecektir. Bu sayede ormanlarımızın devamlılığı sağlanarak halkımızın ihtiyaçlarının maksimum seviyede karşılanması sağlanacaktır.

Önümüzdeki dönemde Orman Köylülerimizin desteklenmesine yönelik her türlü yatırım kurum olarak desteklenecektir. Bu bağlamda kooperatifçiliğin özendirilmesi ve orman ürünlerinin pazarlanması konusunda yerli pazarlar kurulmasını ormandan elde edilen odun dışı ürünlerin buralarda pazarlanmasının değerlendirilmesi gerektiğini düşünülmektedir.

(Kaynak : Bolu Orman Bölge Müdürlüğü)

5.1.2. Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü Yatırımları

İlimizde Eğitim alanında yapılmakta olan yatırımlarla öğretmen ve çalışan istihdamı arttırılmakta, yeni yapılan okul ve Atölyelerin olduğu bölgeye yatırımcılar tarafından yeni iş alanları açılmaktadır.

Bu yatırımla öğretmen ve çalışan istihdamı arttırılmakta, yeni yapılan okulun olduğu bölgeye yatırımcılar tarafından yeni iş alanları açılmaktadır. Ayrıca; derslik başına öğrenci sayısı düşürülmekte olup, fiziki imkânların iyileştirilmesiyle Bolu ilinde eğitim kalitesinin yükseltilmesi planlanmıştır. Yıpranmış olan eski binaların can güvenliği riskinin ortadan kaldırılması için yenilenmesi, inşaat sektöründe de istihdama katkı sağlayacaktır.

İlimizde Özel Eğitim Okulu (1-2. Kademe) bitirilerek hizmete giren devlet yatırımımızdır.

İzzet Baysal Abant Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 100 Yataklı Uygulama Oteli (Yık-Yap) kapsamına alınarak ihalesi yapılmış ve inşaatına başlanmıştır.

İlimiz ve Türkiye ekonomisi Turizm sektörüne yetişmiş personel sağlayarak büyük değer katacaktır. Öğrencilerin meslekleri konusunda teorik bilgilerini pratiğe dökerek gelişimlerine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, uygulama oteli olması ilimize gelecek misafirlerin konaklama imkânına da katkı sağlayacaktır.

Gerede Spor Salonu ilçede bağımsız olarak yapılacak olan tek spor salonudur. Eğitimin kalitesini artırmak, öğrencilerin boş zamanlarını da verimli bir şekilde geçirmelerini sağlayarak zinde bir gençlik oluşturmaktır.

Gerede Anadolu İmam Hatip Lisesi, Göynük Akşemsettin Anadolu İmam Hatip Lisesi ve İbrahim Hilmi Koçbey Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi binaları Yık-Yap kapsamına alınmış ve ihale çalışmalarına başlanmıştır.

Bu yatırımlarla öğretmen ve çalışan istihdamı arttırılmakta, yeni yapılan okulların olduğu bölgeye yatırımcılar tarafından yeni iş alanları açılmaktadır.

Ayrıca; derslik başına öğrenci sayısı düşürülmekte olup, fiziki imkânların iyileştirilmesiyle Bolu ilinde eğitim kalitesinin yükseltilmesi planlanmıştır. Yıpranmış olan eski binaların can güvenliği riskinin ortadan kaldırılması için yenilenmesi, inşaat sektöründe de istihdama katkı sağlayacaktır.

5.1.3. Bolu Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Yatırımları

2022 yılında tamamlanarak hizmete açılan tesisler.

Seben İlçesi Futbol Sahası

Dörtdivan İlçesi Basketbol/Voleybol Sahası

Mengen İlçesi Tenis Kortu

Yeniçağa İlçesi Futbol Sahası

Kapalı Bocce Oyun Sahası

5.1.4. Bolu İl Sağlık Müdürlüğü Yatırımları

Sıra No	Yatırımın Adı	Yatırımın Son Durumu
1	MUDURNU ENTEGRE İLÇE HASTANESİ YAPIMI	BİTTİ
2	SEBEN ASM+TSM+112 ACİL ASHİ BİNASI YAPIMI	DEVAM EDİYOR
3	KIBRISCIK ASM+TSM+112 ACİL ASHİ BİNASI YAPIMI	DEVAM EDİYOR
4	BOLU- KARACASU 250 YATAKLI FTR HASTANESİ YAPIMI	DEVAM EDİYOR
5	BOLU MERKEZ BAHÇELİ EVLER ASM BİNASI YAPIMI	İHALE AŞAMASINDA
6	GEREDE ASM (4 HEKİMLİ)+112 ASHİ BİNASI YAPIMI	İHALE AŞAMASINDA
7	BOLU MERKEZ TEVFİK ATAY ASM BİNASI YAPIMI	ARSA AŞAMASINDA
8	GÖYNÜK 1 NO.LU 112 ASHİ BİNASI YAPIMI	ARSA AŞAMASINDA
9	BOLU MERKEZ TSM+SHM MERKEZİ BİNASI YAPIMI	ARSA AŞAMASINDA
10	İ.B.DEV. HAST. KADIN DOĞUM VE ÇOCUK HAST.EK BİNA YAPIMI	PROJE AŞAMASINDA

Tablo 51. Bolu İli Sağlık Kurumları ve Mevcut Yatak Sayılarını Gösterir Tablo

Tedavi Kurumları	Hastane / Merkez Sayısı	Mevcut Yatak Sayısı
Devlet Hastaneleri	4	555
Tıp Fakültesi Hastaneleri (İzzet Baysal Eğitim Araştırma Hastanesi)	1	440
Özel Hastaneler	2	205
Fizik Tedavi Hastaneleri	1	340
Diş Hastaneleri	1	0
Aile Sağlığı Merkezleri	34	0
Diğer	0	0
TOPLAM	43	1.540

Tablo 52. Bolu İli Sağlık Personeli İstatistiği (Kamu + Üniversite) Gösterir Tablo

ÜNVANI	Personel Sayısı
Uzman Doktor	306
Pratisyen Doktor	137
Aile Hekimi	109
Diş Hekimi	60
Eczacı	30
Ebe	278
Hemşire	1.060
Diğer Sağlık Personel	2.957
TOPLAM	4.937

5.1.5. Ulaştırma ve Altyapı 13. Bölge Müdürlüğü Yatırımları

5.1.5.1. Yapımı Tamamlanan Yatırımlar

Yeniçağa Ağırlık Ve Boyut Kontrol İstasyonu İdari Bina Ve Müteferrik İşler İnşaatı

4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile bu kanuna bağlı olarak çıkartılan Karayolu Taşıma Yönetmeliği çerçevesinde, Karayolu ile eşya, mal ve yolcu taşımacılığı sektörünün kayıt altına alınması, işleyişin kontrol edilmesi amacıyla 2010 yılında Bolu İli, Yeniçağa İlçesi, D-100 karayolu üzerinde karşılıklı (2) adet “Yol Kenarı Denetim İstasyonu” inşa edilmiştir.

Yol Kenarı Denetim İstasyonları Bakanlığımız Müsteşarlık Makamının 15.12.2016 tarih ve 94490 sayılı Olur’u gereğince Karayolları Genel Müdürlüğüne devredilmiştir.

2010 yılında yapımı tamamlanan “Yeniçağa ABKİ İdari Bina ve Müteferrik İşler İnşaatı” işinde ödenek yetersizliği nedeniyle eksik kalan, istinat duvarı, saha betonu, menfez uzatılması, dolgu işleri ve (9) adet aydınlatma direği montajı yapılmıştır.

Yol Kenarı Denetim İstasyonu Yeniçağa / BOLU

Yeniçağa Gölü Yüzer İskele İnşaatı

Turizmin canlandırılması amacıyla Bolu İli, Yeniçağa İlçesinde bulunan Yeniçağa Gölü'nde $22 \times 2,5 = 55$ m² yürüme yolu + $12 \times 12,50 = 150$ m² platform olmak üzere toplam 205 m² yüzer iskele inşa edilmiştir.

Yeniçağa Gölü – Yüzer İskele İnşaatı

30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Tedbirleri Genelgesi (2021/14) kapsamında tasarruf tedbirlerine riayet edilerek özel mülke ait Bölge Müdürlüğü hizmet binasının yerine kamu kaynaklarının etkin şekilde kullanılması amacıyla SGK Kurum Başkanlığı, Bolu Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne ait Köroğlu Mah. İzzet Baysal Cad. No:244 adresinde bulunan atıl durumdaki bina, SGK ve Bölge Müdürlüğü arasında 26.07.2021 tarihinde düzenlenen sözleşme ile kiralanmıştır. Binanın bakım onarım çalışmaları Bölge Müdürlüğü ve Bakanlık Destek Hizmetleri Daire Başkanlığıyla koordineli çalışılarak tamamlanmış olup, Bölge Müdürlüğü yeni binasında hizmet vermektedir.

Yeni Hizmet Binası

5.1.6. Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü Yatırımları

Bölge Müdürlüğümüzün sorumluluk alanı içerisine giren Bolu hudutları dâhilinde **113 Km Otoyol, 369 Km Devlet Yolu, 308 Km İl Yolu** olmak üzere Toplam **790 Km** yol ağı bulunmaktadır.

Bolu İlimizdeki **19 Adet Projenin** toplam bedeli **3 Milyar 781 Milyon 841 Bin TL** ' dir. Önceki yıllar harcaması **2 Milyar 588 Milyon 858 Bin TL** ' dir.

2022 yılı sene başı yatırım ödeneği **61 Milyon 746 Bin TL** 'dir. 2022 yılı Aralık ayı sonu itibarı ile **382 Milyon 282 Bin TL** yatırım harcaması yapılmıştır.

Yatırım programı dışında kalan yapım, bakım ve onarım çalışmaları dâhil Bolu iline **649 Milyon 783 Bin TL** harcama yapılmıştır.

5.1.6.1. Bölge Müdürlüğü bünyesinde tamamlanan ve hâlihazırda yapımına devam eden projeler

▪ HEYELAN ÖNLEME PROJESİ

2022 yılı sonu itibarıyla Abant heyelanında 130 adet kazık ve 120 m başlık kirişi imalatı ve ayrıca Akçakoca Melenagzı yolu Km: 6+000'de heyelan çalışması ve 0,5 Km BSK onarım yapılmıştır. Bölge Müdürlüğümüz sınırlarındaki muhtelif heyelanların bulunduğu kesimlerde trafik ve yol güvenliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

▪ ANADOLU OTOYOLU'NUN GÜMÜŞOVA (KM:223+750)-YENİÇAĞA KAVŞAĞI (KM:122+750) ARASINDAKİ MUHTELİF KESİMLERİNDE ÜSTYAPI İYİLEŞTİRMESİ VE BÜYÜK ONARIM İŞİ

Proje Uzunluğu 36 Km olup OY BSK Onarımı ' dır. (18 Km Bolu, 18 Km Düzce ve 1 adet geri dönüş kavşağı 50 m (Düzce-Kaynaşlı) dır. Ayrıca 30.000 m² tır sahası depolama alanı üst yapısı da yer almaktadır.

2022 yılı sonu itibarıyla 7,3 Km OY BSK Onarım tamamlanmıştır. (Bolu : 2,25 Km + Düzce : 5,05 Km) Bolu tüneline drenaj çalışmaları ve Düzce-Bolu il sınırında (viyadükler bölgesi) Düzce geçici tır depolama alanı çalışması yapılmıştır. Bu proje ile güzergâhın ulaşım standartlarının yükseltilmesi hedeflenmektedir.

▪ ANADOLU OTOYOLU'NUN YENİÇAĞA KAVŞAĞI (KM:122+750) - ANKARA (KM:0+000) VE ANKARA ÇEVRE OTOYOLUNUN (KM:0+000 - 110+080) MUHTELİF KESİMLERİNDE ÜSTYAPI İYİLEŞTİRMESİ VE BÜYÜK ONARIM İŞİ

Proje Uzunluğu 36 Km olup OY BSK Onarımı ' dır. (10 Km Bolu, 26 Km Ankara) 2022 yılı sonu itibarıyla 11,15 Km (9,95 OY BSK Onarım +1,2 BY BSK) (Bolu: 3,9 Km + 7,25 Km) ve Tatlak Köprüsü tabliye değişim çalışması tamamlanmıştır.

Bu proje ile güzergâhın ulaşım standartlarının yükseltilmesi hedeflenmektedir.

▪ **ANADOLU OTOYOLUNUN O4/29 KK NO VE 2+200 - 3+200 KM'LERİ ARASINDA BULUNAN HEYELAN ISLAHI VE ÜSTYAPI ONARIM İŞİ**

İhale kapsamında O-4/09 KM: 2+200 - O-4/09 KM:3+200 arasındaki kesimde heyelan ıslah çalışması bulunmaktadır. 2022 yılı sonu itibariyle heyelanda çalışmalar tamamlanmıştır.

Bu proje ile güzergâhın ulaşım standartlarının yükseltilmesi hedeflenmektedir.

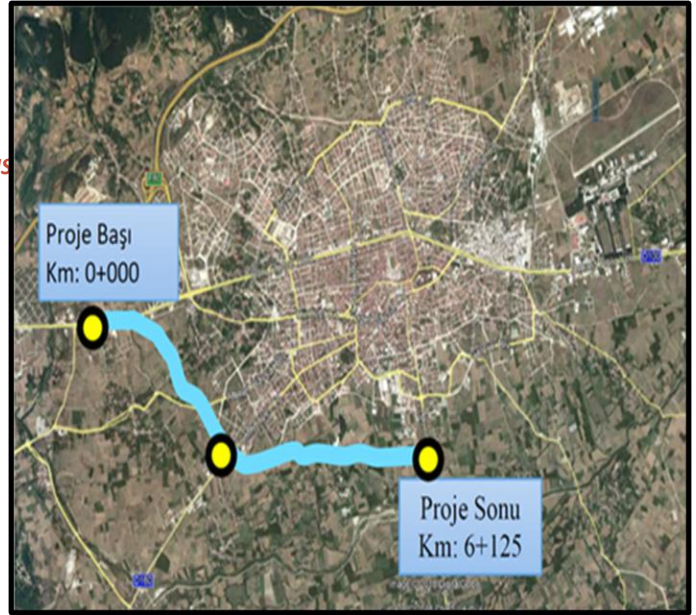
▪ **ANADOLU OTOYOLUNUN O4/29 KK NO VE 2+200 - 3+200 KM'LERİ ARASINDA BULUNAN HEYELAN ISLAHI VE ÜSTYAPI ONARIM İŞİ**

06.11.2020 tarihinde işe başlanılmış olup ihale kapsamında O-4/09 KM: 2+200 - O-4/09 KM:3+200 arasındaki kesimde heyelan ıslah çalışması ve 1 Km OY-BSK onarımı bulunmaktadır.

BOLU GÜNEY ÇEVRE YOLU

2022 yılı sonu itibariyle ihale kapsamında bulunan 2,4 Km BY BSK ve 0,5 Km BSK Onarım ve DSİ Köprüsü (30 m) tamamlanmış olup, bordür ve peyzaj çalışmaları devam etmektedir. 2023 yılı içinde yolun trafiğe açılması planlanmaktadır.

ÇATAKÖREN KÖPRÜSÜ

▪ **BOLU-MUDURNU YOLU**

Mevcut ihale kapsamında 28 Km TY BSK ve önceki yıllarda tamamlanmış olan 16+000 – 31+800 km arasında 16 Km'lik kesimin BSK Onarımı yapılması yer almaktadır.

2022 yılı sonu itibariyle toprak işleri, sanat yapıları ve dolgu işleri çalışması yapılmış ve bugüne kadar toplam 20,3 Km TY BSK tamamlanmıştır.

Bolu yöresinde tavukçuluğun çok gelişmiş olması sebebiyle de ağır taşıt trafik güvenliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

▪ **KAHRAMANKAZAN-KIZILCAHAMAM-GEREDE YOLU BSK ONARIMI**

Proje kapsamı 61 Km'lik kesimin BSK Onarım yapımı ve 3 adet Çift Köprü (210 m), 1 adet Tek Köprü (41 m)'dür. Bolu ilindeki uzunluğu 30,5 Km, Ankara ilindeki uzunluğu 29,5 Km'dir.

2022 yılı sonu itibariyle Aktaş köprüsü (41m), ve 33,65 Km BY BSK Onarım tamamlanmıştır.

Bu proje ile güzergâhın ulaşım standartlarının yükseltilmesi hedeflenmektedir.

▪ **BOLU-SEBEN YOLU VE (NALLIHAN-MUDURNU) AYR.-SEBEN YOLU**

Proje uzunluğu 61,8 olan yolun ihale kapsamı 33,8 Km TY SK>BSK ve 28 Km TY BSK'dır.

Bu işin yeni ihalesi 03.10.2022 tarihinde yapılmış olup, 18.10.2022 tarihinde yüklenici İle sözleşme imzalanmış ve iş yeri teslimi yapılmıştır. Toprakarme duvar imalatında ve elektrik direkleri deplase işlemlerinde çalışma yapılmıştır.

Bu proje ile güzergâhın ulaşım standartlarının yükseltilmesi hedeflenmektedir.

▪ **(NALLIHAN-GÖYNÜK)AYR.-(NALLIHAN-MUDURNU) AYR. YOLU (AT YAYLASI)**

Proje bünyesinde; 15,4 Km TY SK yapılacak olup, bugüne kadar 2,5 Km TY SK ve 0,4 Km BY SK ve 0+000’da bulunan Yüzüncüyıl Hemzemin Kavşağı tamamlanarak trafiğe açılmıştır.

Bu proje ile güzergâhın ulaşım standartlarının yükseltilmesi hedeflenmektedir.

▪ **(MUDURNU-DOKURCUN) AYR -GÖYNÜK DEVLET YOLU VE GÖYNÜK ÇEVRE YOLU**

Proje uzunluğu 10,6 Km olup 1,5 km’si ve 1 adet (38 m) köprülü kavşak önceki ihale kapsamında tamamlanmıştır.

İşin 01.10.2021 tarihinde yeni sözleşmesi imzalanmıştır. Şantiye yeri ve ocak sahalarında gerekli izinler alınmış olup, şantiye 04.10.2022 tarihinde kurulmuştur. Yarma ve dolgu işlerinde çalışma yapılmıştır.

Özellikle bayram, özel ve tatil günlerinde şehir içinde yaşanan trafik yoğunluğunu azaltacaktır. Trafik yükünün azalmasıyla trafik güvenliği artmış olacaktır. Ayrıca bu Yol güzergâhı Göynük Devlet Hastanesine de Şehir içi trafiğine girmeden direkt ulaşım imkânı sağlamaktadır.

- **(NALLIHAN-GÖYNÜK)AYR.-I BÖLGE HUDUDU AYR. KAVŞAĞI VE BAĞLANTI YOLLARI TOPRAK İŞLERİ, SANAT YAPILARI VE ÜSTYAPI (BSK) YAPIM İŞİ**

Proje kapsamı 0,5 Km BY BSK ve 0,4 Km TY BSK olup, 2022 yılı sonu itibariyle 0,5 Km BY BSK ve 0,4 Km TY BSK yapılmış ve proje tamamlanmıştır.

Geometrik ve fiziki standartların iyileştirilerek trafik güvenliğinin sağlanması, yol bakım giderlerinin azaltılması hedeflenmektedir.

- **GÖKÇESU-MENGEN-PAZARKÖY İL YOLU MUHTELİF KESİMLERDE SEL HASARININ İYİLEŞTİRİLMESİ İŞİ**

Bu iş kapsamında 9 ayrı noktada sel ve heyelan hasarı iyileştirmesi, 1 adet Heyelan Islahı ile 1 adet (40 m) köprü bulunmaktadır.

İhalesi 02.11.2022 tarihinde yapılmış olup, 25.11.2022 tarihinde iş yeri teslimi yapılmıştır. Mengen-Pazarköy yolunda Km:7+190 kazık çalışmaları devam etmektedir. muhtelif sel hasarlarının bulunduğu kesimlerde trafik ve yol güvenliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

5.1.6.2. İlimizde Bitirilerek Hizmete Girmiş Olan Devlet Yatırımları

YENİÇAĞA AYR.-MENGEN YOLU

DÜZCE İL SN.-BOLU-YENİÇAĞA-GEREDE YOLU

Bolu ili yol güzergâhlarında yol standartlarının iyileştirilmesi ve trafik güvenliğinin artırılması yönünde çalışmalara devam edilmekte olup, rutin bakım onarım ve karla mücadele çalışmaları 7x24 esasına göre devam ettirilmektedir.

(Kaynak: Karayolları 4. Bölge Müdürlüğü)

5.1.7. Devlet Su İşleri 5. Bölge Müdürlüğü 53. Şube Müdürlüğü Yatırımları

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından **2003-2023** yılları arasında **Bolu** iline toplam **3.152.000.000,00 TL** yatırım yapılarak, **58** adet tesis hizmete alınmıştır.

Bu tesislerin;

- 2 adedi İçmesuyu Tesisi, 3 adedi Baraj, 1 adedi Gölet, 2 adedi Sulama Tesisi, 41 adedi Taşkın Koruma Tesisi, 7 adedi Hes Tesisi
- Yıllık 28,38 milyon m³ içme ve kullanma suyu temin edilerek 311.810 kişiye içme ve kullanma suyu sağlanmıştır.
- Baraj depolama kapasitesi 245,90 milyon m³ hacmine ulaşmıştır
- Gölet depolama kapasitesi 0,10 milyon m³ hacmine ulaşmıştır.
- Toplam 8.340 dekar arazi sulamaya açılmış ve yıllık 12.510.000 TL zirai gelir artışı sağlanmıştır.
- 48 yerleşim yeri ve 1.360 dekar arazi taşkınlardan korunmuştur.
- Hidroelektrik enerji üretimi yıllık 0,37 milyar kWh'tir.
- Günlük arıtma kapasitesi 8.200 m³ olan tesis ile atık suların arıtılması sağlanmaktadır.

5.1.7.1. İÇMESUYU TESİSLERİ

2003 yılından bugüne kadar tamamladığımız içmesuyu tesisleri ile 311.810 kişinin ihtiyacını karşılayacak olan, yıllık 28,38 milyon m³ içmesuyu temin ediyoruz.

İşletme Safhasındaki İçme Suyu Tesisleri (2 Adet)

Bolu Merkez İçme suyu Ham Su Pompa İstasyonu Arıtma Tesisi Arası Terfi Hattı

Gölköy kaynağından alınan su 10,50 km uzunluğundaki isale hattı vasıtasıyla Bolu şehir merkezine yıllık 20,50 milyon m³ içmesuyu verilmektedir. Tesis 2017 yılında hizmete alınmıştır.

Bolu Karadere İçme suyu Tesisi

Karadere kaynağından alınan su 12,60 km uzunluğundaki isale hattı vasıtasıyla arıtma tesisine taşınarak Bolu şehir merkezine yıllık 7,88 milyon m³ içmesuyu verilmektedir. Tesis 2021 yılında hizmete alınmıştır.

Proje ve Planlama Safhasındaki İçmesuyu Tesisleri (2 Adet)

Tekke Barajı İçmesuyu Arıtma Tesisi

Günlük arıtma kapasitesi 20.000 m³ olan tesis ile Yeniçağa, Dörtdivan ve Gerede ilçelerine menba kalitesinde su verilecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

Tekke Barajı İçmesuyu Tesisleri

Tekke Barajı kaynağından alınacak su 40 km uzunluğundaki isale hattı vasıtasıyla Yeniçağa, Dörtdivan ve Gerede ilçelerine yıllık 9,21 milyon m³ içmesuyu verilecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

5.1.7.2. ATIKSU ARITMA TESİSLERİ

İşletme Safhasındaki Atık Su Arıtma Tesisleri (2 Adet)

Ankara İçme Suyu 2.Merhale (Gerede Sistemi) Işıklı Regülatör Havzası Atık Su Toplama Kolektör Yapımı

Günlük arıtma kapasitesi 8200 m³ olan tesis ile Gerede ilçe merkezi ve Karma OSB atıksularının arıtılması sağlanmaktadır. Tesis 2019 yılında hizmete alınmıştır.

Ankara İçme suyu 2.Merhale (Gerede Sistemi) Işıklı Regülatör Havzası Atık su Toplama ve Arıtma Tesis

Günlük arıtma kapasitesi 8.200 m³ olan tesis ile Gerede ilçesinin atıksularının arıtılması sağlanmaktadır. Tesis 2020 yılında hizmete alınmıştır.

5.1.7.3. BARAJLAR, GÖLETLER ve YERALTI DEPOLAMALARI

2003 yılından bugüne kadar **3 baraj ve 1 gölet** tamamlanmış olup, toplamda **246 milyon m³** biriktirme hacmine ulaşılmıştır.

Barajlar

İşletme Safhasındaki Barajlar (3 Adet)

Göynük Gökçesaray Barajı

Barajın temelden yüksekliği 42,83 metredir. 1,25 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 3.960 dekar arazinin sulanmasına hizmet etmektedir. 2017 yılında hizmete alınmıştır.

Kıbrıscık Alan Himmetler Barajı

Barajın temelden yüksekliği 44 metredir. 1,73 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 4.380 dekar arazinin sulanmasına hizmet etmektedir. 2017 yılında hizmete alınmıştır.

Köprübaşı Barajı

Barajın temelden yüksekliği 108 metredir. Baraj, 242,92 milyon m³ su biriktirme hacmine sahiptir. 2011 yılında hizmete alınmıştır.

İnşaat Safhasındaki Barajlar (3 Adet)

Göynük Dedeler Barajı

Barajın temelden yüksekliği 31,70 metredir. 0,89 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 2.460 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. %7 fiziki gerçekleşme sağlanmıştır.

Göynük Hasanlar Barajı

Barajın temelden yüksekliği 48,20 metredir. 2,78 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 7100 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir.

Tekke Barajı

Barajın temelden yüksekliği 76,50 metredir. 56,73 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 148350 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Yeniçağa, Dörtdivan ve

Gerede ilçelerine yıllık 9,21 milyon m³ içme suyu sağlayacaktır. İş, Bakanlık Oluru ile tasfiye edilmiş olup ikmal ihalesi yapılarak 24.09.2021 tarihinde yer teslimi yapılmıştır.

Proje ve Planlama Safhasındaki Barajlar (4 Adet)

1. Bolu Çele Barajı

Barajın temelden yüksekliği 65 metredir. Baraj, 10,72 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip olacaktır. Proje hazırlama çalışmaları devam etmektedir.

2. Bolu Merkez Sultanköy Barajı

Barajın temelden yüksekliği 45,80 metredir. 2,22 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 9.250 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

3. Göynük Kaşıkçışeyhler Barajı

Barajın temelden yüksekliği 38 metredir. 920.000 m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 3.100 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

4. Göynük Yeniceşeyhler Barajı

Barajın temelden yüksekliği 38 metredir. 820.000 m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 2.750 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

Göletler

İşletme Safhasındaki Göletler (1 Adet)

1. Tekkedere Köyü Tersip Bendi: Göletin temelden yüksekliği 12 metredir. Gölet, 100.000 m³ su biriktirme hacmine sahip olup, 2012 yılında hizmete alınmıştır.

Proje ve Planlama Safhasındaki Göletler (5 Adet)

1. Bolu Merkez Demirciler Göleti: Göletin temelden yüksekliği 16 metredir. 100.000 m³ su biriktirme hacmine sahip gölet, 40 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

2. Bolu Merkez Ömerler Göleti: Göletin temelden yüksekliği 25 metredir. 300.000 m³ su biriktirme hacmine sahip gölet, 1.760 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

3. Bolu Merkez Yeşilköy Barajı: Göletin temelden yüksekliği 25 metredir. 980.000 m³ su biriktirme hacmine sahip gölet, 4.580 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

4. Göynük İbrahimözü Göleti: Göletin temelden yüksekliği 28 metredir. 830.000 m³ su biriktirme hacmine sahip gölet, 1.970 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

5. Mudurnu Dodurga Göleti: Göletin temelden yüksekliği 25 metredir. Gölet, 70.000 m³ su biriktirme hacmine sahip olacaktır. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.)

5.1.7.4. SULAMA TESİSLERİ

2003 yılından bugüne kadar 2 sulama tesisi tamamlanmış olup, toplamda **8.340 dekar** arazi sulamaya açılmıştır. Böylece çiftçilere yıllık **15 milyon TL** zirai gelir artışı sağlanmıştır.

İşletme Safhasındaki Sulama Tesisleri (2 Adet)

Göynük Gökçe saray Barajı Sulaması

3.960 dekar zirai arazinin sulanması sağlanmıştır. 2017 yılında hizmete alınmıştır.

Kıbrısık Alanhimmeler Barajı Sulaması

4.380 dekar zirai arazinin sulanması sağlanmıştır. 2017 yılında hizmete alınmıştır.

5.1.7.4.1. İnşaat Safhasındaki Sulama Tesisleri (1 Adet)

1. Seben Taşlyayla Göleti Sulaması

32.800 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet ederek 59 Milyon TL zirai gelir artışı sağlayacaktır. %14 fiziki gerçekleşme sağlanmıştır

Proje ve Planlama Safhasındaki Sulama Tesisleri (13 Adet)

1. Bolu Merkez Demirciler Göleti Sulaması: 40 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

2. Bolu Merkez Ömerler Göleti Sulaması: 1.760 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

3. Bolu Merkez Sultanköy Barajı Sulaması: 9.250 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

4. Bolu Merkez Yeşilköy Barajı Sulaması: 4.580 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

5. Bolu Ovası Sulaması Şebeke Rehabilitasyonu: 58.730 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

6. Göynük Dedeler Barajı Sulaması: 2.460 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

7. Göynük Hasanlar Barajı Sulaması: 7.100 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

8.Göynük İbrahimözü Göleti Sulaması: 1.970 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları devam etmektedir.

9.Göynük Kaşıkçışeyhler Barajı Sulaması: 3.100 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

10.Göynük Yeniceşeyhler Barajı Sulaması: 2.750 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır

11.Kıbrısçık Alanhimmeler Barajı Sulaması Ek Saha: 2.080 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

12.Mudurnu Dodurga Göleti Sulaması: 140 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

13.Tekke Barajı Sulaması: 155.230 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları devam etmektedir.

5.1.7.5. ARAZI TOPLULAŞTIRMA ve TİGH

Arazi Toplulaştırma ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri kapsamında 1 adet iş tamamlanarak 275.550 dekar alanda arazi toplulaştırma tescili yapılacaktır. Bolu ilinde 70 adet yerleşim birimi, arazi toplulaştırmasından faydalanacaktır.

5.1.6.6. DERE ISLAHLARI

İşletme Safhasındaki Dere Islahları (42 Adet)

2003 yılından bugüne kadar tamamlanan 42 dere ıslahı ile;

- Bolu şehir merkezi,
- 48 adet yerleşim yeri ve
- 1.360 dekar arazi, taşkınlardan korunmuştur.

Bolu/ Mudurnu - Taşkesti Beldesi Mudurnu Çayı Islahı

Göynük İlçe Merkezi Çaybahçe, Kemer ve Göynük Dereleri Islahı

Bolu İl Merkezi Büyüksu 1.Kısım Rehabilitasyonu

✚ Proje ve Planlaması Devam Eden Dere Islahları (16 Adet)

Bolu-Yeniçağa İlçesi Asilbey Mahallesi Kirenli Deresi

5.1.7.7. HES

İşletme Safhasındaki HES'ler (7 Adet)

7 HES'in kurulu gücü 124,05 MW, yıllık enerji üretimi ise 367,17 milyon kiloWatt.saat'tir.

Planlama ve Proje Safhasındaki HES'ler (17 Adet)

17 HES'in kurulu gücü 69,08 MW, yıllık enerji üretimi ise 225,40 milyon kiloWatt.saat'tir.

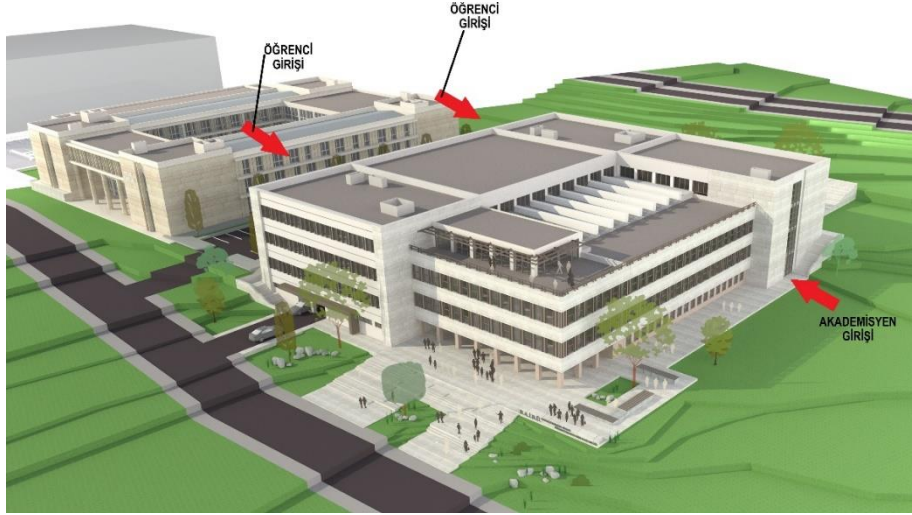
5.1.8. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yatırımları

BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	
Fakülte Sayısı	16
Yüksekokul Sayısı	1
Meslek Yüksekokul Sayısı	8
Enstitü Sayısı	1
Araştırma ve Uygulama Merkezi Sayısı	20
Konservatuvar	-
Diğer	-
Öğretim Üyesi Sayısı(Prof., Doç., Araşt. Grv.)	1.539
Öğrenci Sayısı	33.080

(Kaynak: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörlüğü)

DERSLİK VE MERKEZİ BİRİMLER PROJESİ

MERKEZİ DERSLİK BİNASI (13.381 M2)

Merkezi Derslik Proje Bilgileri ;

- 47 Adet Ofis
- 2 Adet Müdür Odası
- 2 Adet Toplantı Odası
- 6 Adet Atölye / Stüdyo Ve Deposu
- 12 Adet 106 Kişilik Amfi Derslik
- 3 Adet 206 Kişilik Amfi Derslik
- 1 Adet Seminer / Atölye Derslik
- 2 Adet Kafeterya, 3 Adet Çay Ocağı
- 2 Adet Kantin Mutfak & Servis
- 1 Adet Kırtasiye
- 1 Adet Öğrenci İşleri Bankolar
- 1 Adet 26 Araçlık Kapalı Otopark
- Teknik Hizmet Alanları
- Sığınak- Gezilebilir Teras Çatı

29.09.2021 tarihinde 40.700.000,00 TL sözleşme bedeli ile yapılan ihalede Mayıs 2022 sonu itibarıyla 2.883.836,60 TL harcama yapılarak 13.05.2022 tarih ve 31834 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa Eklenen Geçici 6. Maddesinde belirtilen “... (3) 01/01/2022 tarihinden önce 4734 Sayılı Kanuna göre ihale edilen mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin Türk lirası üzerinden yapılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden sözleşmelerden, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla gerçekleşme oranı ilk sözleşme bedelinin %15’ine kadar olanlar (bu oran dahil) yüklenicinin başvurusu üzerine feshedilip tasfiye edilir.” Hükmü gereğince 18.05.2022 tarihinde tasfiye edilmiştir.

2023 mali yılında 40.000.000,00 TL ödeneği olup yeniden ihalesi yapılarak betonarme imalatları yapımına devam edilecektir.

✚ HUKUK FAKÜLTESİ PROJESİ

Elektrik ve mekanik tesisat imalatları, merdiven parapet mermerleri, saten alçı, boya tamiratları, paslanmaz korkuluk imalatları, çatı kompozit kaplama imalatları devam etmekte olup geçici kabule hazır hale getirilmektedir.

✚ İLAHİYAT FAKÜLTESİ EK BİNA PROJESİ

Uygulama Projesi çizimi ve yaklaşık maliyet çalışmaları tamamlanmıştır. Bağışçısı olan BOLİV tarafından yüklenici belirleme aşamasındadır.

15.860 m² kapalı alanlı olarak hazırlanan projemizin, 2.000 öğrenci kapasitesi, çok sayıda ofis, toplantı odaları, çok amaçlı salonları, göz alıcı mimarisi ve konumu ile kampüsümüze birçok anlamda değer katacağı düşünülmektedir.

5.1.9. Bolu İl Özel İdaresi Yatırımları

5.1.9.1. Tamamlanan Veya Hali Hazırda Devam Eden Önemli Devlet Yatırımları ve Bu Yatırımlar İle Elde Edilen/Edilecek Olan Ekonomik Değerlere ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş ve Değerlendirmeler

Tablo 53. Bolu İlinde devam eden İl Özel İdaresi Projeleri Tablosu

SIRA NO	PROJENİN ADI	PROJENİN FİZİKİ GERÇEKLEŞME DURUMU	PROJENİN TOPLAM ÖDENEĞİ
1	Bolu - Dörtdivan Kartalkaya Yolu Sıcak Asfalt Yapım İşi	% 100 TAMAMLANDI	9.300.000,00 TL
2	İlimiz Köy Yollarında Konforlu Seyahat ve Uzun Ömürlü Asfalt Üretimi için Plent Kurulması Projesi	İhalesi Gerçekleştirilmiş Olup, 2023 yılı Asfalt Sezonuna Yetiştirilecektir.	52.689.800,00 TL

Bolu - Dörtdivan Kartalkaya Yolu Sıcak Asfalt Yapım İşi

Bolu Kartalkaya yolunun sürüş konforunu artırmak, trafik akışını hızlandırmak, sürüş güvenliğini artırarak kaza riskini azaltmak için sıcak asfalt karışım (BSK) yapımı gerçekleştirilmiştir.

Aynı zamanda Kartalkayada bulunan kayak merkezlerine ulaşımı kolaylaştırmak, geliştirmek, İlimizin kış turizmini geliştirmek, İl Merkezine hızlı bir ulaşım sağlamak için 5 km yol sıcak asfaltla kaplanmış ve kullanıma açılmıştır.

4.460 km olan kurumumuz yol ağındaki yolların büyük bir kısmı sathi kaplamadır. Yol ömrü kısa olan ve sürekli bakım gerektiren sathi kaplama yerine, BSK (Bitümlü Sıcak Karışım) sıcak asfalt uygulaması yapabilmek için sıcak asfalt plantinin kurulması planlanmaktadır. 1.Kat ve 2.Kat sathi kaplama yolların ömürlü kısa olup, sürekli bakım gerektirdiğinden maliyet açısından uygun değildir. Sıcak asfalt kaplama yolların ekonomik ömürleri 15-20 yıl olması ve az bakım gerektirmesi nedeniyle İdaremize zaman, işgücü ve maliyet kazancı sağlayacaktır.

5.1.9.2. Yapılması Planlanan Önemli Devlet Yatırımları İle Bu Yatırımlardan Beklenen Ekonomik Değerlere Ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş Ve Değerlendirmeler

Köylerin Ulaşım Servis Ağını Kolaylaştırmak Adına Sıcak Asfalt Yapımı

Kent yaşam standardının köylere de ulaştırılmasına, sosyal refahın artırılmasına, yaşam standartlarının yükseltilmesine ve hizmet kalitesinin artırılması, tarım ve hayvansal faaliyetlerin kolaylaştırılması, köy yollarının toz ve kirlilikten arındırılması amacıyla tüm köylere bu projenin uygulanması hedeflenmektedir.

5.1.9.3. Önümüzdeki Dönemde Yatırım Yapılmasında Fayda Görülen Alanlara İlişkin Görüş, Öneri Ve Değerlendirmeler

- İl Özel İdaresi taşınır-taşınmaz tüm mallarının tespiti ile bunların rantabl kullanımına yönelik uzman komisyonca değerlendirme yapıp, il genelinde gelir-gider tabloları ile envanterlerin karşılaştırılması ve Kurumun atıl durumda bulunan değerlerinin güncellenerek yeniden il ekonomisine kazandırılması,

- Bölge iklimine uygun tarımsal ürünlerin yetiştirileceği alanların tespit edilmesine müteakip bu alanlara yapılacak **baraj, gölet vb. sulama projelerinin** uygulamaya alınması ile bitki desenine bağlı ürün artışının olacağı ve akabinde yöresel kalkınmanın sağlanacağı,
- İl Özel İdaresi Tarımsal Hizmetler Müdürlüğüne inşaatları yapılarak işletmeye açılan HİS ve KÖS göletlerinin amacı dışında kullanılmasına yönelik (regreasyon, mesire yeri, alternatif balıkçılık, yengeç, kerevit yetiştiriciliği vs.) gelir getirici faaliyetler için Tarım ve Orman Bakanlığının “**Su Ürünleri Üretim Yerlerinin Kiraya Verilmesine Dair Yönetmelik**” ve **ilgili Tebliğler** çerçevesinde yapılacak mevzuat değişikliği ile **göletlerde kiralama yapılması** izninin verilmesi,
- Özellikle kırsal alanda mera hayvancılığının geliştirilmesi ve bölge dinamiklerinin ön plana çıkarılması kapsamında, büyük ve küçükbaş hayvanların et ve süt ürünlerine yönelik **bölgesel işletme tesisleri** kurularak pazarlama olanaklarının dikkate alınması ve ülke ekonomisine katkının sağlanması,
- Tarımsal amaçlı oldukça değerli ürünlerden olan; ceviz, badem, gojiberi gibi alternatif tarım ürünleri yanında merkez ve ilçelerimizde iklim şartları çerçevesinde sert çekirdekli meyveler (kiraz, vişne, badem vs.), üzümsü meyveler (çilek, ahududu, böğürtlen vs.) ile birlikte karpuz, enginar, fasulye gibi tarımsal getirisi yüksek yöresel ürünlere (kooperatifçilik vb. birlikler çerçevesinde) öncelik ve destekleme yapılarak bölgesel kalkınmanın önünün açılması,
- İlimiz Merkez Sarıalan ve Seben Taşlıyayla gibi göletlerinin ilgili Bakanlıklar tarafından; **turizm, spor vs. amaçlı yatırıma yönelik** değerlendirilmesi,
- İlimiz Seben Taşlıyayla göletine ait sulama projesinin DSİ tarafından işletmeye açılmasına müteakip, ileride **HES (hidroelektrik santrali) projesi** olarak da değerlendirilerek mevcut potansiyelden enerji getirisi olarak faydalanılması,
- İlimiz Merkez Sarıalan bölgesinin “**Koroğlu Turizm Gelişim Alanı**” olarak ilan edilmesi kapsamında, Kurumumuz tarafından yapılan mevcut göletin bölge regreasyon projesine dâhil edilmesi ile Bolu turizmi gelişmesi ve ileride yapılabilecek sportif faaliyetlere öncülük yapabileceği,
- Küresel ısınmanın günden güne hızla arttığı düşünülerek ileriki zaman diliminde susuzluk yaşanmaması adına HİS+KÖS gölet yapımına yönelik çalışmalara önem verilmesi halinde, ileriki zamanlarda içme ve kullanma suyu olarak ihtiyaçların karşılanacağı, aynı zamanda vatandaşların bilinçli su kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

6. DEVLET YARDIMLARI

6.1. Esnaf ve Sanatkârların İstifadesine Sunulan Hibe Ve Faizsiz Kredi Desteklerine İlişkin Bilgi Değerlendirme Ve Öneriler

6.1.1. Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanlığı'ndan alınan bilgiler

Ülkemizin kalkınması açısından büyük önem arz eden, üretimin artması ve imalat sektörünün gelişmesi için tasarrufların yatırımlara dönüşmesi çok önemlidir. Bu husus küçük esnaf ve sanatkârlarımızın tasarrufları oldukça sınırlı olduğundan, Devlet tarafından esnaf ve sanatkârlarımıza sunulan, KOSGEB tarafından hibe projeleri ve Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifleri aracılığı ile verilen faizsiz geri ödemeli krediler piyasanın canlanması, üretimin artması ve dolayısıyla ülkenin ekonomik büyüme oranı ile istihdamın gelişmesi açısından oldukça yararlı olmaktadır.

Çeşitli kurumlarca verilen hibe, destek ve teşviklerin uzmanlarca iş ortamında esnaf ve sanatkârlar bilgilendirilmeli, rehberlik yapılmalıdır.

6.1.2. Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Bölge Birliği Başkanlığı'ndan alınan Bilgiler

Tablo 54. S.S. 5. Bölge Birliğimize bağlı Kooperatiflerimizce 2021 yılında kullanılan krediler.

İL /İLÇE	ORTAK SAYISI	KULLANDIRILAN KREDİ(TL)
BOLU	692	176.234.500,00
BOLU KÖROĞLU	540	131.476.000,00
GEREDE	180	48.501.000,00
GÖYNÜK	203	58.628.500,00
MENGEN	118	27.938.500,00
MUDURNU	85	20.282.000,00
SEBEN	27	5.617.500,00
YENİÇAĞA	121	41.550.500,00
TOPLAM	1.966	510.228.500,00

5. Bölge Birliğine bağlı, İlimizdeki Esnaf ve Sanatkârlar kredi Kefalet Kooperatiflerine **01.01.2022 – 31.12.2022** tarihleri arasında **1.966** ortağa **510.228.500,00 TL** kredi kefaleti kullanılmıştır.

7. DESTEKLENER SEKTÖRLER

7.1. Hali hazırda Devlet Tarafından Desteklenen Sektörler İle Bu Desteklerin İl Ekonomisine Katkısı

7.1.1. Bolu KOSGEB İl Müdürlüğü Bilgileri

Destek Programlarının il ekonomisine katkısına aşağıda özetlenmiştir:

A. Girişimcilik Desteklerimizle, yeni işletmelerin kurulmasını ve sürdürülmesini sağlayarak ve yeni kurulan işletmelerin en kırılgan oldukları dönemde hayatta kalma oranının arttırılmasına yardımcı olarak il ekonomisine katkı sağlamaktayız. 2022 yılında Girişimcilik Destekleri kapsamında 148 işletmeye, 3.751.127,43 TL destek ödemesi yapılmıştır.

B. AR-GE, Teknolojik Üretim ve Yerlileştirme Destekleriyle, yeni ürün, yeni süreç, bilgi ve/veya hizmet üretilmesi ve ticarileştirilmesi için araştırma, geliştirme, inovasyon ve endüstriyel uygulama projelerinin desteklenmesi suretiyle;

- ✓ Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip KOBİ ve girişimcilerin geliştirilmesi,
- ✓ KOBİ'lerde Ar-Ge bilincinin yaygınlaştırılması ve Ar-Ge kapasitesinin artırılması,
- ✓ Ar-Ge ve İnovasyon proje sonuçlarının ticarileşmesi ve endüstriyel uygulamasına destek sağlayarak il ekonomisine katkı sağlamaktayız. Ar-Ge, Ür-Ge ve İnovasyon Destek Programı kapsamında; 2022 yılında 4 işletmeye, toplam 451.571,28 TL (356.718,78 TL geri ödemesiz, 94.852.5 TL geri ödemeli)destek ödemesi yapılmıştır.

C. İşletme Geliştirme, Büyüme ve Uluslararasılaşma Destekleriyle;

- ✓ Kültürel miras unsuru olarak icrası ustalık/zanaatkarlık becerisi gerektiren işletmelerimize,
- ✓ Enerji verimliliği konusunda durumlarının tespit edilerek sorun ve ihtiyaçlarının belirlenmesi, bu konuda gerekli stratejilerin oluşturulması, bu stratejiler doğrultusunda kapasitelerinin geliştirilmek isteyen işletmelerimize, rekabet güçlerinin, kurumsallaşma-markalaşma düzeylerinin ve ekonomideki paylarının arttırılması, kapasitelerinin geliştirilmesi ve öncelikli ihtiyaçlarının karşılanmasını isteyen işletmelerimize,
- ✓ Birbirleriyle veya büyük işletmelerle ortak çalışma kültürünün geliştirilmesine ve karşılıklı fayda ve rekabet avantajı sağlayıcı nitelikteki iş birlikleri tesis etmelerine katkı sağlanmasını talep eden işletmelerimize,
- ✓ Ülkenin ulusal ve uluslararası hedefleri doğrultusunda, küçük ve orta ölçekli işletmelerin, ekonomideki paylarının ve etkinliklerinin arttırılması ve KOBİ'lerin rekabet güçlerinin, sağladıkları katma değerini yükseltmesi, amacıyla hazırlayacakları projelerin desteklenmesini isteyen işletmelerimize,
- ✓ Ar-Ge ve inovasyon faaliyetleri ülkemizde gerçekleştirilen teknolojik ürünlerin, uluslararası pazarlarda yer alması, yerli teknoloji yoğun başlangıç işletmelerinin gelişmiş girişimcilik ekosistemleri içerisinde yer alması ve ihracatın arttırılması amacıyla ve İşletmelerin uluslararası pazarlara girişini kolaylaştırmak amacıyla; teknik, yönetsel, hukuki ve hedef ülkede satış imkânları sağlayacak profesyonel ağlara erişim hizmetleri sunan yurt dışında düzenlenecek olan hızlandırıcı programına, bir organizasyon kapsamında ya da bireysel olarak katılmak isteyen işletmelerimize,
- ✓ KOBİ'lerin yurt dışı pazarlara açılabilme beceri ve kabiliyetlerini geliştirerek KOBİ'lerin yurt dışı pazar paylarını arttırmak, KOBİ'leri, uluslararası rekabetin

aktörleri haline getirmek ve İhracata, E-ticarete başlayan KOBİ sayısını arttırmak isteyen işletmelerimize yardımcı olarak il ekonomisine katkı sağlamaktayız.

2022 yılında İşletme Geliştirme, Büyüme ve Uluslararasılaşma Destekleri kapsamında 189 işletmeye, toplam 5.739.432,02TL (3.678.187,71 TL geri ödemesiz, 2.061.244,31 TL geri ödemeli) destek ödemesi yapılmıştır.

D. KOBİ Finansman Destekleri kapsamında imalat ve bunun tamamlayıcısı olan öncelikli sektörler ile COVID-19 salgını etkilerinin nispeten yüksek olduğu bazı hizmet ve ticaret sektörlerindeki mikro ve küçük işletmelere lise ve üniversiteden yeni mezun olan genç vatandaşlarımızın istihdamının sağlanmasına yönelik verdiğimiz desteklerle yine il ekonomisine katkı sunulmuştur. 2022 yılında KOBİ Finansman destekleri kapsamında 266 işletmeye, toplam 41.800.000 TL destek ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 55. Bolu İli 2022 Yılı KOSGEB Destek Gerçekleşmelerine İlişkin Bilgiler

31.12.2022 TARİHİ İTİBARIYLA İLİMİZDE DESTEK PROGRAMLARINDAN YARARLANAN FİRMALARA AİT BİLGİLER*		
Destek Kullanım Şartları ve Süreci	Destek Programından Yararlanan İşletme Sayısı (adet)	Sağlanan Toplam Destek Miktarı (TL)
KOSGEB'in desteklediği sektörlerde faaliyet gösteren mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler KOSGEB desteklerinden faydalanabilmektedirler. İşletmeler, KOSGEB Destek Programlarına başvuru yaptıktan sonra işletme sorumlusu KOBİ Uzman/Uzman Yardımcıları tarafından başvuruları incelenir ve mevzuat, belge ve şekil yönünden sorun teşkil etmiyorsa Müdür onayına sevk edilir. Program başvuruları Müdür tarafından onaylanır ve işletmelerin destek programı süreci başlar ya da Kurulda görüşülmesi gereken destek programı başvuru ise Müdür tarafından destek programı başvurusu değerlendirilmek üzere kurula sevk edilir. Kurul uygun görürse işletmelerin destek programı başvurusunu onaylanır ve destek programı süreci başlar.	607	51.134.460,01 TL

*KOSGEB olarak, KOBİ'lere geri ödemeli ve geri ödemesiz şekilde destek ödemesi yapılmaktadır. Kredi sağlama şeklinde bir destek programımız mevcut değildir.

(Kaynak: Kosgeb Bolu İl Müdürlüğü)

Yukarıda yer alan destek programlarından hizmet ve imalat sektöründe yer alan işletmeler faydalanmakta olup, imalat sektörüne daha fazla önem verilmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı düşünülmektedir.

7.2. Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı değerlendirilen ve bu nedenle öne çıkarılması gereken sektörler ile bu sektörlerin desteklenmesi halinde ele edilecek ekonomik değerlere ve sosyal kazanımlara ilişkin görüş ve değerlendirmeler

Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacak sektörler, OECD İmalat Sanayi Sektörleri Teknoloji Düzeyi Sınıflandırmasında yer alana Orta Yüksek ve Yüksek Teknolojiye sahip faaliyet kodlarıdır. Bu faaliyet kodlarıyla KOSGEB’den destek alan bazı işletmelerin 2020 yılından 2022 yılına kadar net satış hasılatını ve personel istihdamlarını 13 katına kadar çıkardığı tespit edilmektedir.

Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacak başka bir sektör ise savunma sanayine yönelik faaliyet gösterecek işletmelerdir. Bu alanda İşbirliği Destek Programı kapsamında destek verdiğimiz işletmelerden biri yerli tabanca şarjörü üreterek 2020 yılından 2022 yılına kadar net satış hasılatını 15,8 katına ve personel istihdamını 10,5 katına çıkardığı tespit edilmiştir.

Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacak başka bir sektör ise Gerede ilçesinde deri alanında faaliyet gösteren işletmelerdir. Buradaki işletmelere sunduğumuz desteklerle günlük 70 ton kapasitesine sahip ülkemizin en büyük ham deri kromlama tesisi kurulmuştur. Gerede de faaliyet gösteren deri işletmelerine ayrıca ihracatlarını arttırmaları için sunduğumuz destek programları ile ülkemize döviz girişi sağlanmaktadır.

Yukarıda bahsi geçen sektörlerin desteklenmesi durumunda ilimizin yukarıdaki örneklerde olduğu gibi işletmelerimiz tarafından katma değeri yüksek ürünler üretmek gelir, istihdam ve ihracat artışı sağlanmaktadır. Bu kazanımlarla ekonomik sıkıntılardan kaynaklı olarak doğabilecek bunalımların ve sorunların önüne geçilmekte, ülke ekonomisine ve vatandaşlarımızın refahına katkı sağlanmaktadır.

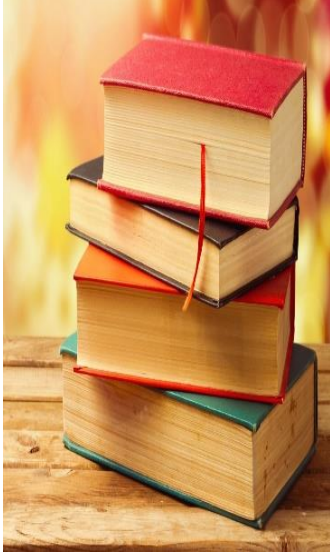
7.3. İktisadi ve ticari gelişimin önündeki engeller ile bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik görüş, değerlendirme ve öneriler

- İlimizde yatırım amacı olan gerek il içi gerek il dışı müteşebbislerin yatırım yeri –OSB- bulma noktasında ciddi sıkıntılar yaşadığı görünmektedir. İşletmelerin temsilcisi konumunda olan ve özellikle il merkezinde olan oda ve birlik gibi yapıların işletmelere klasik mevzuatsal hizmetlerin dışında onlara yol gösterme, işletmeleri bilgilendirme ve yönlendirme gibi noktalarda yetersiz kaldığı herhangi bir faaliyette bulunmadığı değerlendirilmektedir.

8. GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRME

- Türkiye'nin büyük ticaret merkezleri arasında bulunan Bolu, doğal güzellikleri, yüksek kalitede yaşam standartları ve başarılı insan kaynakları ve Ar Ge altyapısı ile yatırımcılara geniş ekonomik ve sosyal fırsatlar sunmaktadır.
- Bolu ili, azami 3 saatlik sürüş ile ülkenin satın alma gücü en yüksek metropollerinden oluşan yaklaşık 30 milyon nüfusa sahip dinamik pazarlara erişim avantajı sağlamaktadır.
- 1'i kurulum aşamasında olan 4 OSB, 1 TGB ve uygulama araştırma merkezleri ile sanayi alanındaki tüm sektörlerle yatırıma hazır arazi, enerji, ulaşım ve AR-GE altyapısı sağlanmaktadır.
- Yatırım Destek Ofisi moderatörlüğü ile izin ve ruhsat işlemleri gibi yatırım süreçlerinde sorun yaşanmaması Bolu dışından gelen yerli ve yabancı firmaların ilave yatırımlar yapmasını teşvik etmektedir.
- Bolu ilinde, yatırım teşvik sistemi ile sağlanan gelir vergisi indirimi, gümrük ve KDV muafiyetleri ve sigorta primi indirimleri gibi teşviklerle yeni yatırımların başlangıç ve işletme dönemi maliyetleri düşmektedir. Ayrıca, 2. Bölgede bulunan Bolu'nun 6 ilçesinde yapılacak yatırımlar 3. Bölge desteklerinden faydalanabilmektedir.
- Bolu Meslek Liselerinde okullaşma oranının %100 olması ve İŞKUR tarafından sanayinin ihtiyaç duyduğu tüm mesleki eğitimlerin sağlanması nitelikli iş gücü istihdamına hız ve kolaylık sağlamaktadır.

9. KAYNAKÇA

- Bolu Ticaret ve Sanayi Odası
- Gerede Ticaret ve Sanayi Odası
- Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
- S.S. 5. Bölge Esnaf Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi
- Bolu Gümrük Müdürlüğü
- Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
- Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü
- Bolu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- Bolu İl Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
- Bolu Çalışma ve İŞKUR İl Müdürlüğü
- Bolu Orman Bölge Müdürlüğü
- Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü
- Bolu Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
- Bolu Sağlık İl Müdürlüğü
- Ulaştırma ve Altyapı 13. Bölge Müdürlüğü
- Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü
- Devlet Su İşleri 5. Bölge Müdürlüğü 53. Şube Müdürlüğü
- Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
- Bolu İl Özel İdaresi
- Bolu KOSGEB İl Müdürlüğü
- Ticaret Bakanlığı, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS)
- Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkârlar Bilgi Sistemi (ESBİS)
- Ticaret Bakanlığı, Koop. Bilgi Sistemi (KOOP-BİS)
- Ticaret Bakanlığı, Taşınmaz Ticareti Bilgi Sistemi (TTBS)
- Ticaret Bakanlığı, İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti (İETTS)
- Ticaret Bakanlığı, Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletim Sistemi
- Ticaret Bakanlığı, Tüketici Bilgi Sistemi

T.C. BOLU VALİLİĞİ TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ

**Karaçayır Mah. Çizmecioğlu
Sok. No.8/18 - BOLU
Tel. + 90 (374) 220 19 18 – 19
Faks + 90 (374) 220 19 20**

www.ticaret.gov.tr
www.bolu.ticaret.gov.tr
bolu.tim@ticaret.gov.tr

